SUHOKRANJSKE Poti

Glasilo Občine
Žužemberk
Št. 63
Leto XVI.
Jesen 2016

Otvoritev vodohrana v Mačkovcu
Projekt »Oskrba s pitno vodo Suhe krajine«

Foto: Slavko Mirtič

Dela na projektu Suhokranjski vodovod so v Občini Žužemberk v polnem teku

Po podpisu pogodbe o sofinanciranju projekta Suhokranjski vodovod s strani evropskih kohezijskih skladov in Republike Slovenije, ki jo je v sklopu občinskega praznika Trški dnevi 2016 podpisala ministrica za okolje in prostor Irena Majcen, dela na področju občine Žužemberk potekajo na več kot desetih gradbiščih.

Dokončana so dela na vrtini Vinkov Vrh, ki je eden osrednjih objektov projekta, saj bo s svojo izdatnostjo devetih litrov vode na sekundo pokrival več kot polovico potreb občine za oskrbo s pitno vodo. Po pridobljenih zahtevanih dovoljenjih bo predan v uporabo predvidoma še v letošnjem letu.

Končana so tudi dela na vodohranu Mačkovec pri Dvoru s prostornino 100m³.

Pričeta so dela na vodohranu Lipovec s prostornino 100m³, konec del pa je predviden v marcu prihodnjega leta.

V decembru bodo končana dela na največjem vodohranu v občini (VH Zafara), ki bo imel prostornino 200m³.

Dela bodo potekala tudi na odsekih vodov Šmihel pri Žužemberku-Klečet-Drašča vas-Turovo in na odseku Šmihel pri Žužemberku-Dešeča vas--Budganja vas-Stranska vas.

Oktobra bodo končana dela na odseku vodohran Mačkovec-Dvor-Jama, pričeta pa bodo dela na vodovodu NC2-sekundarni vodi na ajdovski planoti.

Končana so dela na odseku Vinkov Vrh-vodohran Mačkovec.

Novembra bo končan odsek voda vodohran Mačkovec-vodohran Zafara.

V teku so dela na povezovalnem vodu vodohran Zafara-vodohran Cvibelj in vodohran Stranska vas ter dela na primarnem vodu Mali Lipovec-vodohran Boršt in povezovalnem vodu vodohran Boršt-Ajdovec-Brezova Reber.

Do konca leta bo končan odsek med vrtino Vinkov Vrh in vodohranom Mali Lipovec.

Iz zapisanega poročila je razvidno, da so gradbena dela zares v polnem teku, potekajo po terminskem in finančnem načrtu, tako da pričakujemo konec projekta v zastavljenih časovnih in finančnih okvirih.

■ **Rafko Križman**, vodja Organa skupne občinske uprave Suhe krajine

13. septembra je v Žužemberku potekala novinarska konferenca o pričetku del na projektu Oskrba s pitno vodo Suhe krajine, ki se je je udeležilo lepo število novinarjev. Na dvorišču žužemberškega gradu je potekalo živahno intervjuvanje županov občin partneric. Foto: VladiMir

BESEDA ŽUPANA

S prihodom jeseni so se zaključile poletne prireditve, ki jih res ni bilo malo. V okviru občinskega praznika in Trških dni je lahko vsak našel nekaj zase, od glasbe, športa, slikarstva, otroških delavnic, pa do srednjeveškega dne, ki je bil ponovno izjemno obiskan.

Kljub temu, da se je tempo pri organizaciji prireditev upočasnil, pa tega še zdaleč ne moremo reči za dogajanje na področju projektov. V soboto, 16. 7. 2016, smo z ministrico za okolje in prostor go. Ireno Majcen podpisali težko pričakovano pogodbo o sofinanciranju največjega projekta v zgodovini Občine Žužemberk, »Suhokranjskega vodovoda«. S podpisom pogodbe smo dobili zagotovilo, da bodo že investirana sredstva s strani občine refundirana in da bo tudi nadaljnja gradnja sofinancirana s strani EU in države. Izvajanje projekta »Suhokranjski vodovod« je v polnem teku, tako da je celotna občina veliko gradbišče, česar smo veseli, saj vemo, da bomo poleg vodovoda in ostalih inženirskih objektov dobili tudi veliko na novo preplastenih cest, kar bo še dodatno prispevalo k razvoju Občine.

Poleg največjega projekta izvajamo še kar nekaj drugih, veliko pa jih je še v fazi priprave. Zaključili smo s prvo fazo rekonstrukcije regionalne ceste skozi naselje Dvor, pri koncu je projekt stabilizacije plazu na LC do reke Krke v Žužemberku, v okviru omenjenega projekta bo izvedeno tudi odvodnjavanje, pločnik, javna razsvetljava in kanalizacija(fekalna in meteorna), asfaltirali smo cesto med Trškimi njivami in Tomaževim mostom, izbrali izvajalca za rekonstrukcijo in asfaltiranje tretje faze ceste Žvirče--Polom, izbrali smo izvajalca za izgradnjo infrastrukture v Dolgi vasi, ki bo obsegala: kanalizacijo, vodovod in javno razsvetljavo. Sledi gradnja fekalne kanalizacije na Dvoru in v Mačkovcu, takoj po sprejetju OPPN-ja bomo pričeli s pridobivanjem gradbenega dovoljenja za regijski gasilski poligon v bivšem kamnolomu na Kleku, pripravljamo razpis za izvajalca gradbenih del za mrliški vežici v Velikem Lipju in v Šmihelu, obnovili smo vozišče na Petrunatovem mostu na Dvoru, ki je bilo dotrajano, pri spomeniku na Cviblju bomo v kratkem uredili plato s parkiriščem in odvodnjavanje pri OŠ Žužemberk…

Glede na dejstvo, da se število otrok v naši občini povečuje in da kazalniki za naslednja leta kažejo porast prebivalstva, smo na občini takoj odreagirali. Pripravljamo prijavo za razpis za sredstva za energetsko sanacijo šol, vrtcev in ostalih javnih objektov, saj imamo pripravljeno že vso potrebno dokumentacijo. Za novi vrtec v Žužemberku je izdelan idejni projekt, prav tako za ureditev mansarde na PŠ Dvor, s čimer bomo pridobili tri nove učilnice s kabinetom in sanitarijami za učence in učitelje.

V seh projektov, ki jih imamo pripravljene ali pa jih pripravljamo, pa je še veliko, vendar bo hitrost njihove izvedbe v veliki meri odvisna od finančnih sredstev, ki jih je vsako leto manj, poleg tega pa večino denarja za investicije trenutno namenjamo za »Suhokranjski vodovod«.

Kljub res velikemu številu projektov in majhnemu številu zaposlenih v občinski upravi pa smo še vedno priča nenehnih prijav in ovadb s strani posameznikov na vse možne institucije, ki nam vzamejo ogromno časa, energije, da ne rečem finančnih sredstev, ki bi jih lahko veliko koristneje porabili. Med njimi je najbolj aktiven eden od svetnikov, ki je za svoje »delo« še plačan.

Kljub oviram smo prepričani, da nam bo uspelo. Občina se zelo lepo razvija na vseh področjih, rezultati pa so vidni na vsakem koraku.

■ Vaš župan **Franc Škufca**

Cestne zapore v Občini Žužemberk pri delih na Suhokrajnskem vodovodu

- Polovična zapora občinske ceste LC 289121 na odseku Dvor - Mačkovec pri Dvoru, trajanje zapore do **31.10.2016**, dovoljenje št. 371-24/2016-4 z dne 27.7.2016.
- Polovična zapora ter občasno popolna zapora občinske ceste (JP 789741 od km0+000 do 0+300 Mačkovec--Skopice, LC 289121 od km 0+750 do 1+140 Dvor-Brezova Reber-Preč, LC 289111 od km 2+245 do 2+912 Zafara-Trebča vas), trajanje zapore od 2.6.2016 do **31.10.2016**, dovoljenje št. 371-32/2016-3 z dne 26.8.2016.
- Polovična zapora ter občasno popolna zapora na odseku občinske ceste LC 289021 Prevole – Žužemberk, JP 789412 Trške njive-most, JP 789674 Zajčev mlin, JP 789411 Trške njive 35, JP 789652 Cvibelj-Zafara, JP 789731 Sp. Zafara-Zg. Zafara, LC 290001 Jurčičeva ulica, JP 798401 Jurčičeva ulica-Plot, JP 798404 Jurčičeva ulica-Sodin, trajanje zapore od 1.8.2016 do **30.12.2016**, dovoljenje št. 371-54/2016-4.
- Polovična zapora ter občasno popolna zapora na odseku občinske ceste LC 289021 Prevole-Žužemberk, JP 789435 Budganja vas 17, LC 289081 Budganja vas-Šmihel, LC 289071 Šmihel-Drašča vas, trajanje zapore od 16.8.2016 do **30.11.2016**, dovoljenje št. 371-56/2016-2.

NE SPREGLEJTE

Stran 5
V Žužemberku bo nov vrtec

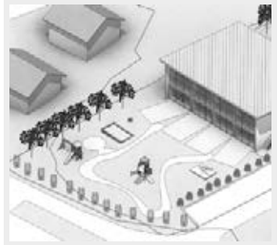

Stran 8
Trški dnevi

Stran 23
Pogovor z Nino Zajec, dobitnico Prešernove študentske nagrade

EVROPSKA UNIJA
KOHEZIJSKI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Pričetek del na projektu oskrba s pitno vodo Suhe krajine

Žužemberk, 13. september – Projekt Oskrba s pitno vodo Suhe krajine je namenjen reševanju problematike oskrbe s pitno vodo na območju občin Žužemberk, Kočevje, Dolenjske Toplice, Mirna Peč in Dobrepolje. V naslednjih letih bodo tako izvedli nadgradnjo in hidravlično izboljšavo obstoječih vodovodnih sistemov s priključitvijo novih prebivalcev na javno vodovodno omrežje ter zagotovili nove vodne vire ter varno in zdravo oskrbo s pitno vodo. Projekt bo zajemal izgradnjo 152.085 metrov cevovodov, 7 črpališč (5 novih in 2 nadgradnji), 16 vodohranov (7 novogradenj, 9 nadgradenj), 16 razbremenilnih jaškov, 18 reducirnih jaškov in 11 merilnih jaškov. Z izvedbo projekta bo zagotovljena ustrezna infrastruktura za oskrbo s pitno vodo na širšem območju vključenih občin, izboljšana javna oskrba s pitno vodo ter boljša in varnejša oskrba s pitno vodo za prebivalce, ki so že priključeni na vodovodni sistem v občinah. Vrednost celotnega projekta Oskrba s pitno vodo Suhe krajine brez vključenega DDV-ja znaša 31.620.207,92 €.

Občina Žužemberk se trenutno s pitno vodo oskrbuje iz zajetja Globoko – Globočec, ki se nahaja v občini Ivančna Gorica. Dela na območju **Žužemberka** bodo zajemala izgradnjo novih cevovodov v skupni dolžini 40.559 metrov, hidravlično izboljšavo obstoječega vodovoda v dolžni 23.907 metrov, izgradnjo 6 razbremenilnih jaškov, izgradnjo 4 novih vodohranov, nadgradnjo obstoječih 2 vodohranov, izgradnjo 2 črpališč in izgradnjo 11 redukcijskih jaškov, enega merilnega jaška in 1 dozirnega jaška.

Na območju **občine Kočevje** se bo v okviru projekta izgradil odsek vodovoda Gorenje – Mala Gora – Stari Log – Smuka z navezavo na vodovodni sistem občine Žužemberk in odsek vodovoda Mala Gora – VH Mala Gora - Vrbovec – Polom, z navezavo na vodovodni sistem občine Dobrepolje. Predvidene trase cevovodov bodo tako povezane z regionalnim vodovodom Kočevje – Ribnica in bodo oskrbovane z vodo iz tega vodovodnega sistema. Dela bodo zajemala izgradnjo novih cevovodov v dolžini 18.040 metrov, hidravlično izboljšavo obstoječega vodovoda v dolžni 7.440 metrov, izgradnjo dveh razbremenilnih jaškov - Polom in Stari Log, izgradnjo novega vodohrana Mala Gora, nadgradnjo obstoječega vodohrana Smuka in izgradnjo enega črpališča Mala Gora.

V vodovodni sistem **Dolenjskih Toplic** bo vključen vodni vir Stare Žage. Zaradi tega se bo izvedla hidravlična izboljšava celotnega sistema. Dela bodo zajemala izgradnjo novih cevovodov v dolžini 10.470 metrov, hidravlično izboljšavo obstoječega vodovoda v dolžni 18.200 metrov, izgradnjo 4 novih razbremenilnih jaškov Cerovec (2), Kočevske Poljane, Bušinec, izgradnjo 3 redukcijskih jaškov in 2 merilnih jaškov, izgradnjo novega vodohrana Drenje ter ureditev obstoječega črpališča Soteska in obstoječega vodohrana Cvinger.

V **občini Mirna Peč** bosta v celoti izkoriščena vodna vira vrtin PG-1 in PG-2, povečan bo profil cevi med vodohranoma Veliki Kal – Malenska vas. Izveden bo nov vodovod na relaciji Vrhpeč – Jordankal. Tudi za naselje Golobinjek se bo izvedla novogradnja voda iz naselja Malenska vas. V sklopu investicije bodo hidravlično posodobljeni odseki med Biško vasjo, Trgom, Rogovilo, Šrango in Jablanom. Zankanje omrežja na severnem delu občine bo izvedeno z dograndnjo vodovoda med Hmeljčičem in Malim Kalom, na južnem delu pa med Dolenjim Globodolom in Brezovo Rebrijo. Dela bodo zajemala izgradnjo novih cevovodov v dolžini 8.414 metrov, hidravlično izboljšavo obstoječega vodovoda v dolžni 10.092 metrov, izgradnjo novega vodohrana VH Golobinjek, ureditev obstoječega vodohrana Veliki Kal in Malenska vas, izgradnjo dveh črpališč Gorica in črpališče na vrtini Pg-1, nadgradnjo obstoječega črpališča Postaja in izgradnjo 3 razbremenilnih jaškov, 2 redukcijskih jaškov in 1 merilnega jaška.

Projekt na območju **občine Dobrepolje** se bo izvajal v dveh oskrbovalnih conah. Višinska cona se bo oskrbovala iz vodnega vira Rob v občini Velike Lašče in bo ostala priključena na ta vodni vir. Nižinska cona se bo navezala na vodni vir vodovodnega sistema Občine Kočevje. Obstoječi vodni viri v občini Dobrepolje bodo ohranjeni kot rezervni vodni viri. Dela bodo zajemala izgradnjo novih cevovodov v dolžini 7.590 metrov, hidravlično izboljšavo obstoječega vodovoda v dolžni 7.415 metrov, izgradnjo enega razbremenilnega jaška, ureditev obstoječega vodohrana Lipa kapacitete 100 m³ in ureditev obstoječega vodohrana Videm.

Vrednost celotnega projekta Oskrba s pitno vodo Suhe krajine brez vključenega DDV-ja znaša **31.620.207,92 €** in je delno financiran iz državnega proračuna Republike Slovenije v višini **3.677.908,54 €**, iz Kohezijskega sklada Evropske unije v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020 v višini **20.841.481,72 €** in iz proračuna vseh vključenih občin v višini **7.100.817,66 €**. Posamezna občina prispeva naslednji finančni delež: Občina Žužemberk 3.068.902,36 €, Občina Kočevje 1.001.277,29 €, Občina Mirna Peč 976.503,34 €, Občina Dolenjske Toplice 1.380.214,11 € in Občina Dobrepolje 673.920,56 €

Morebitne dodatne informacije:
■ **Rafael Križman**, koordinator projekta, T: +386 7 3885 194, E: rafko.krizman@zuzemberk.si

Operacijo sofinancirata Evropska unija iz Kohezijskega sklada in Republika Slovenija. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, prednostne osi: »Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti«, prednostne naložbe »Vlaganje v vodni sektor za izpolnitev zahtev pravnega reda Unije na področju okolja ter za zadovoljitev potreb po naložbah, ki jih opredelijo države članice in ki presegajo te zahteve«.

V Žužemberku bo nov vrtec

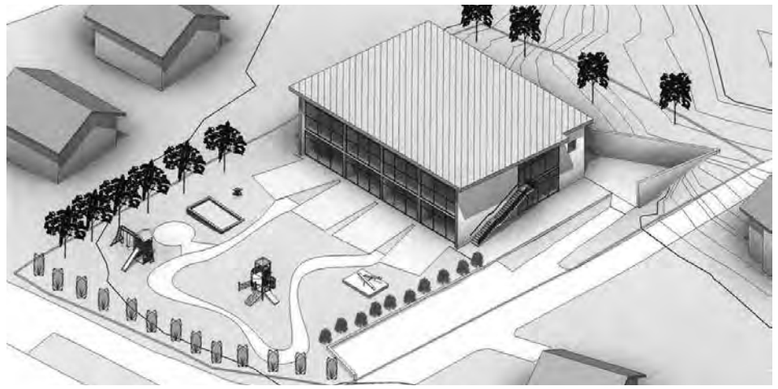

Idejna zasnova postavitve v prostor

Žužemberški vrtec, montažni objekt, ki je bil postavljen leta 1976, je postal za današnje razmere dejansko zastarel in energetsko izjemno potraten objekt, ki leži na čudoviti lokaciji.

Občina Žužemberk že od leta 2015 načrtuje izboljšanje razmer predšolskega varstva. Predvsem želi za predšolske otroke omogočiti primerno varstvo v novem objektu, ki bo energetsko varčen.

Nedavno so bile izdelane idejne zasnove za novi vrtec v Žužemberku, ki so osnova za projektno in drugo dokumentacijo. Občina Žužemberk načrtuje, da bo začela z izgradnjo 9-oddelčnega vrtca že naslednje leto v obliki javno-zasebnega partnerstva.

■ **Vlado Kostevc**

POLICIJA SVETUJE • POLICIJA SVETUJE • POLICIJA SVETUJE • POLICIJA SVETUJE

Na območju občine Žužemberk smo policisti s PP Dolenjske Toplice v času od 1. 6. 2016 do 12. 9. 2016 obravnavali skupno 29 kaznivih dejanj, od katerih je bilo:

- 11 tatvin,
- 9 velikih tatvin (vlomov),
- 1 zatajitev,
- 4 povzročitev lahke telesne poškodbe,
- 1 grožnja,
- 1 preprečitev dokazovanja,
- 2 ponarejanje denarja.

Še vedno so v porastu kazniva dejanja tatvin in vlomov, storilci kaznivih dejanja pa tokrat poleg denarja, zlatnine, motornih žag, registrskih tablic osebnih vozil odnašajo tudi različen gradbeni material, predvsem iz novogradenj. Med drugim so občanu iz Žužemberka iz novogradnje odtujili kar 100 m2 keramičnih ploščic. Neznani storilci pa so kar 2 x vlomili v poslovalnico KZ Trebnje v Žužemberku, od koder so v obeh primerih odtujili večjo količino tobačnih izdelkov.

Ponovno se je v obtoku pojavil tudi ponarejen denar, in sicer bankovci za 20 eur. En bankovec je za sedaj še neznani storilec vnovčil na gasilski veselici v Žužemberku, drugega pa v gostinskem lokalu Pino v Žužemberku. Vsem občanom, ki kakorkoli poslujejo z gotovino, svetujemo, da so pozorni na bankovce, ki jih sprejemajo kot plačilo, saj je zelo verjetno, da je ponarejenih bankovcev več.

Jesenski čas je čas spravila poljščin in trgatev. Ob spravilu poljščin z njiv pogosto prihaja do onesnaženja cest z zemljo, ki odpade s koles traktorjev in drugih kmetijskih strojev. Takšno onesnaženje predstavlja nevarnost za udeležence v cestnem prometu, še posebej ob deževnem vremenu, ko blatna cesta postane zelo spolzka.

Vir: internet

Vse, ki bodo v tem času opravljali kmetijska dela, naj bo to spravilo poljščin ali oranje, opozarjamo, da s koles kmetijskih strojev odstranijo zemljo in blato, preden zapeljejo na javno cesto, če pa kljub temu pride do onesnaženja ceste, po opravljenem delu cesto očistijo zemlje, blata in drugih snovi, ki so odpadle s koles kmetijskih strojev. Vsako leto policisti dobimo kar nekaj klicev na 113, da je cesta onesnažena, predpisana globa pa ni majhna. Zakon o cestah (ZCes) v 3. odstavku 5. člena pravi:

3) Preden se vključi v promet na javni cesti s kolovozne poti, nekategorizirane ceste, individualnega priključka, območja izvajanja del ali druge zemljiške površine, mora voznik odstraniti z vozila zemljo ali blato, ki bi lahko onesnažilo vozišče.

V 7. in 8. odstavku istega člena so predpisane globe za prekrške:

7) Z globo 1.000 evrov se kaznuje za prekršek posameznik, ki ravna v nasprotju s prvim, drugim, tretjim, četrtim ali šestim odstavkom tega člena.

8) Z globo 4.000 evrov se kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki ravna v nasprotju s prvim, drugim, tretjim, četrtim ali šestim odstavkom tega člena, njihova odgovorna oseba pa z globo 1.000 evrov.

Policisti s PP Dolenjske Toplice vam vsem želimo obilno in kvalitetno letino in trgatev in ob tem prijetno druženje, a ob tem ne pozabite na svojo varnost, v prometu pa tudi na varnost drugih udeležencev. Izogibajte se uživanju alkoholnih pijač, če boste kot vozniki udeleženi v cestnem prometu, policisti pa bomo tudi to jesen, kot je praksa že nekaj let, pogosto izvajali poostrene nadzore nad vozniki glede vožnje pod vplivom alkohola.

Ne pozabite tudi na varnost svojega premoženja, saj podatki kažejo, da je premoženjska kriminaliteta v porastu. Če boste v svoji okolici opazili karkoli sumljivega, kar bo zmotilo vaš mir in občutek varnosti, ali če boste kljub vsem vašim varnostnim ukrepom postali žrtve kaznivega dejanja, obvestite policiste na PP Dol. Toplice na tel. št. 07 3843890, po elektronskem naslovu pp_dolenjske_toplice.punm@policija.si ali na številko 113.

V kolikor pa želite, da se vodja policijskega okoliša zglasi pri vas doma, ker ste postali žrtev kaznivega dejanja, potrebujete pomoč ali nasvet policije, imate konkretne varnostne probleme na območju vaše lokalne skupnosti, želite predlagati ukrepe ali dejavnosti za izboljšanje varnosti v vašem okolju ali ker želite neformalni razgovor, pa lahko pišete na elektronski naslov edvard.kramar@policija.si.

VODJA POLICIJSKEGA OKOLIŠA
■ **Edvard Kramar**

Investicije v Občini Žužemberk

■ Tomaž Fabjan
Foto: S. Mirtič

Čedalje bolj prometna lokalna cesta Trške njive – Tomažev most je po polaganju cevi suhokranjskega vodovoda dobila asfaltno prevleko ter urejeno odvodnjavanje. Novembra pričakujemo tudi zaključek III. faze asfaltiranja lokalne ceste Žvirče – Polom v dolžini 800 m. V pripravi je tudi razpis za rekonstrukcijo ceste z infrastrukturo na območju Dolge vasi. Zid pokopališča Vrhovo je dobil novo kapo, saj je stara razpadla. Pred 1. novembrom pričakujemo tudi montažo kovanih vhodnih vrat.

Na Dvoru se je zaključil prvi korak k rekonstrukciji regionalne ceste skozi naselje. DRSI je izvedel oporni zid, občina pa je naročila izvedbo vodovoda, fekalne kanalizacije ter priprave za javno razsvetljavo.

Skozi del Mačkovca ter Sadinje vasi se pričenja izgradnja fekalne kanalizacije, ureditev ceste ter asfaltiranje. Rok izvedbe je seveda pogojen s primernim vremenom.

V naslednjem letu DRSI načrtuje nadaljevanje del v smeri Soteske. Prvi del ceste z infrastrukturo proti Petrunatovem mostu je prav tako v zaključni fazi izvedbe.

Zaključek investicijskih vzdrževalnih del na cesti Žužemberk – Loka je po pogodbi z izvajalcem CGP d.d. predviden v sredi meseca oktobra.

Končni izgled dobiva tudi kamnita zložba v smeri Mačkovca. Pred asfaltiranjem bo potrebno izvesti še odvodnjavanje razširjene ceste, javno razsvetljavo ter fekalno kanalizacijo. Zaključek del je predviden v prvi polovici novembra.

Pred kratkim so bila zaključena dela na nadomestnem mostičku na Podgozdu, ki sedaj omogoča varen prehod lastnikom bližnjih zemljišč ter obiskovalcem.

Potrjena Strategija lokalnega razvoja LAS STIK

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo sta nedavno izdala osem novih odločb o potrditvi lokalnih akcijskih skupin za obdobje 2014–2020.

Po lanskoletni ustanovitvi nove Lokalne akcijske skupine Suhe krajine, Temenice in Krke ali krajše LAS STIK je le-ta med prvimi sprejela Strategijo lokalnega razvoja (SLR) LAS, ki predstavlja enega izmed pogojev za potrditev lokalnih akcijskih skupin ter pridobitev pravice do črpanja sredstev, namenjenih izvajanju Lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (v nadaljevanju: CLLD) v programskem obdobju 2014–2020. Za črpanje so poleg sofinanciranega deleža sredstev Proračuna Slovenije na voljo še sredstva iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (v nadaljevanju EKSRP), Evropskega sklada za regionalni razvoj (v nadaljevanju ESRR) in iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (v nadaljevanju ESPR).

Pristojni ministrstvi sta v drugem paketu odobrenih LAS izdala novih osem odločb o potrditvi LAS za obdobje 2014–2020, med katerimi je tudi LAS STIK, ki bo imela v tem obdobju možnost črpanja sredstev v višini 1.815.600,00 EUR (EKSRP in ESRR).

LAS bodo sredstva koristila na osnovi potrjenih operacij oziroma projektov vse do leta 2023.

Potrjeni LAS bodo pripravili in objavili javne razpise za izbor operacij na svojih spletnih straneh in v lokalnih medijih. Kdo bodo upravičenci na posameznem javnem razpisu, bodo najprej določili organi LAS, nato pa pristojne institucije, načeloma so to kmetje, predstavniki sektorja akvakulture, podjetja iz zasebnega sektorja, nevladne organizacije, izobraževalne in raziskovalne institucije, drugi javni organi, zadruge ter tudi fizične osebe.

Cilj CLLD je spodbujanje socialnega vključevanja, ustvarjanje in ohranjanje delovnih mest ter boj proti revščini in kakršnikoli diskriminaciji, zmanjševanje regionalnih razvojnih razlik in gospodarski razvoj območij. Poleg tega pa je cilj prispevati k ohranjanju narave, varstvu okolja, kulturne dediščine, kulturne krajine in njenih elementov.

Vir: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

■ Vlado Kostevc

V Golubcu predstavljena turistična ponudba Suhe krajine in Slovenije

Delegacija Občine Žužemberk in TD Suha krajina se je na povabilo pobratene Občine Golubac in Turistične organizacije Golubac udeležila letošnjega 'Sajma Dunava' in že 51. 'Golubačkega kotlića', ki je potekal od 29. do 31. julija 2016. Bili smo deležni izjemne gostoljubnosti.

Ekipa turističnega društva je sodelovala v tekmovanju v kuhanju 'riblje čorbe' in se odlično odrezala, saj je bila 'naša' riblja obara med najboljšimi, tekmovala pa je 101 ekipa. Na stojnici smo predstavili znamenitosti Občine Žužemberk, Suhe krajine in Slovenije ter pritegnili veliko pozornosti.

Vsekakor je pobratenje prineslo nova prijateljstva ter odlično razumevanje med občani obeh občin in tudi med obema narodoma, kar je nova vzpodbuda za skupno sodelovanje pri mednarodnih projektih in razpisih, kot je Evropa za državljane.

■ VladiMir

Na spletni strani Občine Žužemberk ter na oglasni deski v avli Občine Žužemberk je objavljen

RAZPIS

za dodelitev sredstev finančne pomoči za nakup in vgradnjo malih (individualnih ali skupinskih) čistilnih naprav za komunalne odpadne vode v letu 2016.

TRŠKI DNEVI v sliki in besedi

8. do 18. julij 2016

FOTO: Slavko Mirtič

Ob prazniku Občine Žužemberk, 15. juliju, in v okviru tradicionalnih Trških dni, so v organizaciji Občine Žužemberk, Turističnega društva Suha krajina in številnih društev ter organizacij potekale različne prireditve.

V farni cerkvi sv. Mohorja in Fortunata je bil koncert za orgle v izvedbi profesorja Milka Bizjaka.

Trške dni z razstavo je odprla državna sekretarka Ministrstva za kulturo RS Damijana Pečnik.

Ljubitelji piva so uživali na predavanju o pivu s praktičnim prikazom varjenja piva, ki ga je predstavil PivoPis in Davor Mišmaš.

V Srednjem Lipovcu so v soboto, 9. julija, srednjelipovški oglarji pripravili tradicionalno srečanje vseh slovenskih oglarjev. Dejavni suhokranjski oglarji so se na ta dogodek pripravljali že več kot mesec dni. Tako so pod vodstvom Franca Vidmarja, Branka Skubeta in drugih iz Srednjega Lipovca pripravili okoli 30 kubičnih metrov drv in jih zložili v kopo. Številne zbrane oglarje iz številnih društev je pozdravila domačinka Marija Rozman, nagovor pa so imeli tudi Damjan Oražem, direktor Zavoda za gozdove Slovenije, predsednik kluba oglarjev Jože Prah, domači župan Franc Škufca in župan Mirne Peči Andrej Kastelic. Govorniki so pozdravili prizadevanja oglarjev pri poslanstvu ohranjanja nesnovne dediščine naših prednikov, pa tudi pomen oglarjenja za ohranitev gozdov, kajti pri tem delu se uporablja predvsem manj vreden les. Društvo oglarjev Rute – Gozd Martuljek je domačim oglarjem predalo kipec oglarja,ki ga bodo prihodnje leto predali oglarjem iz Idrijskega Loga. Sledil je še slovesen prižig kope, ki bo v teh dneh »pridelal« okrog 2400 kg kakovostnega oglja. Kopo in na novo postavljen kip oglarja, ki ga je izdelal suhokranjski umetnik Martin Blatnik, je blagoslovil novomašnik Boštjan Gorišek. Domači oglarji so poskrbeli tudi za dogajanje pred prižigom kope, na kateri so predstavili različno mehanizacijo za spravilo in obdelavo lesa, pa tudi prijeten kulturni in zabavni program za številne občane in oglarje.

Kip oglarja, ki ga je izdelal suhokranjski umetnik Martin Blatnik.

Predaja kipca lipovškima oglarjema Francu Vidmarju in Branku Skubetu.

Pri spomeniku NOB na Cviblju je potekala slovesnost ob prazniku šoferjev in avtomehanikov s kulturnim programom in položitvijo venca.

14. julija je v Šmihelu pri Žužemberku je potekal Šmihelski dan z zanimivim predavanjem Vila rustika in Rimljani v Šmihelu arheologa Boruta Križa.

15. julija je bila v gradu uradna otvoritev Trških dni v Žužemberku z otvoritvijo razstave likovnih del slikarja Konstantina in Nuše Virant, z nastopom ljudskih pevk v pokrajinskih nošah in kulturnim programom ter pozdravnimi nagovori.

Pred 134 leti, točneje leta 1882, je bila v nekdanji Pehanijevi hiši ustanovljena Narodna čitalnica. Pehanijev rod se je preselil v Žužemberk iz Češkega. Prvega iz te rodbine pa je leta 1796 nastavil knez Auersperg za upravitelja graščine. Jožef Pehani je kupil hišo na trgu in v njej odprl gostilno z vrtom,kegljiščem in tujskimi sobami. Ena soba v takratnih zgornjih prostorih je bila namenjena narodni čitalnici, ki jo je leta 1882 ustanovil sodnik dr. Volčič, njen prvi predsednik pa je bil nadučitelj Josip Schmoranzer, evropski strokovnjak za gobe in znani Suhokranjec. Po besedah mag. Jelke Mrvar, ki je vodila projekt postavitve plošče, so čitalnice oblikovale in razvijale slovensko besedo, petje, kulturo in krepile narodno zavest Slovencev. »Bile so prostor za druženje, učenje, prireditve, praznovanja obletnic in za dobrodelne namene,« je dejala Mrvarjeva in dodala, da v današnjem času krize vrednot, svetovnih nemirov in neenotnosti v mladi slovenski državi lahko z občudovanjem gledamo na naše prednike in takratno čitalnico. Na pobudo častnega občana Občine Žužemberk in dolgoletnega direktorja Kmetijskega inštituta Slavko Glihe je bila v soboto, 16. julija, na stavbi, kjer sedaj domuje pošta, odkrita spominska plošča, ki so jo odkrili Slavko Gliha, državna sekretarka na ministrstvu za kulturo Damjana Pečnik, mag. Jelka Mrvar, kiparka Alenka Vidrgar in župan Franc Škufca. Kiparka Alenka Vidrgar in livar Borut Kamšek sta ploščo Žužemberčanom tudi podarila.

Odkritje spominske plošče za Narodno čitalnico v Žužemberku.

KOK band je nastopil na grajskem dvorišču.

16. julija je bil v Žužemberku začetek že 7. suhokranjskega kolesarskega maratona za rekreativce po krajši 35 km in daljši 52 km progi. Za varnost kolesarjev je skrbela dr. Žagarjeva in ekipa ZD Novo mesto.

Gostja in govornica na letošnji razstavi ročnih del je bila poslanka DZ RS Urška Ban.

Na razstavi ročnih del DU Žužemberk se je predstavila tudi folklorna skupina.

V soboto, 16.7.2016, smo predali sanirani plaz na cesti na Loko svojemu namenu. Sanacija ceste na Loko je bila nujna, saj je bila v močnem neurju leta 2014 močno poškodovana. Pri tem se je utrgal tudi plaz, ki je grozil, da bo del ceste na levem bregu reke Krke zgrmel v dolino in tako onemogočil glavno prometnico z desnega dela reke Krke na levi breg v Žužemberku. Glede na to, da je prišlo do izrednega dogodka plazu na tej cesti, smo bili primorani sanirati glavno prometnico za Žužemberk, pri tej investiciji pa je na pomoč priskočila država s sredstvi za sanacijo plazov. Projekt je bil izveden v dveh fazah. V prvi je bila narejena kamnita izložba velikosti okrog 2.000 m3in del cestišča, v drugi fazi, pa so bili izvedeni pločnik, javna razsvetljava in cestišče z ustreznim odvodnjavanjem. Projekt je skupaj vreden približno 410.000 EUR(I. in II. faza), občini pa je uspelo pridobiti 321.000 EUR državnih sredstev. Rekonstruirano cesto so odprli žužemberški župan Franc Škufca, ministrica za okolje in prostor Irena Majcen in član uprave CGP Novo mesto Edo Škufca. Obnovljeno vozišče je blagoslovil novomašnik Matej Gnidovec, po njej pa so se prvi zapeljali motoristi in starodobniki. Ostala so še manjša dela, kot so ureditev brežin, izvedba kanalizacijskih priključkov, po izvedbi omenjenih del pa bodo cesto preplastili s finim asfaltom.

Trak so ob odprtju prerezali župan Franc Škufca, ministrica za okolje in prostor Irena Majcen in član uprave CGP Novo mesto Edo Škufca.

Župan Franc Škufca in ministrica za okolje in prostor Irena Majcen sta simbolično zasadila tudi kostanj.

Župani Občin Žužemberk, Mirna Peč, Dolenjske Toplice, Kočevje in Dobrepolje so z ministrico za okolje in prostor Ireno Majcen v grajski kleti gradu končno podpisali pogodbo o sofinanciranju projekta Suhokranjski vodovod, ki predvideva naložbo v skupnem znesku dobrih 36 milijonov evrov.

Župani Občine Žužemberk Franc Škufca, Mirne Peči Andrej Kastelic, Dolenjskih Toplic Jože Muhič, Kočevja Vladimir Prebilič in Dobregapolja Janez Pavlin so z ministrico za okolje in prostor Ireno Majcen v soboto, 16. julija, v grajski kleti žužemberškega gradu podpisali pogodbo o sofinanciranju kohezijskega projekta oskrbe s pitno vodo Suhe krajine. Prve idejne študije in ocene vrednosti segajo že v leto 2005, leta 2007 so z ministrstvom podpisali sporazum o sofinanciranju potrebnih študij in nato pripravljali dokumentacijo in zagotovili 34 gradbenih dovoljenj, ki veljajo do leta 2018. V projekt »Suhokranjskega vodovoda« je v petih občinah vključenih 11.231 prebivalcev, od tega jih bo 834 priključenih na novo, večinoma v občini Žužemberk, kjer kar petina prebivalcev še nima pitne vode. Projekt Suhokranjski vodovod, ki predvideva naložbo v skupnem znesku dobrih 36 milijonov evrov, vključuje 152.085 m cevovodov, od tega novogradnje v dolžini 85.675 m, hidravlična izboljšava s povečavo profilov bo v dolžini 66.410m. V projekt je vključenih 7 novih in 9 obstoječih vodohranov, 2 obstoječi in 5 novih črpališč, 16 razbremenilnih in 18 redukcijskih jaškov ter 11 merilnih jaškov. Gradbeni del projekta naj bi bil zaključen do konca leta 2018. Za namene vodenja tega in ostalih razvojnih projektov je bil ustanovljen organ skupne občinske uprave Suhe krajine.

Pogodbo sta podpisala ministrica za okolje Irena Majcen in Franc Škufca, župan občine Žužemberk, ki je nosilka projekta.

Pri Pavilionu EASA Žužemberk je potekalo tekmovanje v kuhanju ješprenja.

Tudi tokrat niso manjkale aktivne kmečke žene.

Najboljša ekipa Ajdovški ješprenjček je bila po izboru pokuševalcev ljudstva. Stokovna komisija pa je za najboljši ješprenj določila ekipo "Okusno je".

V žužemberškem gradu je potekal daleč naokoli poznan Srednjeveški dan z odhodom k sveti maši v farno cerkev, kjer je bilo tudi farno žegnanje.

Predstavitev avtomobilov starodobnikov in njihova promocijska vožnja.

Srednjeveška tržnica na trgu z vitezi, grajskimi gospodičnami, srednjeveškimi in renesančnimi plesi, viteškimi dvoboji z obujenimi zanimivimi dogodki iz bogate zgodovine lastnikov žužemberškega gradu. Nastopile so mnoge skupine iz Slovenije, Hrvaške, Slovaške in Srbije.

Ob občinskem prazniku Občine Žužemberk so na slavnostni seji 17. julija podelili najvišja občinska priznanja; bronasti grb sta prejela zdravstvena delavka Alojzija Rojc in upokojenec Janez Bradač, srebrnega kulturna delavka Magda Kastelic Hočevar, medtem ko je upokojeni kovač Franc Skube prejel najvišji, zlati grb. »Franc Skube, po domače Martinkov ata, je eden od najbolj zaslužnih, da se je umetnost kovaštva v Občini Žužemberk in v Suhi krajini ohranila do sedaj. Za kovača se je izučil že med drugo svetovno vojno, vendar še sedaj, kljub častitljivim letom, še vedno rad poprime za kovaško kladivo. Svoje znanje in bogate izkušnje je prenesel na sina

in tudi na vnuke, tako da je poskrbljeno, da se bo kovaška obrt ohranjala še naprej. Je tudi eden izmed pobudnikov za oživitev oglarske tradicije, « so v obrazložitvi zapisali predlagatelji in dodali, da si za ohranitev kovaške obrti in obuditve oglarstva priznanje zagotovo zasluži. Župan Franc Škufca in predsednica komisije za mandatna vprašanja, volitve, imenovanje in priznanja Marija Ban sta podelila tudi pisna priznanja Občine, ki so jih prejeli: glasbena pedagoginja Nina Zajec, odbojkarja Miha Plot in Danijel Koncilja, tekstopisec in skladatelj Matej Kocjančič, ekipa prve pomoči CZ občine Žužemberk, ekipi v tekmovanju Fire Combat Panter (Iztok Gliha in Andrej Molek) in Smrketi (Mateja Filipič in Marjanca Kužnik), Planinska skupina Dvor in kulturna delavka Mojca Obrstar, pisno zahvalo občine pa sta prejela Silvo Koželj in dr. Boža Kocutar. Zahvala župana je bila podeljena tudi poslanki DZ RS Urški Ban, svetovalcu za projekte pobratene občine Golubac Aleksandru Đukiću in projektantu Metodu Kranjcu. Častni gost in govornik na slavnostni seji je bil predsednik državnega zbora dr. Milan Brglez. V kulturnem programu so sodelovali Žužemberški rogisti, pianistka Maja Tanjšek in violinist Branko Brezavšček ter Matej Kocjančič z glasbeno skupino.

Franc Skube, prejemnik priznanja zlati grb

Častni gost je bil predsednik državnega zboradr. Milan Brglez.

Pevka slovenske glasbe Nina Pušlar je tokrat privabila množico obiskovalcev .

Domačij Meden je praznovala 5. obletnico dejavnosti.

Zanimiv kulturni program in pogovor s častno gostjo, gledališko in filmsko igralko Ljerko Belak, prejemnico Borštnikovega prstana 2015, je pripravi KUD Žužemberk.

Tudi letošnja spominska ura in sklepna prireditev Trških dni ki je bila posvečena prvi slovenski hollywodski igralki Zalli Zarani, le ta se je kot Rozalija Sršen leta 1897 rodila v Žužemberku. Številne zbrane je s svojo odprtostjo, humorjem in preprostostjo očarala gledališka in filmska igralka Ljerka Belak, navdušili pa so tudi nastopajoči: z mogočnimi zvoki gongov Irena Zupančič, z recitacijami, petjem in glasbo Silva Mohorčič, Lili Hrovat in Matej Kocjančič in z orientalskim plesom Helena Barle Kastelic. Po pozdravnih besedah predsednice KUD Žužemberk Klavdije Longar in župana Škufce je sledil zanimiv pogovor o življenju, delu, predvsem pa o človeških vrlinah in ljubezni.

Mednarodno druženje

Delegacija pobratenega Golubca si je v času trških dni ogledala številne pridobitve in tudi prireditve. Gostje so bili zadovoljni z nastanitvijo, prijaznostjo domačinov in gostiteljev, pa tudi s programom. Predstavili so se tudi na njihovi stojnici in prikazali ročno pranje ter izpiranje zlata.

Priljubljena slovenska pevka Nina Pušlar je nastopila tudi na Trških dneh. Prosti čas pred koncertom in po njem je izkoristila tudi za številne selfije in fotografiranje z oboževalci. Med njimi je bila tudi slovaška delegacija z mesta Čahtice, ki je bila na obisku v prijateljskem Žužemberku.

Gostje iz Slovaške in Srbije

Nina Pušlar z delegacijo in podžupanjo občine Čahtice Eriko Ondrejkovo (četrta z leve).

Delegacija iz mesta Čahtice in Golubca sta se popeljali tudi po reki Krki. Deževno vreme sicer ni oviralo gostov in spremljevalcev, ki so sedli v čolne v Zagradcu in po dobrih dveh urah varno pripluli v Šmihel, kjer jih je čakalo okrepčilo.

FOTO: Slavko Mirtič

Podelitev priznanj krvodajalcem

V nedeljo, 10. julija, smo v sklopu prireditev ob občinskem prazniku Žužemberka, podelili Območno združenje RK Novo mesto in Občina Žužemberk, priznanja krvodajalcem, ki so v zadnjem letu jubilejno-krat darovali kri. Povabljenih je bilo 53 krvodajalcev, ki so kri darovali od 5-krat do 100-krat. Krvodajalce sta nagovorila in jim podelila priznanja župan Franc Škufca in predsednik OZRK Novo mesto Marjan Grahut. Nastopila je pevska skupina Žitni klas, program pa so popestrile še recitacije in igranje na harmoniko. Čestitamo prejemnikom priznanj. .

Foto: B. Ozimek

Meritve zdravstvenih dejavnikov

V soboto, ko je bilo v Žužemberku ob občinskem prazniku dogajanje v velikem razmahu, smo v okviru Območnega združenja RK Novo mesto pripravili meritve krvnega tlaka, sladkorja in holesterola. Meritve so opravljale tri prostovoljke iz zdravstvene stroke, ki so ta dan darovale svoj čas in znanje za tiste, ki so si želeli preveriti svoje zdravje. Na koncu meritev so se zainteresirani še posvetovali z zdravnico, ki je obrazložila izmerjene vrednosti in dala napotke za izboljšanje zdravja. Kdo jih bo upošteval ali ne, je odvisno od vsakega posameznika. Iz Zdravstvenega doma Novo mesto je reševalec izvajal prikaz oživljanja s pomočjo AED, ki je na voljo v Žužemberku na stavbi Občine.

Foto: Barbara Ozimek

Dan na Krki

V okviru občinskega praznika sta se letos odvijala dva nova dogodka - Dan na Krki (#DNK, #DNK2016) in zabavno petkovo popoldne. Cilj dogodkov je bil predvsem druženje in zabava ob aktivnostih, ki jih ne moremo početi ravno vsak dan. Vse aktivnosti so bile za udeležence brezplačne!

Tako je v petek, 15. julija, v Gostilni Zupančič potekalo zabavno popoldne. Na igralnih konzolah Playstation smo igrali nogomet Fifa (štirje igralci naenkrat), vozili čisto pravi dirkalni simulator ter s Playstation dodatkom Move kegljali, streljali z lokom, smučali… Plesno najbolj razgreti pa so lahko zaplesali v čisto pravem minidisku!

V soboto, 16. julija, pa je na žužemberški Loki potekal Dan na Krki. Pripravili smo sedem aktivnosti, in sicer:

- napihljiva igrala - gradove skakače,
- ZIP-line (spuščanje po jeklenih vrveh) in spretnostni poligon,
- tetoviranje in poslikavo telesa,
- slikarsko delavnico,
- nogomet/tenis/odbojko na mivki,
- vodne igre brez meja in
- veslanje na Krki.

Žal nam sobotno vreme ni bilo najbolj naklonjeno, vendar se nismo dali - še najmanj pa otroci! Energijo, ki jim je nikoli ne zmanjka, so sproščali na napihljivih igralih, kjer so neumorno plezali, skakali, se lovili in spuščali po toboganih. Prava atrakcija je bil tudi ZIPline s "spustom", dolgim kar 50 metrov. Čakalna vrsta za tetoviranje se ni izpraznila, dokler ni vsak dobil tatuja po svoji izbiri (tudi kaka mamica in očka se je našel v njej). Na ustvarjalni delavnici pa so nastale štiri zelo zanimive slike, na katere je lahko kdorkoli narisal oziroma napisal karkoli si je zaželel. Zelo smo veseli, da visijo na hiški na drevesu na Loki ter tako še dodatno popestrijo ta žužemberški biser.

Na koncu bi se rad zahvalil vsem, ki so projekt podprli v najširšem pomenu – idejno, finančno, s pomočjo, pa tudi z udeležbo. Vabljeni, da si na youtubeu ogledate filmček (iskalni ključ #DNK2016) in pa seveda – se vidimo na DNK 2017!

■ **Ekipa DNK in Aljaž Štrucelj**

Nov bibliobus tudi v Občini Žužemberk

V petek, 2. septembra, je bil za novomeško knjižnico Mirana Jarca knjižnico velik dan. Direktor knjižnice Mirana Jarca **Borut Novak** in minister za kulturo **Anton Peršak** sta v družbi sedmih županov in županje dolenjskih in belokranjskih občin prerezala otvoritveni trak in predala svojemu namenu novi bibliobus. Z novim bibliobusom bo Knjižnica Mirana Jarca skupinam potencialnih uporabnikov na območju občin Novo mesto, Šentjernej, Žužemberk, Straža, Dolenjske Toplice, Šmarješke Toplice, Škocjan, Mirna Peč, pogodbeno pa tudi na območju občin Metlika, Mokronog-Trebelno in Trebnje, omogočala dostop do knjižnične dejavnosti, svetovnega spleta in sodobnih tehnologij na 63 postajališčih, na katerih bo povprečna dolžina postankov okvirno 60 minut. Novo vozilo je večje in ima tudi dvižno rampo, tako da bo dostopno invalidom.

Prerez traku Foto: knjižnica Mirana Jarca

Prižig kope

Srednjelipovški oglarji prižgali še eno kopo

Po letošnjem srečanju oglarjev Slovenije, ki je bilo na uvodu praznovanja praznika Občine Žužemberk in Trških dni v Srednjem Lipovcu 9. julija, so prizadevni in najbolj aktivni oglarji 17. avgusta prižgali še eno, tokrat manjšo kopo, ki so jo pripravili Franc Vidmar, Branko Skube, Franc Štravs in ostali. Med tokratnimi prižigalci pa je bil eden izmed najmlajših oglarjev Matic Šuštar.

■ **VladiMir**

15. srečanje županov na tromeji - Sveti Peter

Na vrhu Suhe krajine, 888 m visokem Svetem Petru, je bilo v soboto, 3.9.2016, tradicionalno srečanje županov in občanov na tromeji, tokrat že 15. leto zapored. Gostitelj letošnjega srečanja je bila Občina Žužemberk, ki je skupaj s člani Planinske skupine Dvor pri PD Krka Novo mesto pripravila prijetno družabno srečanje za vse udeležence. Srečanja se je udeležilo lepo število planincev in ostalih pohodnikov iz vseh treh občin, ki so se na hrib povzpeli iz različnih izhodišč: Podgozda, Lašč ali Podturna. Nekateri so se pripeljali tudi malo višje in si na ta način skrajšali vzpon, ki je v lepem sočnem vremenu prav prijeten, še posebej v zadnjem delu, kjer so bile temperature za nekaj stopinj nižje kot v dolini. V svoji sredi smo z veseljem pozdravili tudi skupino kolesarjev, ki so se na vrh povzpeli s svojimi jeklenimi konjički.

Udeležence so nagovorili predstavniki vseh treh občin, na katere meji oz. se razteza pobočje sv. Petra, župan Občine Žužemberk Franc Škufca, podžupan občine Kočevje in svetnica Občine Dolenjske Toplice. Vsi so poudarili pomen tovrstnih druženj, ki presegajo lokalne meje posamezne občine z vidika druženja občanov, predvsem pa zaradi povečanja prepoznavnosti in večjih možnosti razvoja turizma. Druženje se je ob okusnem golažu in hladni pijači, za kar je poskrbela Občina Žužemberk, nadaljevalo v pozno popoldne. Ker nas tovrstni dogodki povezujejo, združujejo in dajejo ideje in energijo za nove podvige, je potrebno z njimi nadaljevati. Ponovno se vidimo na 16. srečanju, ki ga bo gostila Občina Dolenjske Toplice.

Foto: Valerija Vidmar

Predstavniki občin in župani so nazdravili snidenju na tromeji.

Obisk otrok na Debelem Rtiču

Območno združenje RK Novo mesto je v petek, 22. julija 2016, organiziralo obisk otrok, ki so letovali v drugi izmeni na Debelem Rtiču. Pridružili so se nam županja Občine Šmarješke Toplice Bernardka Krnc, župan Občine Škocjan Jože Kapler, direktorica OU Vida Čadonič Špelič in vodja kabineta župana MO Novo mesto Sara Draškovič, podžupan Občine Šentjernej Janez Selak in predstavnica ZZZS, enota Novo mesto. S strani Območnega združenja RK Novo mesto so se obiska udeležili predsednik Marjan Grahut in prostovoljke in prostovoljci v organih RK Novo mesto ali krajevnih organizacijah. Iz žužemberške občine ni bilo predstavnika, je pa dolgoletna, upokojena učiteljica, ki je učila v Žužemberku, Ivana Pelko prinesla otrokom županove pozdrave in sladkarije, ki so se jih zelo razveselili in se z njo tudi fotografirali.

Foto: Barbara Ozimek

Suha krajina, tu in tam

Koncert francoske skupine Les Contre – Sujets

Les Contre-Sujets je baročni ansambel, ustanovljen leta 2012 v Parizu, ki se osredotoča na izvirno interakcijo z občinstvom in raziskovanje novih koncertnih formatov.

Zanimiv koncertni program so izvedli 5. avgusta v nekdanji Auerspergovi železarni, sedaj Edukacijskem in produktnem centru železolivarne na Dvoru, zahvaljujoč se festivalu Seviqc Brežice, ki v Sloveniji gosti zgolj najuglednejše umetnike z vrhunskim programom najvišje kvalitete. »Za predjed lahki francoski koncerti, začinjeni s ščepcem italijanskega okusa, da podražijo uho. Za glavno jed pristen beneški koncert preprostega in tradicionalnega okusa, ki mu sledi kratek, kontrapunkten nemški prigrizek z redko kombinacijo inštrumentov. In na koncu za sladico nenavaden koncert za kljunasto flavto in violo.« Skratka, dokaj polna dvorana, primerna tudi za tovrstne koncerte, žal brez maloštevilnih, take kulture željnih občanov, je uživala skupaj z izvajalci, mladimi glasbeniki, ki delijo svojo strast do baročnega programa tudi za širše občinstvo.

Na zemljevidu slovenskega likovnega dogajanja

Dvorski likovni dnevi, ki so se peto leto zapored odvijali v slikovitem okolju domačije Rezelj nad reko Krko pri Dvoru, so tudi letos privabili izjemne likovne ustvarjalce z mednarodno udeležbo. Ob prelepi naravi so ustvarjali Rudi Benetik iz Avstrije, Ivan Balažević s Hrvaške, Sead Emrić iz Bosne in Hercegovine, Roberto Faganel iz Italije, Dimitar Malidanov iz Makedonije, pa tudi iz Slovenije Ana Cajnko, Jerneja Smolnikar, Igor Banfi, Milena Gregorčič, Nadja Osojnik, Janez Štros in Suzana Švent. Po besedah umetnostne zgodovinarke in likovne kritičarke Anamarije Stibilj Šajn, ki je tudi predstavila sodelujoče avtorje in njihova dela, so likovniki iz mednarodnega prostora postali »Dvorjani«, vsak avtor je v ta kraj prišel s svojo poetiko in s svojim prepoznavnim slogom. V okviru dvorske likovne kolonije so v četrtek, 4. avgusta, pripravili dan odprtih vrat, na katerega so povabili tudi udeležence preteklih likovnih srečanj. Likovne udeležence, številne vaščane in goste je ob zaključku likovnih dni v petek, 5. avgusta, nagovoril gostitelj likovnih dni Rok Rezelj, pozdravil pa jih je tudi župan Franc Škufca.

Slavko Mirtič Foto: S. Mirtič

Anton Komat v Žužemberku

V okviru tridnevnega kulturnega ekološkega dogodka z naslovom »Pesci na was«, ki se je odvijal od 9. do 11. septembra v žužemberškem gradu, so bila razstavljena nekatera dela likovnih umetnikov, ki ustvarjajo v Metelkovi v Ljubljani. Prikazali so nekatere stvaritve s področja kiparstva, slikarstva in drugih umetnosti. Žal je odpadel sicer obetaven glasbeni program in številna predavanja na temo okolja, varovanja naravne in kulturne dediščine. Zanimivo predavanje na temo nacionalne ogroženosti in številnih rešitev v smeri reševanja globalne krize, tudi na področju prehrane, pa je imel Anton Komat, slovenski svobodni raziskovalec, pisatelj, scenarist, publicist, predvsem pa naravovarstvenik.

Naša anketa: Dober dan

21. novembra praznujemo svetovni dan pozdrava. Pozdravljanje je lepa navada in del osnovne kulture vsakega človeka. Na ta dan naj bi se spomnili, kako pomemben je pozdrav, saj z njim naredimo prvi vtis na človeka, soseda, vaščana. Ob srečanju v šoli, trgovini, knjižnici, na delovnem mestu, na pločniku…s pozdravom namenimo sočloveku prijazno besedo, igriv nasmeh in topel pogled. Z njim na vsakem koraku prispevamo k boljšim medsebojnim odnosom in k prijetnejšemu počutju. Včasih so bila pravila pozdravljanja jasna: moški pozdravi žensko, mlajši starejšega, podrejeni nadrejenega, kdor stopi v prostor, pozdravi prvi ne glede na starost, spol, planinci, ki se vzpenjajo, pozdravijo tiste, ki se spuščajo, zaposleni v trgovinah, knjižnicah so dolžni pozdraviti prvi. Se tudi vam zdi, da dandanes ta bonton nima več toliko pomena? Saj ljudje, mnogokrat tudi otroci, ne pozdravljajo več, ampak le hitijo mimo in se ne zmenijo za ljudi okoli sebe. Zanima nas vaše mnenje o pozdravljanju in bontonu!?

Pozdravljanje je bilo in je zelo pomembno dejanje, saj na tak način človeka zaznamo, priznamo njegov obstoj in mu izrazimo spoštovanje, mu izkažemo dobrodošlico, pozornost, zaželenost in gostoljubje... S pozdravom na vsakem koraku prispevamo k boljšim medsebojnim odnosom in k prijetnejšemu počutju. Pozdrav je sestavljen iz pozdrava in odzdrava. Vedno pozdravljamo vljudno. Kdor ne odzdravlja, je neolikan. Kako in kdaj pozdravimo in s katerimi besedami pozdravljamo, je odvisno od ljudi, ki se srečajo, pa tudi od dela dneva. Včasih so bila pravila pozdravljanja zelo dorečena, dandanes še vedno veljajo, a so bolj nedorečena. Vedno bolj je v ospredju pravilo, da prvi pozdravi tisti, ki drugega prej opazi. V šoli otroke učimo razumevati pomen pozdravljanja in spoznavati moč pozdrava. Dve tretjini učencev lepo pozdravlja, nekaj pa jih ima s pozdravljanjem težave, saj so ob tem v zadregi. Tudi tu velja pravilo, da vaja dela mojstra, zato pri pozdravljanju vztrajamo. Če učenci ne pozdravijo prvi, jih pozdravimo in ogovorimo zaposleni ter jim na tak način odkrivamo moč pozdrava. Tega se držimo tudi izven šolskih prostorov. Otroci ves čas potrebujejo vzor odraslih in njihovo vzpodbujanje pri osvajanju bontona. V nekaj zadnjih letih sta bila bonton in pozdravljanje v krizi, a zadnje čase opažam, da se tudi tu nekaj premika na boljše.

Zvonka Struna
vodja PŠ Dvor

Učili so nas, da je lepo in vljudno pogledati osebo v oči in jo prijazno pozdraviti, nič ni narobe, če pozdravu dodaš tudi nasmešek, le-ta je vedno dobrodošel. O človeku si hitro ustvariš prvi vtis, ki pa pri pogledu v tla ali ignoriranju mimoidočega res ne more biti dober. Zdi se mi, da se pozdravljanje pri mladih ne razlikuje veliko od takrat, ko sem bila mlajša, bolj je to odvisno od vzgoje posameznika, ne glede na njegova leta. Pogosto namreč srečam kakšno odraslo osebo, ki nima niti toliko energije, da bi vsaj zamrmrala: »Dober dan.« Večina otrok starejše lepo pozdravlja, saj jih tako učimo in tudi izven šole opažam, da so otroci vljudni, tudi ko zapustijo osnovnošolske klopi. Drugačna zgodba pa je pri medvrstniškem pozdravljanju, tukaj se je pa vseeno nekaj spremenilo.

Sanja Nose, Dvor,
univ. dipl. prof. angl. in slov.

Pozdrav je osnova v našem vsakdanjem življenju. Res pa današnji čas zelo hitro beži in s tem se velikokrat izpusti tudi pozdrav do sočloveka. Še zlasti mlajša generacija se dandanes zelo veliko posveča mobilnim napravam in tako pozabimo na vsakdanji pozdrav. Menim, da se mladi premalo zavedamo, da s tem, ko nekoga pozdravimo, mu izkažemo spoštovanje. Pozdrav se razlikuje tudi glede na starost pozdravljajočih, saj se mladi med seboj pozdravljamo drugače od starejših. Dobra komunikacija in pogovor med ljudmi ohranjata mir.

Tanja Murn, Sedinja vas
dijakinja vzgojiteljske šole ŠC Novo mesto

Pozdravljanje je najbolj osnovna oblika olike in lepega vedenja. Strinjam se, da je pozdrav vljudnost, odzdrav pa dolžnost. Seveda so pravila o tem; kdo prvi, kdaj, na kašen način, s katerimi besedami... Mislim, da v vsakdanjem življenju lahko kršimo ta pravila. Zakaj čakati, kdo bo prvi pozdravil? S prijaznim pozdravom, z nasmehom na obrazu lahko marsikomu polepšamo dan.

Silva Mohorčič Žužemberk
upokojenka

Sam sem že od malega navajen pozdravljati sočloveka. Na vasi se pozdravljamo vsi, prav tako v študentskem domu, medtem ko na pločniku (v mestu) nihče več ne pozdravlja. Sicer opažam, da je navada pozdravljanja vse bolj redka. Mlajša generacija enostavno hiti mimo sočloveka in le s težka nameni prijazno besedo poznanemu človeku, če sploh jo.

Rok Zupančič, Stavča vas,
dipl. inž računalništva in informatike

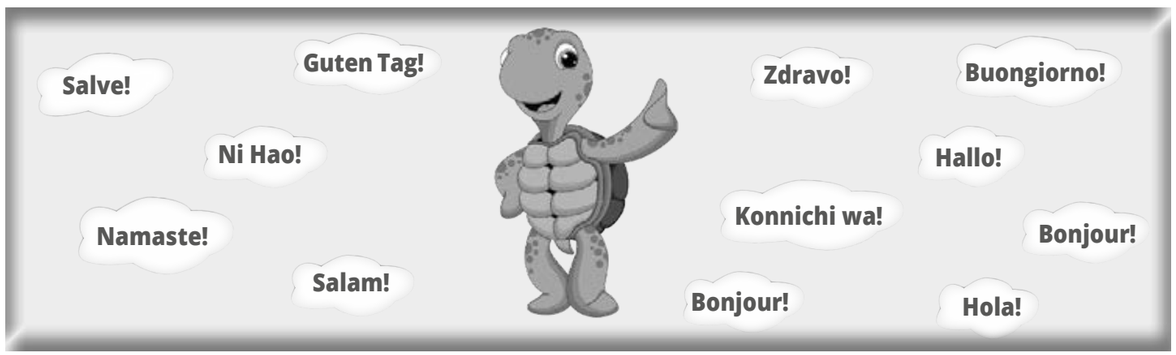

Ne nazadnje!

Kulturnice

Klavdija Longar, nova predsednica Kulturno umetniškega društva Žužemberk (na sliki) je dodobra zorala ledino žužemberškega kulturnega dogajanja. Skupaj z Magdo Kastelic Hočevar in članicami društva sta julija v žužemberškem gradu izvrstno pripravili spominsko uro, posvečeni prvi slovenski hollywodski igralki Zalli Zarani in pogovor z igralko Ljerko Belak. Čeravno Hočevarjeva ni več predsednica, pa bo kot podpredsednica z veseljem delila svoje bogate izkušnje in znanje z novim, mladim vodstvom. Za obogatitev številnih dogodkov s povezovanjem na Trških dneh je zaslužna tudi Lili Hrovat. Lili je ena izmed redkih prosvetnih delavcev v kraju, ki se s srcem in z dušo razdaja kulturi, aktivna je tudi pri Društvu kmečkih žena, gasilcih in še kje.

Klavdija Longar in Lilijana Hrovat

Festival tudi v Suhi krajini

Po zaslugi Klemna Ramovša je bil v poletnem času delček vrhunskega programa Seviqc Brežice predstavljen tudi Suhi krajini. Župan Franc Škufca in direktor festivala Klemen Ramovš sta med odmorom gotovo spregovorila, ali se bo občina Žužemberk s svojo historično lokacijo žužemberškega gradu pridružila festivalu prihodnje leto in tako približala prebivalcem vrhunsko staro glasbo.

Dan na Krki

Dobrodošla novost letošnjih Trških dni sta bila tudi dva dogodka, namenjena najmlajši populaciji. Posebno je bil zanimiv Dan na Krki, kjer je team organizatorjev z Aljažem Štrucljem pripravil kar sedem aktivnosti, ki so obsegale različno vrsto zabav za najmlajše. Pohvala Aljažu in ekipi!

Kuhanje ješprenja

Za občinski praznik pravo tekmovanje in druženje. Pet prijavljenih ekip je uživalo ob sproščenem druženju in družabnem kuhanju suhokranjske jedi - ješprenja. Na koncu je komisija izbrala zmagovalca, piko na i in končno besedo pa so pri ocenjevanju imeli tudi gledalci in izbrali najboljšo ekipo….

Šmihelski dan

Po tradiciji šmihelski kulturniki odlično in brez zapletov izpeljejo vsakoletno prireditev ob občinskem prazniku, t.i. Šmihelski dan. Za to so zaslužne članice in člani, zlasti še vodje sekcij, med njimi je tudi Maja Papež Iskra, ki je organizirala ta dan. Borut Križ, arheolog, zgodovinar in kustos Dolenjskega muzeja v Novem mestu, je predstavil arheološko podobo Šmihela in odkril podobe tedanjega časa.

70. letnica bombardiranj Žužemberka 7. del

Ulične borbe in dobrodošla pomoč italijanskih avionov

Sredi leta 1943, ko so trg in okolico še obvladovali fašisti, sta Cankarjevi in Gubčevi borci napadli močno zastražen in varovan Žužemberk. Pričele so se ulične borbe, še posebej je bila tvegana pot iz Zgornje v Dolnjo Zafaro. » Pod večer so nas obiskali avioni, pravzaprav ne nas, marveč obkoljene fašiste, »opisuje vojno dogajanje Janez Vipotnik in dodaja, da so nizko leteč zmetali oblegancem kakšnih šest vreč, polnih municije, bomb, konzerv. Toda namesto k cerkvi so vreče padale k partizanom, ki so jih veselo pobrali. Naslednji dan pa so partizanske položaje napadli štirje italijanski avioni, ki so krožili nad partizanskimi položaji, nato pa so s strani Šmihela vzeli zalet in spustili kakšnih dvajset bomb. Bombe so položaje blizu Zafare zgrešile in zadele hiše, ki so zagorele. Prvič v zgodovini slovenskega partizanskega vojskovanja je trajal njihov napad več kot dva dni in noči, niso jih pregnali ne sovražnikovi avioni, niti fašistična zagrizenost. Partizani so ob napadu zasegli kup zaplenjenega orožja, uničili dva tanka, zaplenili ogromno hrane, oblek, obutve in pobili veliko število fašistov.[2]

Padel brat

Bombardiranj in strašnih bojev v Žužemberku se spominja tudi domačin Franc Novak, po domače Vavptov. Vavptovi so se med bombardiranjem skrivali v Mlakarjevi kleti, čez cesto. Kot enajstletni deček je doživel vojne grozote, bombardiranja in vse hudo, kar prinaša vojna. Prav 24. julija 1943 je med boji padel tudi njegov brat Ivan, ki je prestopil od partizanov med legiste, ki so se borili v Žužemberku. »Ležal je v domači hiši, zaradi bojev ga niso mogli pokopati na pokopališču, po nekaj dneh pa ga je italijansko oklepno vozilo odpeljalo na Zafaro, kjer so ga pri cerkvi tudi pokopali,« pripoveduje Franc Novak in doda, da so se od brata v hiši poslovili tudi partizani. Po besedah Novaka so takrat padli tudi legisti Jakčev iz Žužemberka, Mihačev iz Zafare, Antonov z Vrhovega, Šlanderčov iz Dešeče vasi in še nekateri, vsi pa so bili pokopani ob obzidju cerkve.

Kidrič predlagal bombardiranje Ljubljane

»25. junija 1944 je potekala ena izmed sej CK KPS. Na njej so bili prisotni Boris Kidrič, Franc Leskovšek, Ivan Maček-Matija, Miha Marinko, Boris Kraigher, Pepca Kardelj in Vida Tomšič. Pod prvo točko so obravnavali politično situacijo. Na predlog Kidriča naj bi Angleži bombardirali Ljubljano. Kidričev predlog pa je kasneje na realna tla postavil E. Kardelj. Grozljiv Kidričev predlog tako ni bil izpolnjen, kljub temu pa so komunisti dosegli to, da so Angleži bombardirali Žužemberk, Maribor, Jesenice in še nekatere druge kraje v Sloveniji, pri čemer je nastala velika materijalna škoda in mnoge žrtve«, opisuje medvojne dogodke Žajdela in dodaja, da je bilo sovraštvo partizanov in komunistov do vseh tistih, ki so se jim na pohodu smrti(na oblast)postavili po robu, neizmerno. »To, da so Žužemberk z nasiljem ustrahovali cela tri leta in ga v kritični vnemi, da bi premagali kontrarevolucijo, že sami do tal porušili, jim ni bilo dovolj. Svoje zaveznike Angleže so naščuvali v akcijo, ki se je začela 1. februarja 1945 in nadaljevala dan kasneje. Priletelo je 18 letal, ki so z raketami in bombami napadla kraj in okolico. 13. februarja je sedemnajst letal v celoti razrušen kraj odvrglo novih petdeset težkih bomb. 3. aprila je uničevalo in morilo trinajst zavezniških letal. Nato spet štirinajst 8. aprila podnevi in ponoči. Nato še 10., 11.(šestnajst letal), 17. in 20. aprila. Zadnji letalski napad je Žužemberk doživel 2. maja 1945. Posledice so bile strahotne.«[1]

Sestreljeno zavezniško letalo

Letala zavezniške vojske pa niso napadala le sovražnikovih ciljev v Sloveniji, ampak tudi po bivši Jugoslaviji in drugod po Evropi. Letalske sile so pripomogle k hitrejšemu zlomu fašizma. Letala niso poletala z naših letališč, ampak iz bližnje Italije. O močnih letalskih napadih poroča tudi Ameriška domovina.«Nemčija in njene vazalske države se stresajo pod bombami, ki jih mečejo zavezniški bombniki že neprestano šest dni, tako iz Anglije kot Italije. Bombardirali so nemške tovarne v štirih mestih,napadali so po Madžarski in Jugoslaviji.«[5]

Slovenci so jih kljub temu imeli za svoje leteče trdnjave, saj so vedeli, da se z vsakih novim poletom letalskih formacij bliža svoboda. Kar nekaj letal se ni srečno vrnilo v svoje baze in so zadeta padla na slovensko ozemlje. Posebej je zanimiva zgodba o sestreljenem letalu B-17, ki je padlo v bližini Žužemberka. Hinko Bratož v knjigi Dnevnik partizana piše:» Že od ranega jutra so nad nami hrumele ameriške leteče trdnjave, ki so se v valovih pomikale proti severu nad fašistično Nemčijo. Okoli treh popoldne so postajale skupine letal, ki so se vračale s svojo bazo, maloštevilčnejše in redkejše. Nenadoma je enakomerno brnenje letalskih motorjev zmotilo rohnenje enega samega letala, ki se je kot komet približevalo Suhi krajini. Iz letala so švigali rdečkasti plameni, za njim pa je ostajal steber temnega dima. Trije motorji so goreli, kazalo je, da se bo letalo vsak hip zarilo v zemljo, tedaj pa ga je pilot spet naravnal. Tedaj je iz trupa goreče trdnjave poskakalo devet članov posadke. Avtor knjige Zbogom, Liberty Bell Edi Šelhaus podrobneje piše o tem dogodku. Karel Oberstar-Mišo iz Gubčeve brigade je bil med prvimi, ki je prehitel sovražnika in pomagal reševati ameriške letalce. »Bil sem v vasi Sela, ko je okoli tretje ure iz smeri Strug priletelo osamljeno letalo. Trije motorji so bili v ognju, pilot pa je očitno iz četrtega iztiskal poslednje moči,« opisuje dogodek Karel in doda, da so približno dvesto metrov od kraja zrušitve, nedaleč od vasi Gradenc, našli tudi padalo, nato pa tudi prestrašenega ameriškega letalca. Nato so hitro krenili v vas Sela, kjer so jih v hiši Tomaža Papeža, Sela številka 15, že čakali štirje letalci, ki so jih pripeljali od Ivana Vidmarja, po domače Samotarjevega. Ivan jim je pomagal tudi splezati z dreves.

Pretresljiv dogodek je opisal tudi pilot letala Edward F. Logan, ki je bil soudeležen pri padcu letala » Je Reviens«. Poročnik Edward F. Logan ml. je bil kot pilot bombnika dodeljen 15. zračni sili ameriškega vojnega letalstva z oporiščem v južni Italiji in je sodeloval pri zračnih napadih na strateške cilje nemških tovarn, rafinerij po vsej Evropi. Med 34. bojno misijo marca 1945 je bil njegov bombnik tako hudo poškodovan, da je bil primoran s posadko izskočiti nad sovražnikovim ozemljem. Ob napadu na Gradec 9. marca 1945 je bilo letalo zadeto, delovala sta le dva motorja, ob 14.29 odpove tudi motor številka štiri. Kakšnih 30 kilometrov južno od avstrijske meje so prečkali teren severozahodne Slovenije in se mimo Trbovelj usmerili proti Žužemberku. Po višinomeru so preleteli 1200 m. Čas je bil za skok. »V trenutku, ko sem se zrušil med drevesa, sem slišal svoj B-17, ki se je rjoveč oddaljeval, a je bil še vedno blizu. Opazil sem, da se je »Je reviens« počasi oddaljeval od mene, potem pa je počasi spustil v levi zavoj za 180 stopinj, kar bi ga pripeljalo nazaj točno nad mojo glavo. Grozljivo. Po tako katastrofalnem dnevu, ko sem že skoraj verjel, da sem med drevjem na varnem, se je prikazal moj čudoviti B-17 in s tulečim motorjem letel naravnost nadme«. Letalu so kmalu pošle moči, preletelo je še kakšnih 150 m in priletelo na ravnico ob vznožju hriba. [4]

Dogodek je v živem spominu ostal tudi takrat enajstletni Julijani Legan por. Vidmar iz Gradenca. »Takrat smo na domači njivi pod vasjo sadili krompir, ko je nenadoma zahrumelo letalo in v nizkem letu preletelo vas. Mama Angela in otroci smo se poskrili v jarke, ko je letalo nedaleč, južno od nas, padlo in zagorelo. Gorelo je res močno, pa tudi pokalo in se iskrilo,« pripoveduje sedaj 85-letna Julijana in doda, da so takoj prijezdili partizani na konjih in otroke, verjetno tudi zaradi nevarnosti, odmaknili stran od letala. Takrat je bilo v vasi veliko partizanov, ki so priskočili na pomoč. Na padec letala sedaj spominja še vse manjša vdolbina sredi polja,nedaleč stran od gozda, verjetno pa še kakšen kovinski del letala služi vaščanom.

Julijana Vidmar

Franc Smrke-Jošt opisuje padec aviona in tudi kdo je padalce rešil pred nemškimi vojaki. »Dne 9. marca 1945 je bil v Avstriji nad mestom Bruck an der Mur severozahodno od Gradca od protiletalske obrambe močno zadet ameriški bombnik B 17. Zrušil se je v grapi med vasjo in Vrhom. Deset letalcev se je še pravočasno rešilo. Štab Cankarjeve brigade, ki je bil v Velikem Lipju, je poskrbel, da so bili letalci pod zaščito prepeljani v glavni štab NOV in POS v Belo krajino.«[6]

V spomin na ta dogodek bo prihodnje leto organizacijski odbor po več kot sedemdesetih letih pripravil slovesnost v vasi Gradenc, kjer bo postavljena tudi spominska plošča v spomin na padec letala in srečno vrnitev ameriških pilotov. V kolikor se spominjate tega dogodka, imate doma del letala ali kakšen drug predmet iz tistega obdobja, ki spominja na ta dogodek, pišite na uredništvo Suhokranjskih poti,Grajski trg 33, 8360 Žužemberk ali pokličite na tel. 041 386 480 (S. Mirtič).

Slovenska država, Ivo Žajdela, maj, junij 1995, št. 5 in 6, Toronto, Kanada
Spomini na partizanska leta, Za Žužemberk,Janez Vipotnik, Založba Borec,1974,
Zbogom Liberty Bell, Edi Šelhaus, Janez Žerovc, Delavska enotnost, 1988,
Skočite, prekleto, skočite, spomini pilota sestreljenega letala B-17 med drugo svetovno vojno, Edward F. Logan ml., Cankarjeva založba, 2016
Ameriška domovina, 14. april 1944, št. 67, Cleveland, ZDA.
Franc Smrke-Jošt: Gradivo za kroniko NOB bivše občine Ajdovec (Dolenjski muzej)

POPRAVEK

V 61. številki S. poti je v članku 70-letnica bombardiranj Žužemberka nastala napaka. Frančišek Karel Požun je imel štiri sestre, in ne dveh bratov ter tri sestre, kot je bilo navedeno. Za napako se opravičujemo.

Dvorski gasilci uspešni na tekmovanjih

21.4.2016 je v Žužemberku potekalo občinsko gasilsko tekmovanje.

Udeležilo se nas je 6 ekip. Najmlajše pionirke so dosegle 1. mesto, mladinci 3., članice A 2., članice B in veterani pa odlično 1.mesto. 29.4.2016 je pod okriljem GZ Novo mesto potekalo pionirsko-mladinsko tekmovanje. Pionirke so dosegle 2. mesto, mladinci pa 3. Naslednji dan pa je bil še gasilsk avto rally za člane in članice ter starejše gasilce in gasilke. Tekmovanja so se udeležile štiri naše ekipe. Sončen dan in visoke temperature so nam prinesli lepe rezultate: članice A: 4.mesto in pokal, člani B 10., veterani 13. in članice B prav tako 4.mesto. 4.6.2016 smo se ekipa članic A in B odpravile na tekmovanje v Mali Podljuben, kjer so članice B zasedle 2. mesto, in v Orešje pri Šmarjeti, kjer smo si obe ekipi priborili še odlično 2. in 3.mesto.

Nina Legan

Delovno poletje dvorskih gasilcev

Dvorski gasilci tudi med dopusti ne mirujejo. Kljub času oddiha so se poleg organizacije tradicionalnega piknika Na valovih Krke z vso zavzetostjo pripravljali tudi na jesenska tekmovanja. Že v prvih dneh septembra so Dvorjani ponovno želi dobre rezultate.

V tekmovanju gasilske orientacije za mladino so tako zasedli:

- na tekmovanju GZ Novo mesto odlično 1. mesto in
- na regijskem tekmovanju Dolenjske regije odlično 3. mesto.

Najboljša operativna enota v letu 2016.

Dvorska ekipa v kategoriji »gasilskih cistern«.

Operativci so se s kar dvema ekipama udeležili tekmovanja za najboljšo operativno enoto Dolenjske in Posavja, ki je potekalo 4. septembra pod okriljem PGD Bučka. V kategoriji gasilskih vozil »kombijev« je Dvorjanom uspel veliki met in so osvojili 1. mesto ter s tem naziv: »Najboljša operativna enota v letu 2016«.

Njihov uspeh pa je dopolnila ekipa v kategoriji »gasilskih cistern«, ki je zasegla odlično 2. mesto.

Dvorjani obljubljajo, da bodo delo na področju operative in gasilskih športno tekmovalnih disciplin nadaljevali tudi naprej.

Na pomoč!

Tomo Obštetar

Fire Combat: Prišli, videli, zmagali!

Žužemberčani ubranili naslov državnih prvakov in podprvakinj v Fire *Combatu!*

V soboto, 24. septembra, se je v Litiji odvila še zadnja tekma državnega gasilskega tekmovanja Fire Combat, ki so se je udeležili tudi naši gasilci; Ana Marija Filipič, Mateja Filipič, Iztok Gliha, Andrej Molek in Marjanca Kužnik (PGD Dobrnič). Na tekmi so naši tekmovalci nastopili v treh kategorijah in štirih različnih dvojicah. Žužemberške barve so zastopale naslednje ekipe: **Panter** (Iztok Gliha, Andrej Molek) v kategoriji članov, **Smrketi** (Mateja Filipič, Marjanca Kužnik) v kategoriji članic ter **Mi2** (Iztok Gliha, Marjanca Kužnik) in **Huba Buba** (Ana Marija Filipič, Andrej Molek) v mešani kategoriji.

Ekipa Panter je na progi postavila rekordni čas tekmovanja in osvojila zlato kolajno v kategoriji članov, v kategoriji članic sta se Smrketi z osebnim rekordom prav tako zavihteli na najvišje mesto. Ekipa Huba Buba je za svoj komaj drugi nastop osvojila odlično peto mesto, že utečena ekipa Mi2 pa se je povzpela na drugo mesto v kategoriji in domov odnesla srebro.

Ob zaključku sezone so bila podeljena še odličja najboljšim ekipam skupnega seštevka in naziv **državnega prvaka** je tudi letos po trdem boju, v katerem so štele stotinke, domov odnesla ekipa Panter, ekipa Smrketi pa je sezono končala na drugem mestu in ubranila lanskoletni naslov **državnih podprvakinj** v kategoriji članic.

Mateja Filipič

Foto: Gregor Krakar

Mladina PGD Križi zopet na gasilskih tekmovanjih

Dolg premor, sedaj pa izjemna vrnitev na tekmovanja.

Več kot desetletje je minilo od zadnjega nastopa pionirske ali mladinske ekipe na kakšnem od gasilskih tekmovanj, letos pa so se pričele stvari vendarle močno spreminjati. Vedno več tekmovanj, na katerih nastopajo ekipe, ki jih sestavljajo le trije pionirji ali mladinci, in večje število mlade populacije v naših krajih, vse to nas je spodbudilo, da zopet pričnemo z delom z mladino in pripravami mladih gasilcev na različna tekmovanja.

Že prvi letošnji nastopi na različnih tekmovanjih so prinesli zelo dobre rezultate- med drugim tudi uvrstitev na kviz gasilske mladine dolenjske regije, kar nam je dalo še dodatno motivacijo za delo z mladimi, mladino pa spodbudilo k še večji tekmovalnosti. Posledično je preko leta v gasilske vrste vstopilo še več mladih, za mentorje pa se je javilo več članov in članic, kar nam je omogočilo formirati več ekip in še resneje poprijeti za delo. Že kmalu smo se veselili novih uspehov. Na tekmovanje v gasilski orientaciji, ki sta jo v bližini Šentjerneja, v začetku septembra, skupaj organizirali GZ Novo mesto in GZ Šentjernej, so odšle kar tri ekipe: ekipa pionirjev in dve ekipi mladincev. Čeprav smo bili na takšnem tekmovanju prvič, so vse tri ekipe, kljub močni konkurenci, dosegle zelo dobre rezultate, še posebej pionirji, ki so se z doseženim drugim mestom uvrstili na regijsko tekmovanje, ki je bilo že naslednji teden prav tako na območju GZ Šentjernej. To pa še ni vse: z odličnim nastopom in doseženim drugim mestom so se uvrstili na državno prvenstvo, ki je sredi septembra potekalo na Golteh. Tam se jim v težkih vremenskih pogojih in z nekoliko spremenjeno ekipo ni izšlo najbolje, a glede na doseženo in dejstvo, da je bilo to prvo tekmovanje katere od ekip PGD Križi na tako visokem nivoju v vsej njegovi zgodovini, lahko mirno zapišem, da so se mladi križki gasilci na tekmovanja vrnili v »velikem slogu«. Ob izjemni motiviranosti tekmovalcev in tekmovalk- ter mentorjev in mentoric pa ne dvomim, da nas bodo s podobnimi uspehi razveseljevali tudi v prihodnje, s tem pa pomladili tudi temelje našega društva. Saj vemo: Na mladih svet stoji- pa naše društvo tudi.

Tomaž Špelko

Gasilska veselica v Križih

Pravijo, da gre v tretje rado- v Križih je šlo k sreči že v drugo.

Sobota sredi junija je sedaj že tradicionalno rezervirana za gasilsko veselico v Križih, in tudi letos je bilo tako. Med pripravami nanjo smo bili prepričani, da smo poskrbeli prav za vse, a smo nekaj dni pred prireditvijo ugotovili, da smo pozabili "naročiti" lepo vreme, ki nam ni ostalo "dolžno" in je za dan prireditve zagrozilo z dežjem. Ni nam preostalo drugega, kot da veselico prestavimo. Kot možen termin se je pokazal zadnji petek v juniju. Bili smo nekoliko v dvomih, saj v Križih še nikoli nismo imeli veselice v petek, a ker druge možnosti ni bilo, odločitev ni bila težka. Priprave so zopet stekle, prišel je težko pričakovani petek, z njim pa vreme, da si lepšega ne bi mogli želeti. Zadnje ure pred prireditvijo so bile kar naporne. Na prireditvenem prostoru je bilo potrebno še marsikaj postoriti, večina članov se je šele vračala iz služb, čas pa je tekel. Do večera je bilo vendarle vse, kot mora biti, ansambel je zasedel oder in najpomembnejša prireditev v Križih se je lahko začela. Fantje izpod Lisce so še dodatno razgreli že tako toplo ozračje, da so se obiskovalci lahko zavrteli na plesišču ali pa ob glasbi zgolj poklepetali s prijatelji. Seveda ni manjkalo niti hrane in pijače, preizkušanja sreče pri srečelovu, ugibanju za klobaso, itd. Kot se za pravo veselico spodobi, je bilo veselo do zgodnjih jutranjih ur. Čeprav se velika pričakovanja, kar se obiska tiče, niso izpolnila, pa smo z doseženim popolnoma zadovoljni in se že oziramo v prihodnje leto.

Tomaž Špelko

Čistilna akcija – prijetno s koristnim

Sončno jutro in cvetoča narava sta bila še dodatna razloga, da smo se prostovoljci v soboto, 16. 4. 2016, zbrali pred gasilskim domom na Rebri.

Naš glavni namen je bil, da očistimo okolje, v katerem živimo. V teku dneva smo odstranjevali razpršene odpadke na območju Rebri in Zalisca ter relacijah proti Žužemberku, Repljam in Liscu. Dobra volja in zavest do čistega okolja sta nas vodili do skupnega cilja, da za nami ostane čisto.

Kup odpadkov, kot so pločevinke, stekleničke, plastenke in embalaža hrane ob cestah izven vasi, so nas opomnile na vse tiste ljudi, ki brez slabe vesti le-te zavržejo v naravo.

Upajmo, da očiščena trasa ostane brez odpadkov čim dlje, le-te pa se naj odlaga v za to namenjene smetnjake in zbirne centre.

Popoldne smo zaključili ob prijetnem druženju in z občutkom, da smo naredili nekaj koristnega za naše okolje.

Tanja Hrovat

Ekipa PP CZ Občine Žužemberk zasedla 2. mesto

Foto: Barbara Ozimek

V soboto, 18. junija, je bilo v Črnomlju 22. preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa. Svoje znanje je preverjalo 12 ekip Dolenjske in Bele krajine in dve izven konkurence. Člani ekip prve pomoči so reševali več ponesrečenih v štirih nesrečah, na vsaki so bile poškodovane vsaj štiri osebe.

Na preverjanju usposobljenosti ekip prve pomoči je največ znanja pokazala ekipa prve pomoči Območnega združenja RK Novo mesto, drugo mesto je zsedla ekipa prve pomoči CZ Občine Žužemberk, tretje pa ekipa OZRK Črnomelj. Zmagovalna ekipa prve pomoči OZRK Novo mesto se bo septembra udeležila državnega preverjanja v Slovenj Gradcu, kot druga ekipa z regijskih preverjanj pa tudi ekipa PP Občine Žužemberk.

V Žužemberku poveljstvo GZS

PGD Žužemberk je v sredo, 14. septembra 2016, gostil 26. sejo poveljstva Gasilske zveze Slovenije.

Sejo poveljstva GZS je z uvodnim pozdravom vodil poveljnik Franci Petek. Zbrane je pozdravil poveljnik PGD Žužemberk Peter Košiček, ki je predstavil delo in organiziranost PGD Žužemberk, poveljnik OGP Občine Žužemberk Boris Sajevic in župan Občine Žužemberk Franc Škuca.

Na seji, ki je trajala dobre tri ure, so obravnavali spremembe in dopolnitve Zakona o gasilstvu. Obravnavali pa so tudi pomembna področja, kot je izobraževanje, tekmovanja, oktober - mesec požarne varnosti, poročila o delu komisij in delovnih skupin.

Na koncu je navzoče pozdravil tudi Vlado Kostevc, ki je na občinski upravi Občine Žužemberk zadolžen za področje zaščite in reševanja ter jim razdelil turistično karto občine.

Sejo je zaključil poveljnik GZS Franci Petek, ki se je gostiteljem zahvalil za gostoljubje.

Foto: Vlado K.

Peter Košiček

Tradicija harmonik v Hinjah

V Hinjah se je v soboto, 2. julija, v organizaciji tukajšnjega prostovoljnega gasilskega društva Hinje, razlegal zvok harmonike. Osemindvajseto leto zapored so gasilci pripravili glasbeno prireditev, na kateri so se deset tekmovalcev in dve tekmovalki pomerili v igranju harmonike v treh starostnih skupinah. Komisija v sestavi Gašper Štrus, Anton Pelc in Robi Sitar je tudi tokrat izbrala tekmovalce, ki so s svojim igranjem in izvirnostjo navdušili. V kategoriji do 15 let je zmagal Žiga Kastelic pred Blažem Zupančičem in Markom Škufco. V kategoriji od 15 do 30 let je bila najboljša Ines Slobodnik pred Urošem Bobnarjem in Klavdijo Ceglar. V kategoriji starejših nad 30 let pa je osvojil prvo mesto in pokal Alojz Murgelj.

Vsi tekmovalci so prejeli priznanje za sodelovanje, prvi trije v vsaki kategoriji pa pokal in praktično nagrado. Organizator je harmonikarsko zabavo nadaljeval z vrtno veselico.

Foto: S. Mirtič

Suhokranjci osmič peš na Brezje

Pohodniki so se na pot odpravili izpred žužemberškega gradu

Suhokranjci s pobudnikom Jožetom Papežem s Cviblja pri Žužemberku so se tudi letos, že osmo leto zapored, peš odpravili na okoli 105 km dolgo božjo pot na Brezje, in sicer v četrtek, 11. avgusta, točno opoldne. Skupino devetih mož in fantov, ki je na cilj prišla po treh dneh hoje, z vmesno trikratno prenočitvijo pri starih znancih, so na začetku poti pozdravili in ji zaželeli srečno pot žužemberški župan in podžupan Franc Škufca in Jože Šteingel, direktor Jacques Gros in številni občani. Božjo pot so pohodniki z velikim zadovoljstvom in brez težav zaključili pri maši v Marijini cerkvi na Brezjah.

Foto: S. Mirtič

Pokuševalec vina

Društvo vinogradnikov Suha krajina si prizadeva, da se tudi Suha krajina vpiše na zemljevid, kjer se pridelujejo odlična vina. To vinogradnikom v veliki meri tudi uspeva, kar je rezultat raznih strokovnih izobraževanj, ki se jih društveni vinogradniki vestno udeležujejo.

Korak dlje od odličnega kletarjenja pa je pokuševalec vina. Za slednjega se je odločil predsednik Društva vinogradnikov Suha krajina Anton Koncilja, ki si je pridobil, kot prvi občan občine Žužemberk, naziv uradnega pokuševalca vin in ostalih proizvodov iz grozdja.

»Ta naziv, mi veliko pomeni, saj ga ni enostavno pridobiti. Že sam podatek pove, da so na Dolenjskem z Belo krajino in Posavjem pridobili ta naziv le trije v dveh letih. Pogoji so zelo strogi in zahtevni, zato jih velika večina odstopi in ne pridejo do zastavljenega cilja,« je povedal predsednik in dodal, da je ob pripravi skoraj že odnehal.

Anton Koncilja je na KGZ Novo mesto že uvrščen med uradne degustatorje, ki ocenjujejo vina, ki morajo dobiti uradno dovoljenje, da so ustrezna za promet in potrošnjo. Tam se ocenjujejo tudi vina, ki jih prinesejo vinarski inšpektorji, za katere obstaja sum o ustreznosti. Vsako vino oceni petčlanska komisija in najmanj od treh pokuševalcev mora dobiti pozitivno oceno.

»Tudi za pokuševalca velja, da moraš biti v kondiciji in svoja čutila utrjevati,« pojasnjuje Koncilja, ki je v teh dneh že potrgal letošnje grozdje. Doda še: »Na vino vedno gledam pozitivno in v njem iščem dobre stvari. V kolikor pa zaznaš, kar ne spada v vino, pa je potrebno opozoriti pridelovalca, da ustrezno ukrepa. Pravi vinogradnik mora kritiko sprejeti za dobronamerno, čeprav vedno ni tako. Vino lahko prav vsakdo komentira o pitnosti, všečnosti in tudi o napakah. Če pa se o vinu pogovarja med okušanjem ali pitjem, čutijo posebno spoštovanje do njega.«

Koncilja bo svoje mnenje o kakovosti vina vedno podal vsakemu vinogradniku. » Vsakemu, ki bo izrazil željo, bom rade volje pomagal in mu svetoval, še posebno pa bom vesel, če bo v njem tudi kaj moje dodane vrednosti za boljšo kakovost in samozavest vinogradnika.«

Anton Koncilja

Urednik

Foto: S. Mirtič

Na Historialu v Škofji Loki

Na Srednjeveškem festivalu v Šentrupertu

'Srednjeveški' dnevi in festivali s Seisenbergensis Tumultus

Seisenbergenis Tumultus ali Viteški red Jurija in Volka Engelberta Turjaškega iz Žužemberškega gradu, ki deluje v okviru TD Suha krajina, je v letošnjem poletju sodeloval na mnogih prireditvah s srednjeveško tematiko tako v Sloveniji kot v tujini. Na njih promovirajo izjemno zgodovino Žužemberškega gradu z recitacijami, srednjeveškimi in renesančnimi plesi ter povabilom na tradicionalno srednjeveško nedeljo, ki se odvija v okviru Trških dni v Žužemberku.

Nedavno so se udeležili tako imenovanega največjega 'Srednjeveškega' festivala v Šentrupertu, kjer so sodelovale mnoge skupine iz Slovenije in tujine, ter se predstavili z novim nadstreškom in omizjem. ■ **VladiMir**

Pohod od A do Ž

V sodelovanju med TD Ambrus in TD Suha krajina iz Žužemberka je bil v nedeljo, 18. septembra, izjemno uspešno izveden prvi pohod od A do Ž, od Ambrusa do Žužemberka.

Na presenečenje organizatorjev se je prvega pohoda udeležilo kar 73 pohodnikov, ki so kljub slabemu, večinoma deževnemu vremenu prehodili celotno pot in bili na koncu pohoda obogateni z izjemno izkušnjo.

TD Ambrus je na Kamen Vrhu predstavilo turistično zeleno okno, TD Suha krajina pa je v Žužemberškem gradu pripravilo poseben sprejem pohodnikov z nastopom ljudskih pevk, harmonikarke Eve Pršina in s pozdravnim nagovorom žužemberškega župana Franca Škufce.

Pohvale gredo vsem pohodnikov, še posebno najmlajšim, ter vsem, ki ste pozdravili pohodnike na poti. Pohvale gredo tudi PGD Žužemberk za prevoz.

Organizatorja obljubljata, da bodo pohodi tradicionalni, s tem, da bo naslednje leto pohod od Ž do A, in tako izmenjujoče vsako leto naprej.

■ **VladiMir**

Na štartu v A (Ambrusu)

Kopel v grajski kleti

Irena Zupančič, mojstrica gongov, nas je v petek, 16. septembra 2016, v sodelovanju s Kulturno-umetniškim društvom Žužemberk povabila na nevsakdanje sproščanje: zvočno kopel. Udeleženci smo pohiteli v grajsko klet, se udobno namestili na mehke podloge, potem pa se popolnoma prepustili izjemni Ireni, da nas je s svojim spretnim izvabljanjem zvokov iz starodavnih gongov potopila v kopel, ki pa je kmalu zapolnila ves prostor in nas vse nežno zaobjela. Irena izžareva nežnost in toplino, nasmeh ji vseskozi krasi obraz. Njene korenine izhajajo iz Budganje vasi, njen korak pa stopa nalahno in lahkotno. Tistega petkovega večera smo iz grajske kleti odšli hvaležni, radostni, a hkrati pomirjeni ter prečiščeni navlake in z jasnimi mislimi na čimprejšnje srečanje.

■ **Cilka Zupančič**

14. srečanje turističnih zanesenjakov na Frati

Tradicionalno septembrsko srečanje turističnih zanesenjakov, pohodnikov, kolesarjev in občanov občin Mirna Peč, Straža, Trebnje in Žužemberk, ki se je začelo leta 2003 na pobudo predsednikov TD Mirna Peč in TD Suha krajina Jožeta Barba in Vlada Kostevca, je potekalo malo prej kot ponavadi. Tako se je v soboto, 2. julija 2016, na Frati zbrala lepa skupina članov turističnih društev iz Mirne Peči, Straže Trebnjega in Suhe krajine iz Žužemberka. Prvič letos so se tega srečanja udeležili tudi naši prijatelji Ptujski kurenti iz društva Korant Poetovio Ptuj.

Tudi letos so potekale družabne igre z obilico smeha in kot že vrsto let se je izkazalo, da prijateljska naveza med turističnimi društvi deluje brezhibno, prav tako sta to potrdila tudi župana občin Mirna Peč in Žužemberk, Andrej Kastelic in Franc Škufca. Med igrami se je letos znašlo žaganje s tako imenovano amerikanko in mnoge ostale zanimive družabne in zabavne igre.

V kulturnem programu so nastopile ljudske pevke in mirnopeški harmonikarji.

■ **VladiMir**

Prisrčno druženje 'Turizem smo ljudje'

Tekmovanje v kegljanju s kroglo na vrvici in pikadu

Vsako leto Društvo upokojencev Dolenjske Toplice priredi tekmovanje za prehodni županov pokal.

Letos je to tekmovanje potekalo 13. julija v pretežnem delu v Podturnu, poleg gasilskega doma, del tekmovanja pa se je dogajal v Dolenjskih Toplicah. K sodelovanju so povabili sosednja društva upokojencev. Tekmovalke in tekmovalci so bili iz šestih društev. Poleg domačega društva so se te prireditve udeležili še DU Uršna sela, Straže, Prečne, Dvora in Žužemberka. Najbolj uspešni so bili člani društva upokojencev z Uršnih sel, saj so domov odnesli prehodni pokal. Kolajne in pokale pa so prejeli še tekmovalci iz domačega društva in Prečne. Za tekmovanje v kegljanju s kroglo na vrvici pa so prejeli pokal za tretje mesto tekmovalke in tekmovalci našega društva. V lanskem letu smo prejeli pokal tudi za tretje mesto, tako imamo v lasti že dva.

Foto: Dušan Mikec

Srečanje članov Društva upokojencev Dvor

Vsako leto se člani društva srečamo, pokramljamo in se spoznavamo.

Letos smo se člani odpravili na Podstenice, kjer imajo čebelarji svoj dom. Kljub ne preveč obetavni vremenski napovedi smo imeli srečo, saj je bila le ena, ne prehuda ploha. Ker so bili prejšnji dnevi vroči, je to prišlo prav, saj smo se tako nekoliko ohladili. Čeprav s terminom nismo imeli sreče, saj so bili tem času še drugi dogodki, se je srečanja udeležilo kar lepo število članov društva. Gospod Andrejčič nas je povabil v dom čebelarjev, kjer smo si ogledali razstavo, ki je zelo zanimiva, saj so tu zbrani dokumenti o čebelarstvu, prebivalcih tega področja in industriji, ki je bila povezana z gozdarstvom in predelavo lesa. Po ogledu notranjosti doma smo se okrepčali z okusno hrano, ki so jo pripravili sodelavci Aleša Škufca. Ker tu ni gostinskega lokala, smo za dobro voljo s seboj vzeli tudi nekaj dobre kapljice, ki jo je pridelal naš član Franc Štravs. Ob glasbi in veselem vzdušju je čas hitro mineval. Poskrbeli smo tudi za rekreacijo, kar potrebujemo vsi, ki se še lahko gibljemo. Tekmovali smo v pikadu, metanju krogov in balinanju. Čeprav rezultati niso bili pomembni, so pa bili prav presenetljivi in včasih celo zabavni.

Ker je kraj brez omrežne napeljave, se tu kmalu zmrači, zato smo se še pred mrakom napotili domov. Bilo je prijetno, zabavno in zanimivo srečanje, po obrazih sodeč so bili vsi udeleženci veseli, da so si nabrali novih moči za premagovanje vsakodnevnih tegob.

Foto: Dušan Mikec

Družina Fištrovih skupaj zbrana že na 20. tradicionalnem izletu

Iz majhne, a prisrčne vasice le nekaj kilometrov iz središča Suhe krajine izhaja družina Hrovat, po domače Fištrova družina. Družina starega očeta Mihe Hrovat iz Rebri je štela devet prekrasnih otrok, ki so odraščali v času trdega dela na kmetiji in s strogo, a ljubečo vzgojo staršev. Leta so minevala, zrastli so v poštene in dobre ljudi ter si ustvarili družine. Družina Fištrovih se je povečevala, prišli pa so tudi žalostni trenutki, ko smo se poslovili od naših bližnjih.

Vendar kakorkoli že, nekoč, nekdaj še vedno ne vemo, kdaj in kje se je porodila misel o skupnem druženju vseh članov Fištrove družine. Prvo organizirano druženje sega v leto 1988, ko smo najeli avtobus in odšli na potep po Dolenjski. Leto za letom smo obiskovali prečudovite znamenitosti po različnih krajih naše domovine Slovenije.

Letos smo obeležili prav poseben jubilej; in sicer približno 60 članov dužine se je udeležilo že 20. tradicionalnega družinskega izleta in druženja. Zbrali smo se v soboto, 25.6.2016, na Rebri. Z nasmeškom na obrazu in vsi polni veselja s sloganom: »V življenju ni pomembno, kam gremo, pomembno je s kom potujemo.« smo začeli naše druženje. Od tu smo se z organiziranim avtobusom odpeljali do Zeliščarske kmetije Plavica, kjer smo uživali ob prijetnem sončku in vonjavah dišavnic in zelišč. Pot smo nadaljevali proti Dvoru, kjer smo si ob Krki ogledali Železolivarski muzej in galerijo. Med postanki smo se okrepčali z dobrotami iz popotne torbe. Sledil je obisk turistične vasice Pristava, kje smo na kmetiji Pr´Okornu napolnili svoje želodčke.

Kljub slabšemu vremenu, volje do druženja in zabave ni manjkalo. Na bližnjem piknik prostoru smo nadaljevali z igrami brez meja, igrami z žogo, petjem, harmoniko in proslavljanjem naše 20.obletnice.

Dobra volja, sodelovanje in ljubezen so vrednote, ki našo družino povezujejo in upam, da nas bodo še v prihodnje. Želim si, da bi tradicija ostala tudi v naslednje rodove in bi se ob tem spominjali zgodovine prednikov.

Tanja Hrovat

Slovenski odbojkarji iz Argentine v gostih pri OK Žužemberk

Letošnje poletje smo v našem Odbojkarskem klubu Žužemberk gostili mlade odbojkarje, Slovence iz Argentine. Naši rojaki obiščejo domovino svojih staršev vsako leto, tako so jo tudi letos. Slovenska skupnost v Argentini je letošnji obisk v Sloveniji namenila mladim odbojkaricam in odbojkarjem, ki so se marljivo pripravljali dvakrat na teden v okviru slovenske skupnosti v Argentini (v glavnem mestu Buenos Aires, ki šteje skoraj 3 milijone prebivalcev). Treninge je vodil profesor Jure Urbančič, ki je bil hkrati tudi glavni organizator in vodja njihovega obiska v Sloveniji.

Mladi rojaki so imeli v programu več prijateljskih tekem. Odigrali so jih v Št. Joštu, Kranju, Novi Gorici, Logatcu in 20. julija v Žužemberku. Po končani turneji so imeli nekaj dni namenjenih tudi za samostojno popotovanje in raziskovanje Slovenije ter obiske svojih sorodnikov.

Dogovori za srečanje v Žužemberku so preko interneta stekli že v decembru, ko je g. Jure Urbančič preko Odbojkarske zveze Slovenije iskal kontakte odbojkarskih klubov, ki bi bili pripravljeni organizirati odbojkarsko srečanje s slovenskimi vrstniki iz Argentine. Seveda smo se prijavili takoj in prav je bilo tako. Po usklajevanjih je bil narejen načrt organizacije obiska naših rojakov v Suhi krajini. Na srečanje smo se dobro pripravili, za to priložnost pa smo natisnili majice z znakom OK Žužemberk in znakom slovenskih odbojkarjev iz Argentine, ki so jih po odigranem srečanju dobili vsi udeleženci, da se bodo spominjali nas in našega srečanja.

20. julija je napočil čas, ko smo se prvič srečali z rojaki. Potem, ko so se na grobiščih spomnili svojih prednikov, ki so tragično preminuli v Kočevskem Rogu, so se popoldne pripeljali na Dvor. Pripotovali so okoli enih z dvema mini avtobusoma. Bilo jih je osemindvajset. Tu sem jih sprejel in popeljal do domačije Rezelj, kjer smo jim pripravili telečjo obaro, da so imeli dovolj energije za nadaljevanje dneva. Ker je bil obisk ne samo športne narave, ampak namenjen tudi druženju in spoznavanju domovine, smo se po malici odpravili na Loko pod žužemberškim gradom. Tu so si mladi malce odpočili. Vreme nam je bilo naklonjeno, Krka pa ravno pravšnja za kopanje. Prav vsi se niso opogumili za skok v Krko, kljub temu pa jih je večina le bila v njej, verjetno prvič, ne bom rekel zadnjič. Čas nas je priganjal, morali smo nadaljevati potepanje po Žužemberku. Odšli smo v grad, kjer nas je že čakal Vlado. Popeljal nas je po obzidju in nam na kratko predstavil zgodovino naših krajev, medtem pa je prišel tudi župan, g. Franc Škufca, ki je mlade rojake nagovoril v grajski kleti, kjer je bilo ozračje prav prijetno. Po opravljenih formalnostih je ostalo še malenkost časa za bolj neuraden pogovor in da bi beseda stekla bolj sproščeno, smo morali naprej, v telovadnico.

V telovadnici so odbojko odigrala najprej slovenska dekleta iz Argentine, nasproti pa so stala dekleta z Dvora in iz Žužemberka, torej združena ekipa z vseh vetrov. Moram priznati, da smo se komajda zbrali, saj je bil čas obiska ravno sredi dopustov. Kapetanka in je bila Lucija Kužnik, ob igrišču pa jim je bil v oporo njihov bivši učitelj Bojan. Boj je bil zanimiv, športen, zmago pa smo morali priznati našim rojakinjam. Po končani tekmi so naša dekleta priznala, da če bi malce potrenirale, bi se lahko mnogo bolje upirale, tako pa kar ne najdejo časa za skupno rekreacijo na odbojkarskem igrišču. Moram priznati, da so dekleta iz Argentine igrale lepo in sodobno odbojko, tako, da se je videlo, da so resnično prizadevno trenirale pred odhodom v Slovenijo.

Ekipa fantov je bila ravno tako sestavljena s fanti iz vseh vetrov, prav vsi pa so bili Žužemberčani, ki sedaj igrajo po raznih klubih. Zasedba je bila močna. Tudi ta tekma je bila zanimiva, igra domiselna in lepa za oko. Ni manjkalo borbenosti, igralo se je na nož. Tekma se je končala z minimalno zmago Žužemberčanov, ki so se morali za dosego zmage malenkostno odpovedati individualnim dokazovanjem in igrati za točke. Vseeno je bila tekma zaključena v športnem vzdušju, glavni cilj obiska pa v celoti izpolnjen. Fantje iz Argentine so prikazali sodobno in dopadljivo igro, nekateri od njih bi lahko v bodoče igral tudi za nas.

Kot se za Dolenjsko in predvsem Suhokrajnce

spodobi, smo za cenjene goste, naše Slovence iz Argentine, priredili tudi družabni piknik na domačiji Rezelj, kjer so nas prav gosposko pogostili! Udeležili smo se ga vsi sodelujoči, kogar ni bilo, mu je bilo kasneje žal. Manjkalo ni ničesar, bilo pa je obilo dobre volje, zanimivih debat in tudi petja. Predvsem predstavitev dela in življenja, izkušnje naših izseljencev, ki sta jih v pogovorih slikovito opisala spremljevalca mladine iz Argentine ga. Emma Urbančič Marušič in g. Jure Urbančič, so nas prevzele. Toliko truda, odrekanja in prostovoljnega dela celotne slovenske skupnosti v Argentini za ohranitev slovenskih korenin in jezika so nekaj neverjetnega. Mladi so bili bolj zatopljeni v svoje pogovore, prav vsi pa smo zapeli nekaj slovenskih pesmi. Da ne bo pomote, niso znali samo peti po slovensko, tudi pogovarjali smo se v izborni slovenščini, in to prav vsi. Čas je kar prehitro minil, zaradi obveznosti v naslednjih dneh pa smo se morali posloviti malo po polnoči.

Na koncu bi rad zapisal kratek povzetek o organiziranosti in dejavnosti naših rojakov v Argentini. Slovenci iz Argentine so organizirani v raznih slovenskih domovih, kjer z rednimi dejavnostmi in srečanji ohranjajo našo besedo tudi daleč onstran Atlantika. Najmočnejša skupnost je v Buenos Airesu in šteje približno 4000 Slovencev. Tokrat so bili zastopani fantje in dekleta iz slovenskih domov San Justo, Ramos Mejia, San Martin in Moron (vsi iz Buenos Airesa). Ob sobotah imajo v slovenskih domovih organiziran pouk slovenščine, ki poteka na prostovoljni bazi, tudi učitelji delajo tako. Druži jih ljubezen do domovine njihovih staršev. V slovenskih domovih imajo tudi druge dejavnosti, ob katerih negujejo tradicijo in svoj jezik. Vsako nedeljo imajo skupno mašo, po kateri je v domu organiziran skupen zajtrk za vse, prostovoljne prispevke pa namenjajo dejavnosti domov in v podporo njihovim aktivnostim. Naj napišem še eno zanimivost v zvezi z odbojko. Žal se slovenski odbojkarski reprezentanci ni uspelo uvrstiti na letošnje olimpijske igre v Riu, je pa slovensko odbojko zastopal naš Slovenec iz Argentine Kristjan Poglajen, ki uspešno igra za argentinsko vrsto. Kdor je pozorno spremljal olimpijske prenose, ga je lahko opazil, saj je igral v začetni šesterki na vseh tekmah, in to zelo dobro. Če me boste videli v argentinskem dresu s priimkom Poglajen, vedite, da je ta dres nosil naš rojak, olimpijec, podaril pa mi ga je njegov stric Jure Urbančič, v zahvalo in spomin na naše nepozabno druženje.

Tom Pečar
Trener v OK Žužemberk

Pogovor z Nino Zajec, dobitnico Prešernove študentske nagrade

Žužemberk premore kopico obetavnih mladih talentov, ki jih, kljub njihovim številnim izvrstnim dosežkom, običajno vse premalo poznamo. Ena izmed njih je zagotovo tudi obetavna mlada glasbena pedagoginja Nina Zajec, ki je lansko šolsko leto zaključila magisterij na Akademiji za glasbo, oddelek za glasbeno pedagogiko. Šolanje je pod mentorstvom red. prof. dr. Darja Koter zaključila z magistrskim delom Franc Požun – organist, zborovodja in skladatelj, za katerega je prejela tudi Prešernovo nagrado.

Z glasbo si povezana že od rane mladosti. Ni skrivnost, da te je za prepevanje in glasbo navdušil dedek Ciril... Kako se spominjaš svojih glasbenih začetkov?

Dedek Ciril je bil tisti, ki me je navdušil in mi vlil veliko ljubezni do glasbe, mi dal začetke glasbenega znanja in me pri nadaljnjem izobraževanju vseskozi spodbujal in podpiral. Ker je bil po duši srčen glasbenik, samouk, se je doma vedno veliko igralo in pelo. Nemalokrat se je usedel za harmonij, me vzel v naročje in skupaj sva prepevala. Zelo dobro se spomnim, kako me je že zgodaj naučil igrati pesem Sveta noč. On je igral levo roko, jaz pa desno in me vseskozi opozarjal, naj zraven tudi pojem. Doma je vodil tudi vaje moškega pevskega zbora, tako da so pevci enkrat tedensko prihajali na naš dom. Vse vaje sem od malega spremljala na krušni peči ali v dedkovem naročju. Moram reči, da so bili to eni najlepših večerov v mojem otroštvu, ki so v meni pustili čudovite spomine.

Lahko na kratko opišeš tvojo glasbeno pot? Kdaj je v tebi dozorelo spoznanje, da te glasba navdihuje in izpolnjuje?

Glasba me spremlja že od malih nog. Dedek mi je s svojim lepim zgledom pokazal, da je glasba lahko tudi način življenja in to je tudi postala. Spoznanje, da me glasba navdihuje in izpolnjuje, je v meni dozorelo že v otroštvu. Moje zanimanje za glasbo so doma zgodaj opazili in me pri sedmih letih vpisali v glasbeno šolo, kjer sem dve leti igrala na električne klaviature, potem pa nadaljevala z igranjem klavirja. Po koncu osnovne šole sem se vpisala na splošno gimnazijo, zraven pa študirala na Konzervatoriju za glasbo Jurij Slatkonja v Novem mestu, kjer sem diplomirala iz dveh smeri, glasbenega stavka in orgel.

Ob koncu srednješolskega šolanja nisi bila v dilemi glede nadaljevanja šolanja...

Po koncu srednješolskega šolanja je bila moja odločitev za nadaljnji študij zelo lahka. Odkar pomnim, sem si želela postati učiteljica glasbe in študij na Akademiji za glasbo v Ljubljani je bil pravi naslov za izpolnitev mojih želja. Zdi se mi, da je bil ta vzgib, postati učiteljica glasbe, ves čas v meni, da nisem nikoli kolebala ali si sploh predstavljala, da bi v življenju počela kaj drugega. Akademija mi je ponudila široko paleto glasbenega znanja in mi poleg obveznega študija omogočila dodatna glasbena izobraževanja in koncertna udejstvovanja. Tako sem leta 2012 pod mentorstvom prof. Marka Vatovca dirigirala na koncertu Dekliškega pevskega zbora Akademije za glasbo v Slovenski filharmoniji. Udeležila sem se tudi seminarjev s priznanimi evropskimi dirigenti. Naj omenim aktivno udeležbo pri priznanem nemškem dirigentu Georgu Grűnu. V času študija sem postala tudi korepetitorka in nadomestna dirigentka zbora Ljubljanski madrigalisti. Lani sem študij na Akademiji za glasbo zaključila in pod mentorstvom prof. Darje Koter napisala magistrsko delo z naslovom *Franc Požun – organist, zborovodja in skladatelj*. Leta 2010 je bila v Občini Žužemberk izdelana o Požunu raziskovalna naloga, razglašen je bil za znanega Suhokranjca in dobil spominsko ploščico v muzeju.

Kaj ti pomeni Prešernova nagrada?

Ko mi je šestčlanska komisija na zagovoru mojega magistrskega dela predlagala, da bi bilo mogoče z delom kandidirati za Prešernovo nagrado, je bil moj odgovor najprej nekakšen širok nasmešek. Mislila sem si: Prešernove nagrade, to je za tista najboljša magistrska dela, kamor moje ne sodi. Pozneje se je izkazalo, da je bila naloga po obrazložitvi komisije, ki podeljuje Prešernove nagrade, znanstveno izvirna ter na visokem vsebinskem in jezikovnem nivoju. Prepričal jih je zaokrožen prikaz življenja in dela glasbene osebnosti, ki še ni bila znanstveno obravnavana. Naloga izpostavi vse pomembne segmente njegove biografije, profesionalnega dela in delovanja na širšem kulturnem oziroma društvenem področju in širši uvid v glasbeno življenje pri nas.

Vemo, da so nagrade nepričakovane, zato je presenečenje še toliko večje, veselje pa nepopisno. Zame je Prešernova nagrada dragoceno priznanje za moje delo, ki bo upam pripomoglo ne samo k boljšemu prepoznavanju Franca Požuna, pač pa tudi k oživitvi njegove dediščine tako na sakralnem kot na posvetnem področju poustvarjanja.

Kot mlada zborovodkinja v Žužemberku že vrsto let vodiš pevske zbore...

Z zbori se aktivno ukvarjam že 12 let. Rada delam v amaterskem okolju, ker mi v prostem času edino to omogoča stik z živo glasbo. Delo z otroki in odraslimi me neizmerno veseli, da pa je to delo povezano še z glasbo, je to samo še dodatna pika na i. Z zbori nastopamo na občinskih prireditvah, ker smo usmerjeni tudi na cerkveno delovanje, pa pojemo pri nedeljskih mašah, prirejamo božične koncerte in se udeležujemo dekanijskih revij.

Delo z zbori je v prostem času, zato pomeni tudi z veliko odrekanja, osebnega časa. Kako je s tvojo redno zaposlitvijo, redno profesorsko delo te verjetno čaka...Tvoji načrti v prihodnje?

Marsikdaj me kdo vpraša: »Pa imaš sploh kaj prostega časa?«. Seveda ga imam. Ker me glasba in vse delo, povezano z njo, spremlja že od otroštva, je to postal moj način življenja. To, kar drugi vidijo kot obremenitev, je zame velikokrat sprostitev, le da je nekoliko drugačna. Saj je že Shakespeare zapisal, da iz glasbe prihaja čar, ob katerem se morejo umiriti vse skrbi in vse bolečine srca, in prav je imel.

Sedaj sem zaposlena v osnovni šoli. Imam veliko srečo, da imam poklic in hobi v istem paketu. Delo v osnovni šoli mi je še posebej všeč, ker je razgibano. Poleg poučevanja glasbene umetnosti imam možnost poučevati tudi šolske pevske zbore, kar mi je v veliko veselje. Tu imam namreč stik s celotno vertikalo otrok, od vrtca pa vse do 9. razreda.

Načrti v prihodnje? Teh nikoli ne zmanjka, saj so ravno ti tisti, ki me vodijo naprej, k novim ciljem. Zaenkrat naj ostanejo skrivnost, ko pa bodo realizirani, bomo o njih lahko kaj več spregovorili.

Za svoj zagovor magistrske naloge si izbrala življenje in delo organista, zborovodje in skladatelja Franca Požuna. Kaj te je navdušilo pri izbiri vsekakor neraziskanega glasbenika?

Z njim sem se prvič srečala, ko sem na koru župnijske cerkve sv. Mohorja in Fortunata v Žužemberku našla notne rokopise omenjenega skladatelja. Pozneje se je izkazalo, da smo še več teh imeli doma. Hranil jih je dedek Ciril. Podarjeni so mu bili s strani Požunove družine, ko je nastopil mesto organista v naši cerkvi. Neznana notna dediščina me je zanimala do te mere, da sem se vanjo poglobila in kmalu ugotovila, da je bil Franc Požun pomemben organist in zborovodja v Žužemberku med obema vojnama. Pravzaprav je mojo raziskavo najbolj spodbudilo ravno to zanimanje o njegovem glasbenem delovanju v Žužemberku.

Kako bi opisala osebnost Franca Požuna?

Franc Požun je bil po poklicu organist, deluječ med obema vojnama, ki je po krivici ostal pozabljen. Deloval je v Žužemberku in drugod, bil odličen organist, diplomant celjske orglarske šole, zborovodja, skladatelj in vsestranski kulturni animator. S svojo vztrajnostjo, potrpežljivostjo in ljubeznijo do glasbe je bistveno pripomogel k dvigu glasbene in splošne kulturne ravni v krajih svojega delovanja.

Po pripovedovanju njegovega sina, gospoda Franca Požuna mlajšega, ki mi je pri raziskovanju veliko pomagal, je bil njegov oče zelo natančen, »kapricast« zborovodja. Stremel je k dobri, kvalitetni glasbi, ki jo je s svojim načinom dela tudi dosegal. Sin mi je zaupal, da je imel zelo malo časa za družino, saj je ves svoj prosti čas posvetil glasbi. To je bil namreč njegov najpomembnejši vir zaslužka. Ob večerih je po navadi zaprt v glasbeni sobi igral na klavir in komponiral. Tako so otroci vsak večer zaspali ob zvokih klavirja.

V Žužemberk je pravzaprav prišel v upanju na boljše življenje?

Franc Požun je iz Smlednika prišel v Žužemberk. Zakaj je zamenjal službeno mesto, pravzaprav ni znano. Sklepamo, da je bila tu plača organistovske službe boljša. Eden izmed razlogov pa bi lahko bil, da je bil tako bližje svojemu rojstnemu kraju (Zabukovje ob Sevnični), na katerega je bil zelo navezan. Znano je, da je v Smledniku sodeloval s kaplanom Feliksom Grčarjem, ki je po rodu Žužemberčan. Ta mu je novo službeno mesto gotovo priporočil. Kaplan Alojzij Zupanc je zapisal, da nam je kaplan Feliks Grčar »skomandiral« izvrstnega, zmožnega organista iz južne Štajerske.

Kje je živel v Žužemberku. Je imel družino?

Franc Požun se je po prihodu v Žužemberku poročil z domačinko Marijo Kastelic, po domače Žlajpahovo Marijo. V zakonu se jima je rodilo šest otrok. Družina je živela v tako imenovanem Prosvetnem domu, kjer je bilo stanovanje za organista. Dom je stal med cerkvijo in župniščem. Kmalu po Požunovi smrti so partizani naznanili, da bodo zažgali Prosvetni dom. Družina se je morala hitro izseliti in s sabo vzeti najnujnejše stvari. Na begu pred pogubo so Požunove v svojo hišo začasno sprejeli sokrajani Zalaščkovi. Potem so se preselili v prazno Žlajpahovo hišo, ki je ohranjena še danes.

Njegovo delo na cerkvenem in posvetnem področju?

Požun je v Žužemberku po odhodu organista Josipa Sicherla prevzel domači cerkveni pevski zbor.V zboru je gojil novejšo in najnovejšo cerkveno zborovsko literaturo ter rad posegal po skladbah Premrla, Sattnerja in Železnika.

S posvetnim programom se je pevski zbor predstavljal na domačih prireditvah Slovenskega katoliško-izobraževalnega društva ter sodeloval na okrožnih prireditvah v Stični, katerega okrožni pevovodja je bil Franc Požun. Zbor se je leta 1931 pod njegovim vodstvom udeležil množičnega koncerta Pevske Zveze v Ljubljani in s samostojnim koncertom nastopil na Radiu Ljubljana. Po pregledu zborovskega repertoarja, koncertne dejavnosti ter kritik pevskih koncertov sem ugotovila, da je v času 20-letnega službovanja v Žužemberku vzgojil dober pevski zbor, ki je po kvaliteti presegal okoliške zbore in se lahko kosal z marsikaterim mestnim zborom. Ohranjeni koncertni programi pričujejo o zmožnostih zbora, saj so posegali po dokaj zahtevnih zborovskih skladbah.

Franc Požun se je zapisal tudi kot skladatelj ...

Po ohranjenih notnih rokopisih ugotovimo, da se je izkazal tudi kot dober skladatelj cerkvenih in posvetnih zborovskih pesmi, ki jih je pisal za potrebe domačih zborov. Ohranjenih je 23 cerkvenih ter 4 posvetne skladbe. Vse skladbe so iz rokopisov, ki jih skrbno hranim notografirane v notnih prilogah mojega magistrskega dela. Franc Požun je s svojimi romantičnimi kompozicijami prispeval pomemben delež k slovenski zborovski glasbi med obema vojnama.

Bil je tudi najboljši organist v tedanjem času.

Franc Požun se je vse življenje, najprej formalno, potem pa samoiniciativno glasbeno izobraževal. Obvladal je igranje na orgle, klavir, tamburice, klarinet, trobento in citre. V časopisu *Slovenec* zasledimo zapis, ki pravi, da je bil v svoji stroki izjemno sposoben in upoštevan, saj so ga prištevali med najboljše organiste v naši škofiji. Da je bil odličen organist, dokazuje tudi to, da ga je priznani skladatelj Stanko Premrl leta 1931 določil za nadzornika organistov Žužemberške dekanije.

Izkazal se je tudi kot kapelnik godbe z nekdaj bogato tradicijo?

Poleg bogatega zborovskega delovanja je omenjeni glasbenik v Žužemberku ustanovil še Orlovsko godbo na pihala, ki jo je vodil vse do

svoje smrti. Godba na pihala je štela 10 do 15 članov, sestavljali pa so jo fantje iz Žužemberka in okoliških vasi. Požun jih je ob nedeljskih popoldnevih učil najosnovnejše glasbene teorije in igranja na posamezen inštrument. Godba je nastopala na procesijah in veselicah.

Zaradi slabega plačila je bil tudi zavarovalni zastopnik.

Znano je, da so bile službe organistov v tistem času slabo plačane. Požun je zato poleg vsega glasbenega dela sprejel še delo tajnika Hranilnice in posojilnice v Žužemberku, pozneje pa postal glavni zastopnik Vzajemne zavarovalnice za Dolenjsko.

Zelo krivična je bila njegova smrt, maščevanje ali zgolj pomota?

Po 20. letih delovanja v Žužemberku je 8. maja 1942 Franc Požun umrl nasilne smrti. Na vrhuncu njegovega ustvarjanja so ga ubili partizani. Zaradi svoje nadarjenosti in sposobnosti je bil pri ljudeh v Žužemberku izjemno priljubljen. Zaradi svojega velikega vpliva, pa tudi zaradi svojega katoliškega prepričanja, ki ga nikjer ni skrival, je postal partizanom trn v peti. S tem dogodkom je kulturna, predvsem glasbena dejavnost v Žužemberku vse bolj pešala in v svojem obstoju ni nikoli več tako zacvetela kot v času njegovega delovanja.

Lahko smo ponosni na našega znanega Suhokranjca, ki nam je zapustil pomemben del glasbene dediščine, pa tudi dediščine našega kraja. V času med obema vojnama, ko je bila družba že tako prizadeta zaradi vojne, je dvignil kulturno zavest, povezoval ljudi in z njimi dosegal lepe in kvalitetne glasbene uspehe.

Nina, v imenu uredništva ti čestitam za Prešernovo nagrado in za priznanje, prejeto ob občinskem prazniku Občine Žužemberk. Želim, da svojo glasbeno nadarjenost nadaljuješ v domačem kraju, pri vzgoji novega rodu mladih glasbenikov in pevcev, na katere bi bil tudi Franc Požun gotovo ponosen.

■ **Urednik**

FRANC POŽUN

Franc Požun se je rodil 20. oktobra 1985 v Podgorju ob Sevnični, pri Zabukovju. Z dvanajstimi leti je začel obiskovati dvorazredno ljudsko šolo v Zabukovju, potem pa se je vpisal na celjsko orglarsko šolo, ki jo je tudi uspešno zaključil.

Decembra 1918 je nastopil svojo prvo organistovsko službo v Smledniku. S tamkajšnjim pevskim zborom je deloval tako na cerkvenem kot tudi posvetnem področju. Skrbel je za kvalitetno petje, razširil zborovski repertoar ter spodbujal izvajanje kvalitetne in tudi zahtevnejše zborovske literature. Kulturno dogajanje tistega kraja je poleg pevskih zborov popestril še s tamburaškim orkestrom.

1. maja 1922 je nastopil drugo službo organista v Žužemberku, kjer si je ustvaril družino in tu ostal vse do svoje smrti. V Žužemberku je po odhodu organista Josipa Sicherla prevzel domači cerkveni pevski zbor. V zboru je gojil novejšo cerkveno zborovsko literaturo ter rad posegal po skladbah Premrla, Sattnerja in Železnika.

S posvetnim programom se je pevski zbor predstavljal na domačih prireditvah SKI društva ter sodeloval na okrožnih prireditvah v Stični, katerega okrožni pevovodja je bil Franc Požun. Zbor se je leta 1931 pod njegovim vodstvom udeležil množičnega koncerta Pevske Zveze v LJ in s samostojnim koncertom nastopil na Radiu Ljubljana. Po pregledu zborovskega repertoarja, koncertne dejavnosti ter kritik pevskih koncertov sem ugotovila, da je v času 20-letnega službovanja v Žužemberku vzgojil dober pevski zbor, ki je po kvaliteti presegal okoliške zbore in se lahko kosal z marsikaterim mestnim zborom. Ohranjeni koncertni programi pričujejo o zmožnostih zbora, saj so posegali po dokaj zahtevnih zborovskih skladbah. Poleg bogatega zborovskega delovanja je omenjeni glasbenik v Žužemberku ustanovil še Orlovsko godbo na pihala, ki jo je vodil vse do svoje smrti.

Po ohranjenih notnih rokopisih ugotovimo, da se je izkazal tudi kot dober skladatelj cerkvenih in posvetnih zborovskih pesmi, ki jih je pisal za potrebe domačih zborov. Ohranjenih je 23 cerkvenih ter 4 posvetne skladbe. Vse skladbe so iz rokopisov, ki jih skrbno hranim notografirane v notnih prilogah mojega magistrskega dela. Eden od namenov magistrske naloge je namreč tudi ta, da bi pripomogla k oživitvi njegove dediščine tako na sakralnem kot na posvetnem področju poustvarjanja.

Franc Požun se je vse življenje, najprej formalno, potem pa samoiniciativno glasbeno izobraževal. Obvladal je igranje na orgle, klavir, tamburice, klarinet, trobento in citre. V nalogi je predstavljen kot organist, zborovodja in skladatelj ter kulturnik širokega kova, pa tudi kot osebnost, ki je bistveno pripomogla k dvigu glasbene in splošne kulturne ravni v krajih svojega delovanja. Gotovo bi kulturo v Žužemberku lahko še bolj dvignil, če ne bi 8. maja 1942, postal žrtev druge svetovne vojne. Na vrhuncu njegovega ustvarjanja so ga najverjetneje zaradi protikomunističnega prepričanja, ki ga nikjer ni skrival, ubili partizani. Leta 2010 je bil Franc Požun razglašen za znanega Suhokranjca in dobil svoje mesto v Muzeju OŠ Žužemberk, napisan pa je tudi na spominskem obeležju v Parku znanih Suhokranjcev.

■ **Nina Zajec**

Digitalizacija knjižničnega gradiva in e-viri v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto

V Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto se že od leta 2003 načrtno in sistematično ukvarjamo z digitalizacijo knjižničnega gradiva. Digitalizacija pomeni skeniranje oz. pretvorbo gradiva iz fizične v digitalno obliko. Omogoča lažjo in hitrejšo dostopnost gradiva, hkrati pa tudi zaščito tega gradiva, ki mu tako zagotovo podaljšamo življenjsko dobo.

Digitaliziranih je že več tisoč enot slikovnega gradiva (starejše fotografije in razglednice Novega mesta in dolenjskih krajev, gradov, cerkva, znamenitih osebnosti našega območja, umetniških del …), ki je uporabnikom dostopno preko vzajemnega slovenskega knjižničnega kataloga Cobiss/Opac. V digitalni obliki so tudi dragocene zaključene zbirke, kot so zbirka ekslibrisov, ki velja za eno najbogatejših v Sloveniji, slikarska ostalina Franca Ksaverja Skole, kartografska zbirka, rokopisni dijaški listi novomeške gimnazije in druga pomembnejša domoznanska glasila iz prve polovice 20. stoletja ter knjižne redkosti, hranjene v Posebnih zbirkah Boga Komelja. Digitalizirano knjižnično gradivo v obliki digitalnih zgodb objavljamo na portalu Kamra (www.kamra.si), kjer si lahko med drugim ogledate tudi zbirko z naslovom Grad Žužemberk.

Preko portala Digitalne knjižnice Slovenije (www.dlib.si) lahko dostopate tudi do različnih časnikov in časopisov, kot sta časopis Dolenjske novice in Dolenjski list. Dolenjske novice so izhajale štirinajstdnevno od 1. januarja 1885 pa vse do leta 1919. Prinašale so novice od blizu in daleč, prijetne in žalostne, za kratek čas, pa tudi kakšno smešnico. Dolenjske novice so izhajale v Novem mestu, prebirale pa so jih široke množice Dolenjcev, Posavcev in Belokranjcev, kajti prinašale so aktualne politične, gospodarske in poljedelske novice.

Nadvse pomembno se nam zdi, da je preko portala Digitalne knjižnice Slovenije dostopen tudi osrednji regijski časnik za Dolenjsko, Belo krajino, Posavje in ribniško-kočevsko območje, Dolenjski list, ki izhaja še danes. Trenutno so digitalizirane in na portalu objavljene vse številke časnika, ki so izšle med letoma 1950 in 1988, do konca tega leta načrtujemo še objavo številk, ki so izšle do leta 1997.

V knjižnici uporabnikom nudimo tudi dostop na daljavo do različnih elektronskih podatkovnih zbirk. To pomeni, da lahko do zbirk dostopate kjerkoli, potrebujete zgolj dostop do svetovnega spleta. Zbirka EbscoHost je namenjena predvsem študentom in raziskovalcem različnih področij. Na portalu Tax-Fin-Lex so na enem mestu zbrane informacije s pravnega, davčnega in računovodsko- finančnega področja. Od letošnjega poletja pa je uporabnikom knjižnice na voljo tudi zbirka PressReader, ki omogoča dostop do več kot 3.000 naslovov dnevnega časopisja in revij iz več kot 100 držav in v več kot 60 jezikih sveta (USA Today, Washington Post, The Guardian, Le Monde, Vogue, Art & Decoration …).

V knjižnici uporabnikom omogočamo tudi izposojo elektronskih knjig, do katerih dostopajo preko spletnega portala biblos (www.biblos.si). Vabljeni še k ogledu portala Dobreknjige.si, spletnega portala s priporočilno literaturo, ki je namenjen promociji dobrega branja. Njegovo zanesljivost, nepristranskost in ažurnost vzajemno zagotavljamo slovenske splošne knjižnice, v sodelovanju z literarnimi kritiki ter našimi bralkami in bralci, uporabniki portala o dobrih knjigah. Portal namenjamo vsem, ki v poplavi literature iščete nekaj »res dobrega« zase.

Vljudno vabljeni k ogledu in uporabi omenjenih digitalnih vsebin.

■ **Klementina Kolarek, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto**

Alojzij Zupanc: Papirnica v Žužemberku

(Rokopisno gradivo – od str. 241 do str. 244)

Na slapu reke Krke pod gradom je imel grad tri mline: dva na levem in enega na desnem bregu: mlina pod gradom sta imela vsak pol vodnega padca.

Gornji mlin pod gradom so spremenili v tovarno papirja. Kdaj se je to zgodilo, ni točno znano. Prvič se omenja že obstoječa papirnica v knjigi Kupnih pogodb gradu Žužemberk **2. decembra 1712,** ko je knezov knjigovodja (Buchhalter) **Jožef Anton Reisner** prodal papirnico **Tomažu Kreidlu,** grajskemu žitničarju v Žužemberku za tisoč goldinarjev – po 100 gl skozi 10 let. Davka pa plača 6 goldinarjev, kakor od treh tekočih mlinskih kamnov, ki so bili nekoč na mestu papirnice. Najbrž je bil graditelj papirnice grajski knjigovodja J. A. Reisner. V župnih matrikah se to ime ne omenja, kar pomeni, da je bil nekaj časa grajski uslužbenec, ki se je po prodaji papirnice preselil drugam.

Kupčijo je potrdil **knez Franc Karol Auersperg.** Ob sv. Juriju l. 1713 je prevzel ves inventar Tomaž Kreidel. Leta 1715 mu je pogorela hiša in z njo tudi pogodba. Zaprosil je za prepis pogodbe, ki ga je ukazala l. 1715 zapisati kneginja Marija Terezija Auersperg, vdova po knezu Janezu Vajkardu Auerspergu. Tomaž Kreidel je umrl 14. 2. 1720, star 50 let, in bil pokopan v kripto farne cerkve.

Vdova Barbara Kreidel se je 29. 7. 1720 poročila z Bavarcem **Antonom Nigglom,** ki je bil doma blizu Monakovega in je bil po poklicu papirničar. Gradu je dal za papirnico 1500 goldinarjev in jo prenovil tako, da je v letih 1735-1740 izdelal 1000 rizmov papirja letno.

Točen nadaljnji popis papirnice je po aktih ugotovil J. Šorn v Zgodovinskem časopisu VIII., 1954, str. 87-117.

Žužemberk v Valvasorjevi Slavi vojvodine Kranjske (mlina) - 1689

Papirnica pod gradom Žužemberk

Žužemberška papirnica je dobavljala papir ljubljanski deželni vladi za uradniško poslovanje. Papir se je prodajal tudi v vojaški generalat za puškine naboje, trgovcem in privatnikom.

Antonu Nigglu je l. 1756 sledil **Dizma Niggel.** Pod njim je začela papirnica pešati. V trgu je imel kajžo in grunt v Stranski vasi, pa je kljub temu zašel v dolgove.

Postopek izdelave papirja iz cunj.

Hadersammer – cunjar Franc Jaklič se imenuje 21. 7. 1822. Zbiral je stare cunje, nato jih je bilo treba obeliti z močnim lugom. Posluževali so se tudi razkrojevalnega postopka. Po 8 dneh so jih obrnili in pustili še 8 dni, potem pa sesekljali. Gmota se je sesedla in dali so jo v posode. S pomočjo oblikovanih modelov so dali papirju končno obliko v stiskalnicah. V Žužemberku so imeli stiskalnico na vijak, v Radečah pa na vzvod. Vodni znak papirja je bil divji mož, pozneje pa: kača na križu, Anton Padovanski, veliki in mali poštni rog, jelen, krajec in variante divjega moža.

En rizem je tehtal 12,5 funta, širok je bil 9 1/8 cole, visok 13 col. Dizmi Nigglu je sledil **Anton Niggel** ali **Nikel,** temu pa **Ignacij Nikel,** ki je l. 1792 prodal papirnico **Ignaciju pl. Kleinmayerju.** Kleinmayerji so imeli tiskarno v Celovcu in Ljubljani, zato so kupili še papirnico v Žužemberku.

18. 9. 1799 se je rodila hči **Ana Tekla Aleksandra Kleinmayer.** L. 1829 se je poročila z Avguštinom vitezom Fodransbergom, graščakom na gradu Benek pri Muljavi.

Podedovala je papirnico v Žužemberku in jo zapustila sinu Gustavu, ki je bil major v avstrijski armadi. Naselil se je v papirnico v Žužemberku in tam l. 1902 tudi umrl. Njegov sin, tudi častnik, je po zlomu Avstrije papirnico prodal za 20 000 kron, kar je bilo samo 5000 din jugoslovanskega denarja. Poslopje je kupil **Karol Lavrič,** ki je napravi usnjarno. Ta je 20 let preskrbovala vso dolino z usnjem.

Ob koncu l. 1945 je bila usnjarna požgana, danes je razvalina.

Litoželezni nagrobnik Tekle Kleinmayer je vdelan v ozidje cerkve sv. Mohorja in Fortunata v Žužemberku.

■ Po rokopisnem gradivu pripravila **mag. Jelka Mrvar**

PORTRET

Livarski mojster Kamšek iz Volavelj

Mojster Borut Kamšek iz Volavelj je l. 2002 ulil doprsni kip Leona Šuklja, *ki je prvi v Sloveniji in krasi vhod v OŠ Žužemberk. Od takrat sledijo spominska obeležja, dela akademske kiparke mag. Alenke Vidrgar, ulita z njegovo spretno roko v bron, kot zgodovinski spomin v šoli in kraju: dr. Fran Bradač, dr. Anton Kuhelj, dr. Janez Gnidovec, knez Janez Vajkard Auersperg, Leon Štukelj na plošči v Zafari, pa letos ulit spomin na Narodno čitalnico v Žužemberku – ploščo sta s kiparko podarila kraju.*

Obisk v njegovi livarni l. 2001 je bil posebno doživetje, prav tako vsak njegov obisk v šoli, ko je nameščal reliefe. Ker bo za Park znanih Suhokranjcev ulil še kar nekaj reliefov, ga želimo predstaviti. Prijazno je odgovoril na naša vprašanja in jih zabelil z iskrivim humorjem.

»Kaj me, življenje, kuj!
Če sem kremen, se zaiskrim,
če jeklo, bom pel,
če steklo, naj se zdrobim!«
O. Župančič

Kako se spominjate svojega otroštva, šolanja in poti do livarskega poklica?

Otroštva se spominjam po izredni svobodi gibanja in početja in tudi obveznosti doma v bivalnih in delavniških prostorih. V Zg. Kašlju pri Ljubljani smo pretaknili vse ribnike,bajerje, ptičja gnezda, odpadke, kačja bivališča, Ljubljanico in Kašeljski hrib. Otroštvo, polno gibanja, umazanije in veselja v raziskovanju okolice.

Ko sem bil mladiček, sem smel skozi okno delavnice gledati, kako oče Andrej topi in uliva tekoč, žareč bron. To je bilo za nas otročaje magično, skoraj nezemeljsko. Kasneje pa sem smel že bližje in tudi pomagal sem lahko po težkem prepričevanju očeta. Pri tem je pomagala mama Sonja, ker oče ni bil navdušen nad mulcem, ki se mu mota pod nogami.

To mi je bilo v pomoč celo mladost. Ko sem očeta prosil, naj mi kupi dirkalno kolo, je rekel: »Tam je delavnica, pa si ga zasluži. Enega sem ti že kupil, pa si ga razlomil.«

Ker je bil oče zmeraj umazan in zgaran, vozil pa je najslabši avto v ulici (takrat wartburga ali lado), sem se odločil za elektrotehnično šolo na Vegovi v Ljubljani, ker jaz pa takšen ne bom.

Prevladalo je mladostništvo, rock n' roll v Kazini in Bermudski trikotnik (Zlata ribica, Zlata ladjica,Konjski rep). Doštudiral sem na dopisni delavski univerzi poklicno kovinarsko šolo s prakso pri očetu z nazivom »livar umetnin«. Temu bi se po domače reklo: »Človek obrača, Bog obrne.«

Z livarstvom so se ukvarjali že Vaši predniki. Od kdaj in kako?

Oče se je izučil v umetniški zadrugi na Galjevici v Ljubljani, obrt pa je pričel 1973 v Zg. Kašlju pri Ljubljani na prošnjo ljubljanskih kiparjev Batiča, Kalina, Kunaverja....

Kdo je vplival na Vašo odločitev, da postanete livar?

Kot sem opisal v prvi alineji. Rock n' roll, mlada dekleta in alkohol.

Vaše družinsko podjetje Livartis d.o.o. je danes ugledna livarna. Predstavite nam jo.

»Na svoje« sem začel leta 1994 kot kulturni delavec, ker obrti nisem mogel pridobiti,ker nisem imel ustreznih prostorov. Imel sem staro kmečko hišo in podirajoč hlev v Volavljah, kar sva z ženo Mirico kupila s prihranki in pomočjo staršev. Kasneje smo zgradili na mestu hleva novo zgradbo za namen kiparskega umetniškega ateljeja z livarno. Leta 2004 pa sem ustanovil podjetje Livartis - umetniško ustvarjanje d.o.o., s katerim ustvarjamo še danes. Želel sem utrditi novo ime v umetniškem livarstvu LIVARTIS, da naju z bratom, ki deluje kot Kamšek Roman s.p. v Komendi, lažje razlikujejo in ne prihaja do pomot.

Livartis je najsodobnejša in najboljša livarna v tem delu Evrope, kar Roman trdi tudi za svojo, ker nekako skupaj razvijava tehnologijo.

Mojster Kamšek

Kateri so najzahtevnejši izdelki Vaše livarne v zadnjih letih?

Najzahtevnejše delo so nazadnje bila Sveta vrata,ki na Brezjih odpirajo pot v sveto leto, avtorja Mirsada Begića. Poleg tega pa so najzahtevnejši izdelki kakšni majčkeni produkti naših in tujih kiparjev, ki niso »ne tič ne miš«,da ne pišem še o tem, kako smo odlivali veter, vodo, meglo, papir in še kaj v bron.

Spominska plošča na Pošti Žužemberk, mag. A. Vidrgar in Livartis d.o.o.

Sodelujete z uglednimi kiparji, ki vam zaupajo ulivanje kipov, reliefov. Naštejte nekaj imen,ki so znana v slovenskem prostoru.

Sodelujemo z mnogimi kiparji in ustvarjalci na Slovenskem in v tujini. Za začetek najprej preminuli: Boštjan Putrih, Zvest Appolonio, Lennassi, Posega Zmago, Momo Vuković, Gorše, Rotar France in še delujoči Begić Mirsad, Viktor Gojkovič, Jernej Mali, Boštjan Drinovec, Boštjan Novak, Lujo Vodopivec, Klaudio Palčič, Jakov Brdar, Prokofijev, Bruno Paladin, Hrvoje Dumančič, Mišo Knez, Ciril Hočevar, David Herzog Leintinger, Pirnat Janez.... Alenka Vidrgar, Milena Braniselj, Mojca Smerdu, Metka Kavčič, Irena Čuk, in še bi lahko našteval, pa nimam vsega v glavi.

Katere izdelke še delate?

Skorajda vsa dela, ki jih proizvedemo, so umetniška. Redki so izdelki iz strojništva, ki so tako zahtevni, da jih je mogoče izdelati le po našem postopku.

Katere surovine uporabljate pri livarskem delu?

Surovin za naše delo je res veliko. Glina, šamot, silikonska guma, ločevalci, mavci, poliester, epoksi, sisal, steklena malta, voski, lepila, opečni zdrob, substance za keramično skorjo, kurilno olje, pelete, livarski pesek, broni, medenina, srebro, aluminij.....

Poleg tega pa ogromno ročnega drobnega orodja in električnih in pnevmatskih ročnih strojčkov. Surovine in orodja kupujemo povsod, kjer jih je moč dobiti. Trgovine za umetniško livarstvo še nisem zasledil.

Kakšna je razlika med livarsko tehnologijo nekoč in danes?

V bistvu razlike med nekoč in danes ni. Nekoč so skurili vosek, ki je bil v neki masi in je zapustil prostor v obliki nečesa, v katerega so ulili, kar so imeli (bron medenino, kositer, svinec...); danes je enako. Prostor, ki ga vosek zapusti v keramiki, nadomesti staljena kovina. Velika razlika pa je v materialih. Več vrst voskov, več vrst silikonskih gum, keramika namesto mavčno-opečnih form, analizirani broni. Namesto koksa in oglja - nafta, elektrika, biomasa, plin.

Kakšen je položaj livarstva v Sloveniji in odnos države do postavljanja obeležij? Gre za zgodovinski spomin naroda do zaslužnih ljudi, dogodkov...

V naši deželi nekje vse bolj ugotavljajo,da obeležja pomenijo pedigre naroda, po katerem se lahko zgledujejo mladi in dobivajo smer in korenine, samozavest, pomagajo pri osebni rasti itd. Umetnine v prostoru pa dajo nekaj več turistom, obiskovalcem in so dobra investicija skupnosti. Vse bolj pa se zavedamo tudi vzdrževanja spomenikov in tudi na tem področju imamo delo.

Vrsto let ste sodelovali z OŠ Žužemberk. Ulili ste prvi kip Leona Štuklja v Sloveniji, bronaste reliefe dr. Bradača, dr. Gnidovca, dr. Kuhlja, kneza Auersperga, pa spominsko ploščo v Zafari – in letos ploščo na stavbi Narodne čitalnice,ki sta jo z avtorico vseh zgoraj naštetih del mag. Alenko Vidrgar podarila kraju. Kaj vam pomeni tako sodelovanje s kiparko in krajem, oddaljenim od velikih središč?

Žužemberk je posebna zgodba. Tu se je na majhnem območju zgodilo presenetljivo veliko obeležij, kar je sigurno dobro za mlade in starejše Suhokranjce, pa tudi za nas, ki si s tem delom služimo kruh.

Rudolf Maister (Jakov Brdar) - Livartis d.o.o.

Sveta vrata v Novem mestu (Mirsad Begić) - Livartis d.o.o.

Kakšne načrte imate za prihodnost?

Shujšati moram, drugače tudi sinu ne bom mogel stati ob strani,ker imam kar 150 kg. Naši načrti za prihodnost so spremembe... edina konstanta ves čas so spremembe...

Hvala, mojster Kamšek iz Volavelj, in še veliko neminljivih livarskih duhovnih dobrin, ki bodo dvigale in plemenitile slovenski narod.

■ **mag. Jelka Mrvar**

Knjigobežnice v paviljonu Žužemberk

Člani Kulturno-umetniškega društva Žužemberk smo se na pragu jeseni pridružili vseslovenskemu projektu KNJIGOBEŽNICE in s tem prispevali majhen kamenček v mozaik kulturne podobe našega kraja. Gre za pobudo, pri kateri si knjigoljubci brezplačno izmenjujemo knjige. Osnovno pravilo je, da vsak uporabnik ali mimoidoči lahko vzame knjigo, ki je na voljo v hišici in v zameno pusti svojo, ki

je ne potrebuje več. Izbor knjig je prepuščen uporabniku, ki ni omejen z žanrom, obsegom ali kvaliteto. Ideja za postavitev hišice je med člani KUD-a Žužemberk zorela dolgo in ponosni smo, da smo ob podpori občine Žužemberk hišico lahko postavili v paviljonu v Žužemberku. Projekt sovpada z začetkom delovanja Bralnega kluba, ki deluje v okviru našega društva in v katerem se člani na rednih srečanjih pogovarjajo o novostih na literarnem področju in si z izkušnjami pomagajo pri izboru literature. Vse krajane in občane vabimo, da hišico obiščejo in aktivno sodelujejo pri izmenjavi knjig, obenem pa se zahvaljujemo Nejcu Zupančiču in Jožetu Mrvarju za pomoč pri izvedbi projekta.

■ **Klavdija Longar**
Foto: Nejc Zupančič

Park znanih Suhokranjcev - projekt zgodovinskega spomina in suhokranjske identitete

Bralcem Suhokranjskih poti in donatorjem sporočamo, da bo odkrito **3. spominsko obeležje** v Parku znanih Suhokranjcev 11. 11. 2016, in sicer z reliefi akademika **dr. Antona Kuhlja,** vrhunskega alpinista **Tomaža Humarja** in **Franka Lovšeta,** enega največjih ameriških politikov slovenskega rodu.

Vrhovo, Klečet, Hinje – kraji rojstva enega njihovih staršev – se bodo zapisali v zgodovinski spomin. Njihova dela in dosežki namreč daleč presegajo naš prostor in čas.

Reliefe bo izdelala **mag. Alenka Vidrgar,** ulil jih bo **mojster Kamšek** – Livartis d.o.o., kamnoseško delo bo opravil **mojster Ogrin.**

Letos poleti smo se povezali tudi z ameriškimi Slovenci v Clevelandu in Torontu. Hvaležni smo **dr. Ediju Gobcu,** zasluženemu profesorju Kentske državne univerze v Ohiu, ravnatelju slovensko-ameriškega raziskovalnega središča, avtorja 20 knjig, ki nam je prijazno pomagal z naslovi in nasveti v zvezi z iskanjem donatorjev.

Za šolski muzej znanih Suhokranjcev je podaril svojo knjigo **Ohio's Lincoln – Frank Lausche**. V l. 2015 je izšla v slovenščini njegova knjiga »Slovenski ameriški izumitelji in donatorji«. Dr. E. Gobec je pred leti obiskal Žužemberk in pomagal pri nabirki za obnovo farne cerkve. Na njegovo priporočilo je bil v avgustu v slovensko-ameriškem časopisu Ameriška domovina objavljen članek o projektu »Znani Suhokranjci« z našo prošnjo za finančno pomoč.

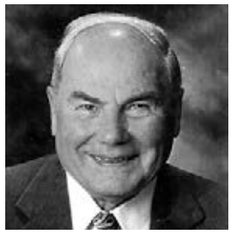

Dr. Edi Gobec

Doslej je darovalo **112** posameznikov in pravnih oseb; **od 24. 6. 2016 do 25. 9. 2016** pa naslednji: **Jana Hočevar, Olga Longar, Ana Mohorčič, GPI tehnika Novo mesto, Roza in Maks Humar, Bernarda Veselič, Občina Velike Lašče, Edvard in Milena Gobec, Inštitut Slovenian Research of America (ZDA) in Matjaž Kužnik.** HVALA.

Z donatorskimi sredstvi sta bili postavljeni 1. in 2. obeležje, občina je poskrbela za zemeljska dela in pogostitev ob odkritju. Za 3. obeležje bodo združena sredstva občine in donatorjev. Obračun bomo posredovali v naslednji številki Suhokranjskih poti. 21. 9. se je sestala strokovna skupina za Park znanih Suhokranjcev, obravnavala poročilo in sprejela načrt za postavitev obeležij v l. 2017 in 2018. O tem bomo še poročali.

Darovanje ni časovno omejeno.

Podatki za donacijo:

TRR: SI56 0139 3010 0015 568,

Sklic: SI00 730100 z namenom Za Park znanih Suhokranjcev.

Že izpolnjen plačilni nalog brez zneska donacije lahko dobite v sprejemni pisarni Občine Žužemberk.

Vsi darovi bodo ob zaključku akcije **trajno** obeleženi v Parku znanih Suhokranjcev. Hvala za vašo naklonjenost suhokranjskemu projektu.

Povabljeni pa ste tudi na **Dan spomina na znane Suhokranjce,** ki bo v **petek, 11. 11. 2016, ob 11. uri,** v telovadnici OŠ Žužemberk, **ob 12.30** pa bo **odkritje 3. obeležja** v Parku. Program pripravljata OŠ Žužemberk in Prevole.

Dr. Edi Gobec je napisal v pismu: »*Kot Slovenec, čeprav preko Luže, sem vam za vaše delo za postavitev spominskega obeležja znanim in celo slovitim Suhokranjcem iz srca hvaležen. Lepo je videti, da si prizadevate za kulturno in zgodovinsko res pomembne zadeve, ki dvigajo in plemenitijo naš narod.*«

mag. Jelka Mrvar

Jubilejni pesniški večer

Žužemberk ni znan samo po gradovih, ampak tudi po pesniških večerih, ki se odvijajo ob kulturnem prazniku, pa tudi konec poletja v gradu. Letošnji, 21. pesniški večer z naslovom »20 let poezije in petja«, je potekal 9. septembra v organizaciji Turističnega društva Suha krajina. Tudi tokrat so se predstavili pesniki in pesnice Silva Mohorčič, Francka Ožbolt, Mojca Pršina, Miran Jenko, Magda Kastelic Hočevar in Janko Rošelj s svojimi deli, Primož Pasar na klinozobu ter pevke turističnega društva v pokrajinskih narodnih nošah. Večer je obogatil s svojo poezijo izbranih ter izdanih del pesnik Jurij Marussuig iz Verja pri Medvodah. .

Foto:S.Mirtič

Prireditev ob koncu šolskega leta 15/16 in ob dnevu samostojne Slovenije

Za nami je lepo izpeljana zaključna prireditev. Z njo smo počastili slovenski praznik Dan državnosti in 25. obletnico samostojnosti naše države Slovenije. Obenem smo tudi prvič zapeli šolsko himno ter svečano dvignili našo šolsko zastavo. Prav tako smo podelili tudi številna priznanja, nagrade za uspešne športnike, bralce in raziskovalce.

Učenci in vrtčevski otroci so nas razveselili in nasmejali z raznimi plesnimi, glasbenimi in dramskimi točkami. Predstavili so tudi raziskovalne naloge, ki so rezultat letošnjega truda in dela. Združeni pevski zbori so poskrbeli za živahno pevsko vzdušje, prireditev pa je suvereno vodila ga. Maja Kužnik.

Na prireditev so prišli številni gostje, od zunanjih mentorjev do zunanjih sodelavcev in znanih športnikov. Pisateljica Irma Jančar nam je namenila nekaj modrih besed, prav tako smo besedo predali tudi županu Škufci.

Športniki g. Plot, g. Grajš in g. Vidmar so nas veselo pozdravili. V tej uro in pol trajajoči prireditvi se je ravnateljica zahvalila zunanjim sodelavcem, zunanjim mentorjem in gostom ter jim v znak hvaležnosti podarila majhno različico naše šolske zastave z besedilom šolske himne na njej. S prireditvijo smo lepo zaključili šolsk let.

Učiteljica Tamara Kerman

Valovi ravnovesja

Irena Zupančič in Rok Lopatič predstavljata album ambientalne glasbe!

Pri založbi LP glasbena produkcija je izšel album 'Valovi ravnovesja', v katerem sta ustvarjalne moči združila zvočna terapevtka Irena Zupančič in klaviaturist Rok Lopatič. Album je nevsakdanji zvočni projekt, saj se na njem prepletata zvok starodavnih glasbil in ambientalno - eksperimentalna elektronska glasba.

Glasbenika izhajata iz povsem različnih zvokovnih svetov, zato sta se odločila projekt poimenovati 'Valovi ravnovesja'. Na ambientalnem in hkrati transcendentalnem albumu z zvokom ustvarjata zvočne pokrajine s pomočjo čistih in primarnih zvokov **gongov**, **kristalnih in himalajskih posod**, **šamanskega in oceanskega bobna**, **dežne palice**, **zvončkov**, **ropotuljic**, ki privabljajo poslušalčevo pozornost in spodbujajo njegova najintimnejša občutja, vse skupaj pa dopolnjujeta z zvoki **klavirja** in **sintetizatorjev**. Poslušalce nagovarjata preko sedmih delov (skladb) in ga skozi zaokroženo celoto vodita k nenehnemu izpolnjevanju lastne zavesti; v stanja spontanosti, urejenosti in stabilnosti; nagovarjata ga k poslušanju samega sebe. Glasba je raznolika: od **preprostega minimalizma** do **abstraktnih zvočnih spektrov**. Polja zvoka, ki ga ustvarjata tako s starodavnimi glasbili kot z novejšimi glasbenimi inovacijami, bo poslušalec ob vsakem poslušanju odkrival na novo. Preplet instrumentov in slikanje z zvokom daje albumu mističen občutek.

Irena Zupančič je delovna terapevtka in socialna delavka, ki pri svojem strokovnem delu uporablja zvok in glasbo kot del celostnega terapevtskega procesa. Z gongom se je prvič srečala v času študija. Blagodejni učinki gongovih vibracij (gong je najbolj resonančno glasbilo!) in zanimanje za glasbeno terapijo so jo ob dodatnih izobraževanjih spodbudili k eksperimentiranju z več gongi hkrati in dodajanju novih glasbil, kot so kristalne in himalajske posode, bobni, zdravilne glasbene vilice idr. K sodelovanju za svoj prvi glasbeni album je povabila klaviaturista in glasbenega producenta Roka Lopatiča, bolj znanega po njegovem delovanju v skupini LeeLooJamais, sicer pa vsestranskega glasbenega in gledališkega ustvarjalca in v zadnjih letih aktivnega člana glasbenega kolektiva Laibach. Kot gost na plošči sodeluje tudi kitarist Dejan Lapanja.

Irena Zupančič se je predstavila na Trških dneh.

Vstopite v zvočne frekvence sedmerih valov ravnovesja in prisluhnite ambientalni glasbi, nastali z mešanjem starodavnega s sodobnim!

Urednik

LITERARNI KOTIČEK

V 63. številki Suhokranjskih poti nadaljujemo s predstavitvami besedil avtorjev, ki so pisali o Suhi krajini. S tem želimo krepiti rodoljubje, pa tudi poznavanje ljudi, krajev in kulture naše lepe dežele ob Krki. Tokrat bomo predstavili znanega Suhokranjca **ALOJZIJA ZUPANCA** in njegovo knjigo »Zgodovina Ajdovca«. Priredil jo je prof. France Gnidovec, izdala pa Slovenska kulturna akademija v Buenos Airesu l. 1988.

Alojzij Zupanc se je rodil l. **1893** v **Znojilah,** v župniji Krka. L. 1917 je bil posvečen v duhovnika; delal je kot vojni kurat,kaplan v Dolenjskih Toplicah in Žužemberku, nato kar **51 let** kot župni upravitelj v Šmihelu pri Žužemberku. Umrl je l. 1974; pokopan je v Šmihelu.

Veljal je za izobraženo, močno osebnost. Suha krajina mu je bila dom vse življenje in poznal jo je do podrobnosti; tako rekoč vsako družino, za mnoge cele rodove za nazaj. Poleg omenjene knjige je zapustil mnogo dragocenih zgodovinskih zapisov ter napisal kronike skoraj vsem župnijam v dekaniji. Po naravi je bil dobričina. Pred vojno je bil **banski svetnik** in je veliko storil za Suho krajino: zaslužen je za **elektrifikacijo** in **vodovod,** za ustanovitev **GD Šmihel, nadzidavo šole v Šmihelu, izgradnjo obeh betonskih mostov** – v Šmihelu in v Žužemberku ter Zdravstvenega doma. Cenjen je bil med **arheologi** in **zgodovinarji.**

Njegova priljubljenost in spoštovanje sta živa do danes: Šmihelci so pred cerkvijo uredili **Park Alojzija Zupanca,** v njem pa stoji njegov doprsni kip, delo umetnostnega kovača Roberta Strune iz Klečeta.

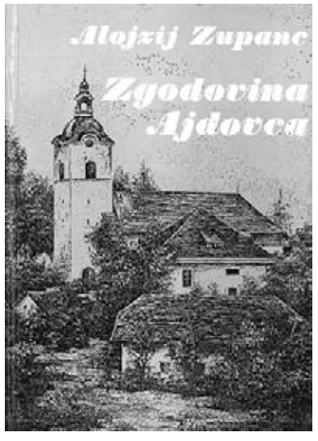

Nekaj misli iz uvoda v knjigo »Zgodovina župnije Ajdovec – AVTOR SAM SE PREDSTAVI

»… Neizmerno hvaležnost sem dolžan škofu dr. Janezu Gnidovcu, ker je bil rektor Škofovih zavodov, da sem postal duhovnik…«

»… Kot kaplan v Žužemberku sem se seznanil z vso Janškovo (Gnidovčevo) družino in z mnogimi Ajdovčani. Tam sem prvič videl vinograde in zidanice in vinsko gorico Boršt ter gostoljubnost ljudi. Ni čudno, da me je opisal župnik Janez Kmet v povesti »Dom pod Borštom«, kako na Martinovo nedeljo razlagam v zidanici ajdovško zgodovino…«

»… Vseh 43 let sva bila največja prijatelja z dekanom Karlom Gnidovcem, ki je bil brat škofa Gnidovca…«

»… Moj življenjski konjiček, s katerim sem se rad ukvarjal v prostem času, je bila zgodovina, posebno tista, ki se je odvijala pred mojimi očmi, od časa rajnke Avstrije, mimo stare Jugoslavije do današnjih dni. Tako sem na lastne oči videl, kako je gorelo župnišče v Žužemberku, grad, sodnija z bogatim arhivom, šola, zdravstveni dom…

Nedvomno najlepša župnijska cerkev na Dolenjskem je bila v Žužemberku požgana 4. 5. 1944, poleg te še dve – vse žrtve vojne. S porušenimi cerkvami ni bila prizadeta nobena vojaška sila; trpeli so predvsem nedolžni ljudje, ki jim je cerkev pomenila vir tolažbe in miru v času strahot 2. svetovne vojne…«

Mnenje Franceta Dolinarja, zgodovinarja v vatikanskem arhivu v Rimu, o Zupančevem delu Zgodovina Ajdovca (1978)

Učenke PŠ Šmihel ob grobu A. Zupanca

»Zupančeva Zgodovina Ajdovca se častno uvršča med najboljša dela v vrsti naših farnih zgodovin. Obsega toliko dragotin – drobtin, da bi bilo naše znanje oropano veliko podatkov, če Zupanc ne bi bil tiskan. Čutiti je, da je pisec dobro poznal našo zgodovino in znal v bistvenih črtah lokalno zgodovino navezati na narodno. Zato se je tudi zavedal, da bi bilo treba še kaj dodati – odtod prazne strani v originalnem rokopisu. Predvsem pa se da kar otipati, kako čudovito pozna kraje, ki jih zgodovinsko preučuje; to poznavanje drobnih danosti je naravnost izjemno. Zmožen ga je samo človek, ki v resnici ljubi svoj kraj. Zato so dragoceni tudi osebni Zupančevi spomini. Zupančevo delo pa dobi dodatno vrednost ob dejstvu, da so krajevni arhivi uničeni…«

Spoznavanje znanih Suhokranjcev v Podružnični šoli Šmihel

Projekt »Znani Suhokranjci« poteka načrtno vse leto v OŠ Žužemberk in Prevole. V devetih letih šolanja spoznajo učenci vse znane Suhokranjce.

Učenci spoznavajo znanega Suhokranjca v parku pred cerkvijo sv. Mihaela

V PŠ Šmihel poučujeta dva kombinirana oddelka učiteljici ga. Marjeta Zore in ga. Petra Zadel, ki je s fotografijami in z besedo predstavila izvajanje projekta v sicer majhni, a uspešni in lepo urejeni šoli. »Učenci spoznavajo znane Suhokranjce vse leto ob različnih priložnostih. Bolj natančno obravnavamo Leona Štuklja, preberemo knjigo Sokolova mladost in se sprehodimo do Zafare. S pisateljico Ivanko Mestnik redno sodelujemo. V šolo pride predstavit nove knjige. Veliko jih je že podarila učencem in šolski knjižnici. Učenci jih berejo tudi za bralno značko. Alojzija Zupanca predstavimo v Parku pred cerkvijo in na šmihelskem pokopališču, kjer mu prižgemo svečko. Omenimo tudi astronavtko Sunito L. Williams in alpinista Tomaža Humarja,ki sta povezana z našim krajem.«

■ **mag. Jelka Mrvar**

Oratorij 2016- župnija Žužemberk

Letošnji Oratorij se je odvijal pod navdihujočim in energičnim geslom: «Zdaj gre zares!«, kjer smo s 50. otroki in 17. animatorji spoznavali junaka Ostržka. Spremljali smo ga pri njegovih podvigih in dogodivščinah, kjer je marsikaj doživel, pogosto pa tudi kaj ušpičil. A kljub številnim napakam je na koncu spoznal pravo pot, na kateri se mu je uresničila tudi njegova največja želja – da bi postal deček. Tako smo se v tednu med 16. do 21. avgustom veliko skupaj naučili, kar bo prav vsem koristilo v življenju. Na »pravo pot« smo se tako podali vsakodnevno s petjem, molitvijo, zabavno dramsko igrico o Ostržku, katehezami, program pa smo popestrili tudi z zanimivimi delavnicami in igrami tekmovalnega duha. V očeh otrok so se vsakodnevno bleščale iskrice sreče, zadovoljstva in razposajenosti ter radovednosti. Da pa smo teden še bolj popestrili, smo se odpravili tudi na izlet na bazen v Dolenjske Toplice. Preden smo odšli, je za nas pripravil presenečenje Primož Pasar, ki nam je zaigral nekaj znanih pesmi v njegovi priredbi, mi pa smo kar malo zaplesali. Še isti dan smo izkoristili tudi za skupno nočno druženje. Imeli smo nočni oratorij, kjer smo prespali le najpogumnejši ☺. Oratorij smo zaključili s prav posebno nedeljsko sveto mašo pri sv. Roku v Stranski vasi. Tu smo imeli medgeneracijsko druženje otrok in starejših ter bolnih. Čisto za konec smo vse navzoče pogostili ter zabavali s pesmimi, pri katerih so se otroci dodobra razmigali (ob naši ljubi Lavrenciji ☺) in nasmejali. Ob tem smo spoznali tudi to, da imamo ljudje veliko skupnega, kot je tudi naša himna odmevala: »Tople dlani, veliko srce in navihan obraz!«

Vsi animatorji bi se v prvi vrsti radi zahvalili gospodu župniku Francu Vidmarju, ki nam je omogočil, da smo lahko oratorijski teden preživeli v župnišču ter uživali v njegovi okolici. Hkrati pa se mu zahvaljujemo tudi za vso podporo, molitev, dobro voljo. Naj ta skromna beseda hvala z velikim pomenom pride tudi do vseh, ki so skrbeli za lačne želodčke ter nas v letošnjem oratoriju velikokrat posladkali s sladoledom in sladkimi dobrotami. Hvala vsem staršem, ki so nam zaupali svoje otroke ter nas iz dneva v dan s svojo pozitivnostjo in hvaležnostjo v očeh opogumljali in pričarali nasmehe tudi nam, animatorjem, ob katerih smo začutili, da se je vredno truditi. Za konec pa najlepša hvala vsem in vsakemu posebej, ki se je na kakršenkoli način spomnil na nas v molitvi in v dobrem dejanju.

»***Izraziti hvaležnost. Izpovedati jo. Tako, povsem iz srca. Izpovedati jo takrat, ko jo iskreno začutiš. Brez leporečja in narejenosti. Razodeti jo v vsej resnici, čisto odprto, tako kot se zjutraj razpre nebo in obsije z novo zarjo vso zemljo, brez pridržkov in senc.***« (Jože Urbanija).

■ **Lidija in Vlasta Pestotnik**

Blagoslov zvona v Budganji vasi

Cerkev sv. Marije Snežne v Budganji vasi pri Žužemberku, zgrajene leta 1696, je imela lesen zvonik, ki pa je med vojno leta 1944 pogorel. Vaščani so po vojni naredili improvizirani podaljšek z ostrešjem, v katerem je bil zvon. Pred 17 leti je dobila podružnična cerkev popolnoma novo podobo: sezidan je bil zvonik, sanirana apsida, prenovljeni sta bili notranjost, in zunanjost cerkve. Dolgoletna želja vaščanov je bila, da bi se jeklenima zvonovoma, ki so ju med prvo svetovno vojno odvzeli, nato pa so kupili nove, pridružil bronasti. Ta želja se jim je uresničila 26. junija, ko je novomeški škof mons. Andrej Glavan prvič maševal v njihovi cerkvi. Škof Glavan je zvon tudi mazilil in skupaj z dekanom Francem Vidmarjem ter ključarjem in botrom Jožetom Hočevarjem z lesenim kladivcem, še preden so ga z dvigalom dvignili v zvonik, preizkusil njegov zven. Novi bronasti zvon, težak 629 kg, je bil ulit v livarni Žalec, posvečen pa je sv. Jožefu. Dekan Franc Vidmar se je na koncu slovesnosti zahvalil vsem vaščanom, dobrotnikom in botrom. Po maši se je razvilo prijetno srečanje s pogostitvijo, ki so jo pripravili vaščani Budganje vasi.

Foto: Slavko Mirtič

Novomašnik, bod' pozdravljen!

V škofiji Novo mesto, ki letos praznuje deset let delovanja, so v soboto, 25. junija, v stolnici sv. Nikolaja mašniško posvečenje prejeli štirje novomašniki: Matej Gnidovec iz Župnije Žužemberk, Boštjan Gorišek iz Župnije Ajdovec, Štefan Hosta iz Župnije Šentjernej in Roman Ivanetič iz Župnije Semič. Novomašnike in množico vernikov, posebej še iz omenjenih štirih župnij, je pozdravil in nagovoril novomeški škof msgr. Andrej Glavan: »Dragi Matej, Boštjan, Štefan in Roman. Pred osmimi meseci sem vam pri diakonskem posvečenju naročal: »Glej, da boš veroval, kar boš bral; učil, kar boš veroval; živel, kar boš učil.« Danes pa vas bom pri izročitvi darov spodbudil: »Umevaj, kar delaš, ravnaj se po tem, kar opravljaš, živi po skrivnosti Gospodovega križa.« Slovesnost nove maše v stolni cerkvi, obogateno s petjem mešanega pevskega zbora iz štirih župnij pod vodstvom Žužemberčanke Nine Zajec, je spremljala množica vernikov iz cele škofije, med njimi tudi okrog sedemdeset duhovnikov. Po končani sveti maši, je pred cerkvijo sledila pogostitev domačih dobrot in novomašniške kapljice.

Foto: Slavko Mirtič

Nova maša Boštjana Goriška

Nova maša je končno zahvala občestvu župnije Ajdovec, ki je do tega velikega dogodka za krajevno in vesoljno Cerkev, že dan kasneje, v nedeljo, 26. junija, pričakala svojega novomašnika Boštjana Goriška taka množica ljudi, kot je Ajdovec že desetletje ne pomni. Boštjan je rastel iz skupnosti in župnijskega občestva ajdovške župnije, ki mu je v zahvalo z molitvijo in prošnjo pripravilo nepozaben dan. Po sprevodu s številnimi duhovniki mu je križ, ki ga bo spremljal vso duhovniško pot, izročil njegov nečak. Novo mašo je Boštjan bral v domači župnijski cerkvi Presvete Trojice. Za geslo pa je izbral Pavlov vzklik iz pisma Korinčanom »Vsem sem postal vse«, ki je bilo tudi geslo njegovega vaščana, častitljivega božjega služabnika škofa Gnidovca. Ker je bila cerkev za vse premajhna, so pripravili prenos dogajanja tudi v šotoru na prostem. Novomašno pridigo je imel ajdovški rojak Tone Gnidovec, poseben in enkraten dogodku pa je bil popestren z glasbo orkestra in s petjem številnega zbora pod vodstvom Aleša Makovca. Sledile so čestitke novomašniku, prijetno srečanje, ki se je nadaljevalo z bogato pogostitvijo, nato kosilom,

molitvijo in litanijami Matere Božje in skupnim večernim rajanjem za vso skupnost.

Foto: Slavko Mirtič

Nova maša Mateja Gnidovca

Po sedmih letih suše v duhovniških poklicih smo v naši, žužemberški župniji dočakali "novo mašo" - prvo sveto mašo, ki jo opravi duhovnik po mašniškem posvečenju. Po sobotnem slovesu 9. julija od doma v Stranski vasi in sprejemu novomašnika v domači župnijski cerkvi je novomašnik Matej Gnidovec v nedeljo, 10. julija, daroval novo mašo v krogu sorodnikov in številnih župljanov. Na začetku svete maše sta novomašniku Mateju brat Nejc in sestra Petra izročila novomašniški križ,zapuščino pokojnega duhovnika Jožeta Mrvarja, ki bo novomašnika Mateja spremljal na njegovi duhovniški poti. Matej se je rodil 3. novembra 1991 v Novem mestu mami Darji in očetu Ferdinandu. Po končani osnovni šoli se je vpisal v gimnazijo Novo mesto in nato končal teološko fakulteto. Matej je za novomašno geslo izbral »Z usmiljenjem in izvolitvijo«, ki govori o poklicanosti cestninarja Mateja za Kristusovega učenca. Farani so postavili številne mlaje, ki so oznanjali, da se v fari dogaja nekaj velikega. Slavnostno, s pletenimi venci in čudovitimi rožami, je bila okrašena tudi notranjost cerkve sv. Mohorja in Fortunata. Za čudovito glasbeno vzdušje sta poskrbela organist Žiga Jernejčič in mešani pevski zbor pod vodstvom Nine Zajec. Po maši so gospodinje poskrbele za številne dobrote, poskrbljeno pa je bilo tudi za tekoče priboljške. Novomašnik Matej Gnidovec bo prvega avgusta prevzel delo kaplana v župniji Kočevje.

Foto: S. Mirtič

Kri rešuje življenje

Janez Krese – kri daroval že stotič

Janez Krese je v juniju obeležil tri pomembne dogodke v življenju - zaslužil si je novo delovno mesto z nazivom upokojenec, praznoval svoj 55. rojstni dan in že stotič daroval kri. Pogum, prostovoljstvo in pomoč človeku so vsekakor vrednote, ki so pomembne v življenju vsakega posameznika. Le-te pa so tudi tiste, ki g. Janeza osrečujejo in vodijo skozi življenje.

Življenjska pot:

Rodil sem se leta 1961 v Novem mestu, otroštvo sem preživljal na Dobravi. Osnovno šolo sem obiskoval v Dobrniču in zadnja štiri leta v Žužemberku. Šolanje sem nadaljeval ob delu. Leta 1983 sem se poročil s Štefko, ki sem jo spoznal v gostilnici Pod lipo v Žužemberku. V zakonu so se nama rodili trije otroci. Vesna, Janez in Nastja. Starejša dva sta si že ustvarila družine in imam tri vnuke, mlajša hči pa trenutno obiskuje srednjo šolo.

Službena pot:

Pri 15 letih sem se zaposlil v podjetju IMV. Ob delu sem obiskoval šolo v Ljubljani, kjer sem se izšolal za voznika – mehanika. Za tem sem se zaposlil pri avtoprevozniku v Ivančni Gorici, kjer sem vozil tovornjak. Po dveh letih izkušenj sem začel voziti avtobus pri Gorjancih, kjer sem 15 let vozil šolsko relacijo Dobrnič – Novo mesto. Nato sem svojo šofersko pot nadaljeval pri FS prevozih in kasneje pri LPP, kjer sem do upokojitve vozil mestni promet.

S čim se radi ukvarjate in kaj vas v življenju osrečuje?

Najraje se ukvarjam z vinogradništvom, čemur namenim tudi največ časa. V vinski gorici Lisec imam vinograd in zidanico, kjer se družim in veselim s prijatelji in najbližjimi. Moji pridelani sorti vina sta cviček in zweigelt, ki ju redno dajem tudi na ocenjevanje. Sem tudi aktiven član Vinogradniškega društva Lisec. Ob lepem vremenu se z ženo usedeva na motor in se odpeljeva proti morju. Srce mi poskoči, ko zaslišim svojo najmlajšo hčer Nastjo s prekrasnim petjem in igranjem na harmoniko. V hiši je glasno predvsem na račun priprav mladega ansambla Zweigelt, v katerem deluje Nastja.

Mesec – junij 2016 – prelomnica vašega življenja?

Ja, mesec junij – prav poseben mesec in velika sprememba v mojem življenju. V juniju 2016 sem po letu dni podaljševanja službene poti le odšel na delovno mesto – upokojenca, ob tem dogodku sem praznoval tudi svoj rojstni dan. Poleg teh dveh razlogov za veselje in zadovoljstvo pa sem konec meseca junija svojo kri daroval že stotič.

Ali se spomnite, kdaj se prvič darovali kri?

Prvič sem kri daroval med služenjem vojaškega roka v Banji Luki, leta 1979.

Zakaj ste se odločili za darovanje krvi in tako postali redni krvodajalec?

Z darovanjem krvi pomagaš sočloveku, ki jo potrebuje, pri tem pa nič ne izgubiš. Nikoli pa ne veš, kdaj jo boš potreboval sam oz. kdo od tvojih najbližjih.

Kakšni so občutki po darovanju krvi?

Po darovanju krvi sem zadovoljen in počutim se bolje.

Koliko krvi darujete in kako pogosto?

V zadnjem času se držim urnika in hodim na 3 mesece, ob akciji pa prispevam približno 4dcl. Bilo pa je obdobje, ko se akcij nisem udeleževal redno.

Kje se udeležujete krvodajalskih akcij?

Na Centru za transfuzijsko dejavnost Novo mesto. Ob priložnostih, ko je organizirana v Žužemberku, pa tudi tukaj.

Glede na to, da ste kri darovali tudi v času zaposlitve, me zanima, ali je delodajalec podpiral krvodajalske akcije?

Veseli so bili, da smo se zaposleni v podjetju odločali za darovanje krvi. Na začetku smo imeli po dva dni, kasneje pa le en dan izrednega dopusta.

Ali se spomnite kakšnega slogana krvodajalske akcije?

Ja, Daruj kri za življenje drugega!

Ali ste že kdaj potrebovali kri?

Do sedaj je še nisem potreboval in upam, da je tudi ne bom.

Ali ste koga navdušili za krvodajalstvo in komu to priporočate?

Nekaj pa že, ena izmed njih je tudi žena. Kri naj daruje vsakdo, ki je zdrav in primeren za to, ne bo vam žal.

Ali bi si želeli več krvodajalskih akcij v občini Žužemberk?

Vsekakor bi bilo zelo priporočljivo in le teh bi se udeleževal tudi sam. Po mojem mnenju bi bil ta dogodek zelo zaželen tudi za preostale krvodajalce in tiste, ki bi si to želeli postati v našem okolišu. Mogoče bi s tem pridobili kakšnega krvodajalca več in posledično tudi kakšen liter krvi.

Z g. Janezom sva se pogovarjala v sredo, 7.9.2016, v Zaliscu.

■ **Tanja Hrovat**

Janez Krese daroval kri že 100-krat

30.junija je Janez Krese na Centru za transfuzijsko dejavnost Novo mesto kri daroval že stotič. Gospod ima tri praznovanja naenkrat, jubilejno darovanje krvi, rojstni dan in upokojitev. Spominja se, da je s krvodajalstvom začel med služenjem vojaškega roka v Banja Luki. Zaposlil se je kot šofer avtobusa in v tem poklicu ostal do upokojitve. Dokaj redno je ob službi hodil tudi na krvodajalske akcije in tako je do danes oddal že 45 litrov krvi. H krvodajalstvu je pritegnil tudi ženo. Ob jubilejnem darovanju krvi sta mu čestitali predsednica OZRK Novo mesto mag. Mojca Špec Potočar in predstavnica CTD Novo mesto Mojca Šimc, dr. med. Čestitamo in želimo še veliko zdravja in s tem tudi darovanj krvi.

Foto: Barbara Ozimek

Nekateri podatki o odzivnosti v programu Svit v regiji

Rak na debelem črevesu in danki je **zahrbten tihi morilec odraslih** Slovencev. Njegova pojavnost narašča po 50. letu starosti. Še vedno je med prvimi tremi najpogostejšimi raki, zaradi katerih umre največ odraslih Slovencev, tako moških kot žensk. Prav zaradi velike obremenjenosti ima Slovenija vpeljan državni presejalni program SVIT, ki teče že od leta 2009. V program SVIT so vključeni moški in ženske od dopolnjenega 50. leta pa do 74. leta starosti. Ena najpomembnejših nalog programa SVIT je **zgodnje odkrivanje raka** debelega črevesa in danke. Zgodaj odkrita bolezen pomeni boljšo kvaliteto in kvantiteto življenja. Če želimo uspešno znižati pojavnost tega raka, se mora v program vključiti najmanj 70% vabljene populacije. V Sloveniji se je v prvem polletju 2016 v program odzvalo 65,61% vseh vabljenih, v zdravstveni regiji Novo mesto pa 68,52%, kar je za 5% več kot v enakem obdobju lani. Po odzivnosti je regija Novo mesto na drugem mestu med devetimi regijami v Sloveniji (tabela 1). V občini Žužemberk je bila odzivnost v program SVIT višja kot v enakem obdobju lani in je znašala 67% (tabela 2). Zelo dobro so se v program odzvale ženske (77%), precej slabše pa moški (samo 58% se jih je odzvalo vabilu).

Tabela 1. Odzivnost vabljenih v Program Svit na ravni Slovenije in po zdravstvenih regijah v prvem polletju 2016.

Zdravstvena regija	Odzivnost	Odzivnost - moški	Odzivnost - ženske
CELJE	64,54 %	59,30 %	69,53 %
KOPER	62,49 %	58,62 %	66,29 %
KRANJ	69,70 %	65,39 %	73,56 %
LJUBLJANA	66,74 %	60,78 %	72,23 %
MARIBOR	62,78 %	57,66 %	67,74 %
MURSKA SOBOTA	62,42 %	57,27 %	67,27 %
NOVA GORICA	68,23 %	65,07 %	71,30 %
NOVO MESTO	68,52 %	62,71 %	74,31 %
RAVNE NA KOROŠKEM	65,50 %	60,20 %	70,92 %
SLOVENIJA	65,61 %	60,42 %	70,53 %

Vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje, Center za upravljanje programov preventive in krepitve zdravja.

Tabela 2. Odzivnost vabljenih v zdravstveni regiji Novo mesto po občinah v prvem polletju 2016.

Občina	Odzivnost	Odzivnost - moški	Odzivnost - ženske
Mirna Peč	88,94 %	95,05 %	83,18 %
Semič	79,45 %	71,53 %	86,45 %
Šentrupert	74,43 %	72,63 %	76,54 %
Dolenjske Toplice	72,59 %	67,18 %	78,13 %
Šentjernej	72,17 %	66,17 %	78,57 %
Šmarješke Toplice	71,97 %	69,42 %	74,58 %
Črnomelj	71,36 %	64,24 %	77,89 %
Trebnje	70,58 %	63,80 %	78,13 %
Novo mesto	69,79 %	64,01 %	75,28 %
Kostanjevica na Krki	69,35 %	60,47 %	77,00 %
Mirna	67,84 %	65,42 %	70,65 %
Žužemberk	67,08 %	58,86 %	77,08 %
Mokronog-Trebelno	65,79 %	56,88 %	73,95 %
Straža	64,83 %	59,09 %	69,62 %
Krško	62,48 %	56,28 %	68,73 %
Metlika	61,54 %	58,98 %	64,03 %
Škocjan	60,45 %	52,00 %	71,58 %
NOVO MESTO	68,52 %	62,71 %	74,31 %

Po podatkih o delu zdravstveno-vzgojnih centrov deluje v zdravstveni regiji Novo mesto pet Svitovih kontaktnih točk, katerih naslovi in kontaktne osebe so navedeni v Tabeli 3.

Tabela 3. Seznam Svitovih kontaktnih točk v zdravstveni regiji Novo mesto.

Zdravstveni dom	Naslov	Kontaktna oseba
Črnomelj	Delavska pot 4, 8340 Črnomelj	Mirna Nemanič
Krško	Cesta krških žrtev 132 C, 8270 Krško	Vlasta Curhalek
Metlika	Cesta bratstva in enotnosti 71, 8330 Metlika	Marija Pezdirc
Novo mesto	Kandijska cesta 4, 8000 Novo mesto	Mojca Šenica
Trebnje	Goliev trg 3, 8210 Trebnje	Branka Glivar

V Vrtcu Žužemberk se uspešno uvajamo v novo šolsko leto 2016/2017

Prišlo je novo šolsko leto 2016/2017 in s tem uvajalno obdobje v vrtcu. To je eno najbolj stresnih obdobij za starše in otroke. Otroci, ki prvič vstopajo v vrtec, imajo nekaj časa stisko zaradi slovesa od staršev, novih ljudi, prostorov, pravil, urnikov, prehrane. Strokovne delavke se trudimo, da zagotovimo otrokom vse tisto, kar potrebujejo: varnost, sprejetost, nežnost, toplino in tisto nekaj, kar potrebuje vsak posebej in vsak drugače. Uvajanje v vrtec je postopno, odvisno od otroka. Izhajamo iz otrok, njihovih potreb in individualnih posebnosti. Prav vsakemu posamezniku se posvetimo v največji možni meri, skušamo prepoznati njegove potrebe, stiske in želje.

V VVD Brulec sta letos že na začetku novega šolskega leta dve skupini otrok, starih od 1-2 leti. Polžkov bo 12, Medvedkova skupina pa je polovična in v njej bo 7 otrok.

Naša glavna prednostna naloga v okviru oddelkov 1-2 leti bo samostojnost. Od prvega dne dalje delamo na tem, da otroke spodbujamo, jim dajemo možnost za aktivno sodelovanje, posebej pri skrbi zase ter pri dejavnostih, kjer zmorejo sami. Načrtno pa bomo v okviru celotnega vrtca delali na naslednjih prednostnih nalogah: gibanje, spremljanje napredka otrok, govor, učenje v naravi in iz narave, vzgoja k umirjenosti posameznika, vzgoja za strpnost in sprejemanje drugačnosti, NTC učenje ter zdrava prehrana.

Želimo biti podaljšana roka staršev, delamo za dobro otrok, za njihov optimalen razvoj in delujemo v smislu znanja za življenje. Gradimo temelje za vse življenje. In v predšolskem obdobju, ko se ti temelji postavljajo, je pomembno, da so trdni in zdravi. In če bodo močni, se bo na te temelje, v nadaljevanju življenja, lahko naložilo še mnogo »materiala« in bodo zdržali. Zavedamo se pomembnosti naše strokovne vloge in z vsemi kompetencami na tem področju gremo naprej.

■ **Tanja Bergant**, dipl.vzg., univ. dipl. soc.del., Vrtec Žužemberk

Iz Ljubljane v Žužemberk

V naključja ne verjamem,
vse z namenom se zgodi,
že nekaj časa vsako jutro
v Žužemberk se mi mudi.

Ko iz Ljubljane se odpeljem,
v avtu se ustavi čas,
avtocesta, izvoz Bič, zavijem,
v ovinke vozim, zavora, gas.

Skozi gozd, vasi in polja,
GSM signal slabi,
na nekaterih delih ceste
pa seveda ga sploh ni.

Me sprašujejo kolegi,
kje ta Žužemberk sploh je,
če sem nora, da do meje ?!!
vsak dan v službo vozim se.

Ljubljanska plehkost na trenutke,
žal, izkaže včasih se.
Malo vemo o tem koncu,
kjer zdaj moje je srce.

Medvedki v vrtcu so veseli,
da se z njimi jaz igram.
Petje pesmic in sprehodi,
vse z otroki najraje imam.

Majhen kraj, a vse ima,
kar potrebuje državljan,
in vse tisto kar v Ljubljani
sanjali bomo zaman.

Mir ob Krki, gozd in grozdje,
še tišina tu diši.
Zdi se, da se čas ustavi
skrit med griče in ljudi.

»Žuži« moj, ostani takšen,
majhen, topel in iskren.
Tudi kak Ljubljančan kmalu
odkrije, kako si dragocen.

■ **Tanja Bergant**
(dipl.vzg., univ. dipl. soc.del., Vrtec Žužemberk)

Prvi šolski dan

Na prelepo sončno jutro je v četrtek, 1. 9. 2016, vrata podružnične šole Ajdovec prestopilo kar 5 znanja željnih prvošolcev: Gal Klavs, Nia Štupar, Lea Vidmar, Rebeka Papež in Karolina Rozman. Po uvodnem pozdravu in predstavitvi v telovadnici so starši odšli domov, učenci pa so nadaljevali z dejavnostmi v razredu. Po malici smo si vsi skupaj na podružnici ogledali prometni kotiček, kjer smo ponovili pomembna prometna pravila in se skupaj odpravili na sprehod po varnih poteh v okolici šole. Pred odhodom domov smo se posladkali s slastno torto. Učenci so veselih obrazov odšli domov.

■ **Učiteljica Milena Legan**

Prvi šolski dan na OŠ Žužemberk

1. 9. 2016 je 18 prvošolčkov prvič vstopilo skozi vrata OŠ Žužemberk. Vsem otrokom in njihovim staršem smo dobrodošlico zaželeli ga. ravnateljica ter učiteljici, ki ju bova spremljali skozi prvo leto šolanja. Učenke pevskega zbora so zapele šolsko himno.

Sledil je obvezen skok v prvi razred in sprejem med prvošolce. Starši so se poslovili, z učenci pa smo se spoznavali, prisluhnili pravljici Jaz sem nekaj posebnega, ustvarjali. Imeli smo že prvo šolsko malico, ob koncu dneva pa je sledila slavnostna torta. Potem pa so učence na vratih že čakali ponosni starši.

Vstop otroka v šolo predstavlja prelomnico za vso družino. S tem se začne novo obdobje, z veliko večjo odgovornostjo, tako za otroke kot za starše. Naloga nas odraslih pa je, da skupaj z otroki ponovno raziskujemo čudeže, ki jih prinašata radovednost in vedoželjnost.

Lepe stvari ustvarjamo skupaj; s svojimi mislimi, z dobro voljo in s srcem.

Vsem 18 prvošolčkom želim uspešno, radostno in izzivov polno šolsko leto.

■ **Učiteljica Katarina Vrhovec**

Prvi šolski dan na PŠ Dvor

Življenje je niz začetkov in koncev. Končale so se počitnice in ta četrtek se je pričelo novo šolsko leto.

Naj bo uspešno za učence, starše in delavce

■ **Učiteljice PŠ Dvor**

Naravoslovna šola v Libeličah

V začetku februarja sta dva oddelka osmega razreda in tri spremljevalke odpotovali v Libeliče, kjer je COŠD. Štiri dni smo bivali v domu Ajda, ki leži na 617 m nadmorske višine v objemu koroških gozdov na Libeliški Gori. Vse dni smo izvajali dejavnosti po programu, ki je bil dogovorjen že pred pričetkom šole. Prvi dan so se učenci seznanili s pravili, ki veljajo v domu in izven njega ter nato nadaljevali s spoznavnimi igrami na prostem, poškodbami kosti in sklepov ter športnim plezanjem. Naslednji dan smo se zbudili v zasneženih Libeličah. V dopoldanskem času smo se vsi skupaj odpravili na pohod v vas Libeliče. Tam smo si ogledali kmečki muzej, kostnico in župnišče, kjer se nahaja šolski muzej in razstava o plebiscitu l. 1920. V popoldanskem času smo se razdelili v dve skupini; ena je imela predavanje " Krvavitve in rane", druga pa "Začutimo gozd". Po večerji je sledila delavnica "Vrvi in vozli" in športne igre.

Z jutranjo telovadbo smo začeli četrtkov dan. V sončnih žarkih smo streljali z loki, kurili ogenj, transportirali ponesrečence iz gozda in si za večerjo privoščili pico. Dan smo zaključili s plesom.

V zadnjem dopoldnevu so učenci opravili še dve delavnici: tehniko oživljanja in opazovanje ptic. Po kosilu smo se poslovili od delavcev doma in se odpeljali proti domu. ŠVN nam bo ostala v lepem spominu.

■ **Helena Smrke, ROID**

Pravljične urice v Žužemberku

Z letošnjim šolskim letom smo se v KUD Žužemberk odločili, da namenimo pozornost tudi našim najmlajšim (od 3 do 6 let). Družili se bomo na pravljičnih uricah, ki bodo potekale vsak drugi četrtek v mesecu, v knjižnici OŠ Žužemberk, ob 17. uri. Ob tem se zahvaljujemo ravnateljici OŠ Žužemberk za podporo.

Vabljeni otroci in njihovi starši, da se nam pridružite v pravljičnem svetu.

Za nami je prva pravljična urica. Gostja Irena Muc nam je posredovala pravljico Zmeda v pravljični deželi, sledil je obisk Nodija in sladka delavnica.

■ **Petra Bavdek**

Šola plavanja v Seči

12. 9. je 40 učencev 3. razreda iz Žužemberka in z Dvora ter 3. in 4. razreda PŠ Ajdovec, odšlo na plavalno šolo v naravi v Sečo pri Portorožu. Glavna dejavnost šole v naravi je bila plavanje. Kar 20 ur so učenci plavali v bazenu doma Burja in ker je bilo morje še primerno toplo, smo se lahko vrgli vanj in preizkusili svoje plavalne veščine tudi tam. Poleg naših učiteljev so za učence skrbeli tudi učitelji tamkajšnjega doma. Čas, ko nismo plavali, smo izkoristili za spoznavanje primorske pokrajine, vožnjo z ladjico do Pirana, obisk akvarija, sprehode ob obali, branje pravljic, šivanje vrečk za dišavnice in še mnogo drugega. Učencem je najbolj v spominu ostala vožnja z ladjico ter sprehod po Piranu. Utrujeni, vendar polni lepih doživetij smo se v petek, 16. 9. 2016, odpeljali nazaj proti Žužemberku, kjer so nas že nestrpno čakali starši. Ob prihodu so učenci skočili iz avtobusa naravnost v objem svojih družin, ki so jih že močno pogrešale.

■ **Učiteljica Petra Avguštin**

Glasbena skupina

AMABILE

vabi na
samostojni koncert,

**ki bo v nedeljo, 23. 10. 2016, ob 18:00,
v grajski kleti Žužemberk.**

Organizator Kulturno umetniško društvo Žužemberk

Srečanje ob 50. obletnici zaključka osnovne šole

V soboto, 18. junija 2016, smo se ob 15. uri na trgu v Žužemberku zbrali učenci, ki smo pred 50 leti zapustili šolske klopi Osnovne šole Žužemberk. Namen našega srečanja je bilo skupno druženje, pa tudi obisk osnovne šole in žužemberškega gradu.

Odziv je bil presenetljivo dober, saj je od dveh razredov s skupaj petdeset učenci kar trideset učencev pozdravilo našega razrednika, tovariša Jožeta Mrvarja.

Skupaj smo se napotili proti osnovni šoli. Sedanja ravnateljica osnovne šole, gospa Mira Kovač, nas je prijazno sprejela in popeljala skozi prostore stare šole, kjer smo v nekdaj naših učilnicah obujali spomine na dogodke iz naših šolskih dni. Sedaj so nekatere od teh prostorov zasedli vrtičkarji. Nato nam je razkazala nove učilnice in kabinete ter ostale prostore sedanje šole, pa tudi muzej znanih Suhokranjcev. Koliko novega, koliko sprememb v petdesetih letih! Svoj obisk smo dokumentirali s skupinskimi posnetki.

Nato smo obiskali še žužemberški grad, ki v zadnjih letih počasi dobiva podobo nekdanje mogočnosti. Bili smo deležni prijetnega sprejema in sprehoda skozi zgodovino gradu, kar nam je pričarala gospa Milka Jernejčič.

Končna postaja našega druženja je bila gostilna Zupančič, kjer smo bili dobro postreženi. Naš razrednik, tovariš Jože Mrvar, je v nagovoru primerjal nekdanji in sedanji čas in ugotavljal, da so se skozi leta generacije šolarjev spreminjale v svoji naravi. Sam je to spremljal dolga aktivna leta ob poučevanju poleg drugih predvsem znanja iz šolskega predmeta kemija. Med drugim pa se zelo rad spominja svojega začetka učiteljevanja, ko mu je bila zaupana ravno ta generacija žužemberških učencev v 4. razredu in jim je bil razrednik tudi kasneje od 6. do 8.razreda. Večer je mineval v skupnem druženju, medsebojnih pogovorih, obujanju spominov. Dobro razpoloženje so popestrile duhovite šale našega sošolca Slavka Podboja in harmonika našega sošolca Janeza Korošca, ob kateri smo družno prepevali.

Z vizitkami smo se spomnili tudi naših učiteljev in jim poslali naše pozdrave s srečanja.

To sicer ni bilo naše prvo srečanje po končani osnovni šoli, prvič smo se zbrali po tridesetih letih, nato po štiridesetih in še nekajkrat potem, petdeseta obletnica pa je vendarle nekaj posebno svečanega.

Ob koncu smo sklenili, da se znova dobimo, morda prav kmalu, saj se naše vrste, žal, redčijo, zato bomo pogosteje namenili čas za ponovna srečanja, saj se čutimo nekako povezani, smo kot velika družina z razrednikom v svoji sredi.

■ **Bronka Repar**

Foto: Štefka Umek

PRIDRUŽITE SE GLEDALIŠKI SKUPINI

Vabimo vse, ki imate veselje do igranja, da se pridružite gledališki skupini, ki bo začela z delom v zimskem času.

Starostne omejitve ni.

Prijavite se na elektronski naslov
kud.zuzemberk@gmail.com
ali facebook strani KUD Žužemberk.

Vljudno vabljeni.
KUD Žužemberk

Milkinih prvih pet desetletij

Prvi dan novega leta je gospo Milko Maver, roj. Mrvar, obiskal Abraham. Skupaj sta se odločila, da nas popeljeta na izlet. Siva pot je Bobnarjeve družine s Cviblja in Farazetove iz Češnjic pri Zagradcu v nedeljo, 4.9.2016, popeljala na Gorenjsko. Avtobus je odpeljal ob 8h izpred avtobusne postaje v Žužemberku. V vasi Češnjice pri Zagradcu so se nam pridružili še ostali člani. Ko smo bili vsi zbrani na avtobusu, smo se z molitvijo priporočili Bogu za srečno pot in se popeljali k Mariji Pomagaj na Brezje.

Na poti zabave in veselja ni manjkalo.

Na Brezje smo prispeli ob 10h, k sveti maši, ki jo je daroval mariborski nadškof msgr. dr Alojzij Cvikl. V uvodu je vse zbrane romarje najprej pozdravil pater Robert in nam zaželel čudovit prazničen dan, poln blagoslova. Ta dan je bil poseben tudi za Vesoljno Cerkev, saj je takrat papež Frančišek na trgu sv. Petra v Rimu za svetnico razglasil Mater Terezijo.

Po sv. maši smo se pri avtobusu podprli z dobrotami, za katere so poskrbele ženske, moški pa so poskrbeli, da so dobrote ob domači kapljici še lažje zdrsele po grlu.

Pot nas je potem vodila v dolino pod Poncami, v Planico. Na parkirišču ob avtobusu smo si pripravili pravi piknik. S seboj smo pripeljali nekaj miz in klopi ter še nekaj mesnih dobrot. S polnimi želodci smo občudovali razgled proti vrhu letalnice in junake, ki so se po t.i. zip line-u spuščali v dolino.

Še preden je bila kava kuhana, se je nekaj naših članov odločilo povzpeti se na zaletišče letalnice. Kmalu za njimi se je proti vrhu podala še ena skupinica in za njimi še ena. Nekateri so se proti vrhu podali s sedežnico, za kar so ravno tako potrebovali pogum, saj je bila to njihova prva vožnja s sedežnico. Tako smo kmalu vsi z vrha letalnice mahali v dolino babicam ter občudovali razgled, ki ga najbolje poznajo naši skakalni orli.

Vreme nam je bilo naklonjeno. Vsi od najmlajšega do najstarejšega člana smo se neizmerno zabavali in se zadovoljni v poznih večernih urah vrnili domov. Romanje, druženje, rekreacija in zabava nas je še boj povezala in združila, zato si želimo takih izletov tudi v prihodnje.

Hvala šoferju Jožetu, ker nas je potrpežljivo spremljal in nas srečno pripeljal domov.

■ **Darja Lekan**

Jubilanti – 90 let

V Klopcah praznovali

15. avgusta je Marija Škufca iz Klopc pri Dvoru praznovala 90 let. Čeprav je v življenju okusila veliko težkih in stresnih situacij, je relativno zdrava in vesela. Ob smrti moža, dveh sinov in vnuka je bilo težko, a je vse prenesla s pokončno in odločno držo.

Vaščani so ji postavili slavolok, kar dokazuje, da ima v vasi in okolici veliko prijateljev. Domači so se zbrali na njen rojstni dan. Čeprav je hiša velika, se je napolnila do zadnjega kotička. Vesela je bila obiska svojih otrok in sorodnikov, še posebej pa trinajstih vnukov in štirinajstih pravnukov.

Delegacija občinske uprave Žužemberk, na čelu z direktorjem in županom, društva upokojencev in krajevnega odbora Rdečega križa z Dvora pa smo gospo Marijo obiskali dan po praznovanju. Za jubilej smo ji čestitali, izročili šopke in skromna darila. Ob obloženi mizi, ki jo je pripravila snaha Danica, smo s slavljenko poklepetali in nazdravili, kar se ob takšnem dogodku tudi spodobi. Ob pogovoru je čas hitro tekel. Ob slovesu smo ji zaželeli zdravja in obljubili, da se najpozneje po enem letu ponovno srečamo.

Foto: Dušan Mikec

Jubilanti – 80 let

GLOBOKAR JOŽE
(po domače Pižem), Šmihel pri Žužemberku

Dne 9. julija 2016 je svoj visoki življenjski jubilej praznoval g. Jože GLOBOKAR iz Šmihela, ki zdaj biva v Domu starejših v Novem mestu.

Jože Globokar je bil rojen v vasi Klečet pri Šmihelu v družini s 7 otroki (eden je umrl).

Skupaj s starši in ostalimi domačimi je delal na kmetiji. Pomagal je pri delu na polju in z očetom večkrat obiskal sejme, kot je bil na Vinici in še v drugih takih krajih.

Kupovala sta živino in jo peš "gnala" domov, ker takrat še ni bilo drugih prevoznih sredstev.

Vse to je opravljal do služenja vojaškega roka. Ko se je vrnil iz "vojske", se je zaposlil v Litostroju v Ljubljani,pozneje pa v Livarni Ivančna Gorica, kjer je delal na zelo težkem delovnem mestu vse do upokojitve. Bratje in sestre so si ustvarili svoje družine, na domačiji je ostal samo brat Jože, ki pa je pred kratkim umrl. Leta 1970 se je poročil z Marijo (po domače Pižmova) iz Šmihela, ki je bila zaposlena v Iskri Žužemberk. Skupaj sta delala na manjši kmetiji.

Žena Marija mu je umrla leta 2013. Tako je ostal sam in ni imel nikogar, da bi skrbel zanj, zato se je odločil za življenje v Domu starejših v Novem mestu.

Tu se zelo dobro počuti in tudi zdravje mu še kar dobro služi, tako da je še vedno zelo aktiven in rad obiskuje svoje "sotrpine" v domu in tudi izven njega. Člani DU Žužemberk smo ga ob njegovem visokem življenjskem jubileju obiskali in mu zaželeli še veliko zdravja in zadovoljstva, se mu zahvalili za njegovo delo pri društvu, saj je bil dolgoletni "praproščak" in je veliko upokojencev s praprom pospremil k zadnjemu počitku. Skupaj z ženo sta se rada pridružila marsikateremu izletu in tako spoznavala različne kraje v Sloveniji, česar se še vedno rad spominja.

Ob tej priložnosti smo ga skromno obdarili.

MOHORČIČ MARIJA
(po domače Majzlova), Žužemberk, Jurčičeva ulica 68

Osemdesetletnikom se je dne 5. 7. 2016 pridružila tudi naša upokojenka ga. MOHORČIČ MARIJA, iz Žužemberka. Rojena je bila na Gombišču pri Vel. Gabru, v družini Fortuna, z desetimi otroki.Vsi otroci so se poročili in preselili po Sloveniji, doma pa je ostala le sestra Jožica. Marija je spoznala prijetnega fanta Slavka Mohorčiča iz Žužemberka in se z njim leta 1973 poročila ter se preselila v Žužemberk, v prijazno novo hišo, ki jo ustvaril za svojo družino mož Slavko.

Rodila je dve hčerki: Stanko in Majo. Mož Slavko je bil zaposlen v Iskri Žužemberk, sama pa je skrbela za dom in družino. Po zgodnji moževi smrti je ostala sama s hčerkama. Hči Stanka si je ustvarila svojo družino in živi skupaj z mamo, hči Maja pa se je odselila in živi v Italiji.

Zbolela je za hudo boleznijo, ki jo je priklenila na invalidski voziček. Pa je kljub temu še vedno dobre volje, rada poklepeta s sosedi, ki ji včasih delajo družbo pred hišo. Hči Stanka

za njo zelo lepo skrbi, družbo pa ji delata tudi oba vnuka.

Člani DU Žužemberk smo jo ob njenem visokem življenjskem jubileju obiskali, zaželeli še veliko zdravja v krogu domačih in jo skromno obdarili.

KOREN HERMINA
Trške njive I, Žužemberk

Dne 25. 8. 2016 se je pridružila osemdesetletnikom tudi ga. Hermina Koren iz Žužemberka, Trške njive 1.

Ga. Hermina je bila rojena v Zafari pri Žužemberku, v kmečki družini s 3 otroki, (Hermina, Jože in Elza),po domače Bildovi. Iz te hiše je bila doma tudi mati Leona Štuklja – Marija Milner.

Brat Jože je ostal doma na kmetiji,sestri pa sta se poročili in se odselili.

Kot mlado dekle je delala doma na kmetiji. Spoprijateljila se je fantom z nasprotnega hriba na reko Krko s Korenovim Jakom, ki se ji je s svojim dvorjenjem zelo prikupil. Leta 1961 sta se poročila.

V zakonu je rodila 4 otroke (Jaka, Jože in Štefan in hčer Metka). Mož je bil zaposlen, sama pa je doma skrbela za družino in pomagala možu pri delu na kmetiji in v hlevu. Ko so otroci odrasli, so jima veliko pomagali pri delu na kmetiji, posebno še sin Štefan, ki je ostal doma. Ostali so se poročili in se odselili od doma. A se radi vračajo in priskočijo na pomoč, kar ji po smrti moža veliko pomeni.

Ima 5 vnukov in eno vnukinjo,katerih obiskov se zelo razveseli, saj ji vsi radi pomagajo.

Ob njenem visokem jubileju smo jo obiskali tudi člani DU Žužemberk (tudi sama se je včasih rada udeležila kakšnega našega izleta in se z nami poveselila) ter ji zaželeli še veliko zdravih dni v krogu najdražjih in jo skromno obdarili.

■ **Tajnica DU: Tinca Cajnko**

Gobja hiška ponovno odprta

V juliju je v vekdanji Mlakarjevi hiši v Žužemberku ponovno začela z obratovanjem Gobja hiška, okrepčevalnica in picerija, ki bo strankam nudila predvsem pice iz krušne peči, ob vikendih pa bo pripravljala zanimive tematske glasbene večere. Tako bo gostinska in turistična ponudba pestrejša.

■ VladiMir

Občina Žužemberk, ZZB za vrednote NOB Slovenije,
Odbor VII. korpusa, Združenje borcev za vrednote NOB
Novo mesto in Krajevna organizacija ZB Žužemberk

V A B I J O

na žalno svečanost,
ki bo v soboto, 22.10.2016, ob 11. uri,

pri spomeniku in grobnici padlih borcev NOB in aktivistov OF,
ki je spomin na več kot 2000 žrtev 2. svetovne vojne

na CVIBLJU v Žužemberku.

Memorialno besedo bo imel

dr. Milan Brglez, predsednik državnega zbora

Društvo kmečkih žena Suha krajina Žužemberk vabi na 1. državno ter 3. društveno ocenjevanje in razstavo potic.

Razstava potic bo v prizidku osnovne šole Žužemberk (telovadnica)
v soboto 5.11. in nedeljo, 6.11 2016, od 9. ure do 16. ure.

Podelitev priznanj bo v nedeljo, 6.11., ob 14. uri.

**Potice bo društvo sprejemalo v petek,
4.11. 2016, od 12. do 14 ure.**

Vljudno vabljeni na ogled in pokušino.
Če boste želeli si jo boste lahko tudi kupili.

Pričetek del na projektu Oskrba s pitno vodo Suhe Krajine

Projekt Oskrba s pitno vodo Suhe krajine je namenjen reševanju problematike oskrbe s pitno vodo na območju občin Žužemberk, Kočevje, Dolenjske Toplice, Mirna Peč in Dobrepolje. V naslednjih letih bodo v teh občinah izvedli nadgradnjo in hidravlično izboljšavo obstoječih vodovodnih sistemov s priključitvijo novih prebivalcev na javno vodovodno omrežje ter zagotovili nove vodne vire ter varno in zdravo oskrbo s pitno vodo. Projekt bo zajemal izgradnjo 152.085 metrov cevovodov, 7 črpališč (5 novih in 2 nadgradnji), 16 vodohranov (7 novogradenj, 9 nadgradenj), 16 razbremenilnih jaškov, 18 reducirnih jaškov in 11 merilnih jaškov. Vrednost celotnega projekta Oskrba s pitno vodo Suhe krajine brez vključenega DDV-ja znaša 31.620.207,92 €.

Dela na območju Žužemberka bodo zajemala izgradnjo novih cevovodov v skupni dolžini 40.559 metrov, hidravlično izboljšavo obstoječega vodovoda v dolžini 23.907 metrov, izgradnjo 6 razbremenilnih jaškov, izgradnjo 4 novih vodohranov, nadgradnjo obstoječih 2 vodohranov, izgradnjo 2 črpališč in izgradnjo 11 redukcijskih jaškov, enega merilnega jaška in 1 dozirnega jaška. Na območju občine Kočevje se bo izgradil odsek vodovoda Gorenje – Mala Gora – Stari Log – Smuka z navezavo na vodovodni sistem občine Žužemberk in odsek vodovoda Mala Gora – VH Mala Gora - Vrbovec – Polom, z navezavo na vodovodni sistem občine Dobrepolje. V Dolenjskih Toplicah se bo izvedla hidravlična izboljšava celotnega sistema in bodo zajemala izgradnjo novih cevovodov v dolžini 10.470 metrov, hidravlično izboljšavo obstoječega vodovoda v dolžini 18.200 metrov, izgradnjo 4 novih razbremenilnih jaškov Cerovec (2), Kočevske Poljane, Bušinec, izgradnjo 3 redukcijskih jaškov in 2 merilnih jaškov, izgradnjo novega vodohrana Drenje ter ureditev obstoječega črpališča Soteska in obstoječega vodohrana Cvinger. V občini Mirna Peč bo izveden novi vodovod na relaciji Vrhpeč – Jordankal. Tudi za naselje Golobinjek se bo izvedla novogradnja voda iz naselja Malenska vas. V sklopu investicije bodo hidravlično posodobljeni odseki med Biško vasjo, Trgom, Rogovilo, Šrango in Jablanom. Na območju občine Dobrepolje bodo dela zajemala izgradnjo novih cevovodov v dolžini 7.590 metrov, hidravlično izboljšavo obstoječega vodovoda v dolžini 7.415 metrov, izgradnjo enega razbremenilnega jaška, ureditev obstoječega vodohrana Lipa kapacitete 100 m3 in ureditev obstoječega vodohrana Videm.

Vrednost projekta brez vključenega DDV-ja znaša 31.620.207,92 € in je delno financiran iz državnega proračuna Republike Slovenije v višini 3.677.908,54 €, iz Kohezijskega sklada Evropske unije v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020 v višini 20.841.481,72 € in iz proračuna vseh vključenih občin v višini 7.100.817,66 €. Posamezna občina prispeva naslednji finančni delež: Občina Žužemberk 3.068.902,36 €, Občina Kočevje 1.001.277,29 €, Občina Mirna Peč 976.503,34 €, Občina Dolenjske Toplice 1.380.21a4,11 € in Občina Dobrepolje 673.920,56 €

Oglasno sporočilo

ZAHVALA

Pomlad bo na tvoj vrt prišla
in čakala, da prideš ti,
in sedla bo na rožna tla
in jokala, ker te ni.
(Simon Gregorčič)

V 91. letu starosti nas je zapustila

Martina Šporar

s Hriba pri Hinjah 5.

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom za besede sožalja, darovano cvetje, sveče in sv. maše ter vsem, ki ste jo pospremili do poslednjega doma. Iskrena zahvala župniku, g. Cirilu Murnu in pogrebni službi Marije Novak za lepo opravljen poslovilni obred, kolektivu KZ Trebnje, Društvu upokojencev Dvor ter Mariji Ban za izrečene ganljive besede ob grobu. Posebna zahvala tudi zdravstvenemu osebju Zdravstvene postaje Žužemberk ter osebju visceralnega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto.

Veselimo se srečanja z njo, do takrat pa jo bomo ohranili v lepem spominu.

Vsi njeni

FOTO MAVER
Dejan Maver s. p.
Dvor 12 b,
8361 DVOR

FOTO
&
VIDEO STORITVE

PRODAJA:
• fotoalbumi
• okvirji
• baterije ...

IZDELAVA:
• plakati
• vizitke
• vabila ...

FOTOKOPIRANJE

UOKVIRJANJE SLIK, GUBELINOV

www.fotomaver.si
info@fotomaver.si
facebook/fotomaver.si

051/233-669
07/30-88-322

Pesek v peščeni uri,
življenja je izpil,
tvojo dušo pa za vedno
mir in spokoj je pokril.
A ostajaš z nami v srcu,
močno sled pustila si,
enkrat bomo zopet skupaj,
večno, v neskončnosti.

ZAHVALA

V 70. letu je od nas odšla naša draga mami in babi

Maver Majda, roj. Miklič

(19.7. 1947 – 10.8. 2016)

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, vaščanom z Rebri, sodelavcem iz OŠ Žužemberk, uslužbencem Doma starejših občanov Novo mesto, Splošni bolnišnici Novo mesto, župniku Vidmar Francu za lepo opravljen obred, pevcem iz Šentvida za zapete pesmi, pogrebnemu zavodu Novak z Rebri ter vsem, ki ste bili z mamo na njeni zadnji poti.

Žalujoči: vsi njeni

FS AVTOPRALNICA
Žužemberk
Telefon: (07) 38 85 500
(07) 38 85 505
www.fs-prevozi.si

OSNOVNO PRANJE,
VOSKANJE,
PRANJE PODVOZJA

PRANJE OSEBNIH
AVTOMOBILOV,
TOVORNIH VOZIL
IN AVTOBUSOV

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je nenadoma in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče in dedi

Roman Pajk,

po domače Pajkov Roman z Dvora 102.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem za vsak stisk roke, besede tolažbe, podarjene sveče in cvetje.

Posebna zahvala velja Lovski družini Plešivica Žužemberk, Prostovoljnemu gasilskemu društvu Dvor ter gasilskim društvom OGP Žužemberk, osebju Zdravstvene postaje Žužemberk, posebej dr. Nežki Dular, patronažnima sestrama Andreji Šenica in Katji Jenkole, internemu oddelku splošne bolnišnice Novo mesto, pogrebni službi Marija Novak za organizacijo pogreba, pevcem za zapete žalostinke, rogistom za izvedbo Tišine ter govornikoma Tomažu Obštetarju in Francu Jarc za poslovilne besede. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste našega Romana imeli radi, ga spoštovali in ga boste skupaj z nami ohranili v lepem spominu.

Žalujoči: Vsi njegovi

ZAKAJ ODŠEL SI, ROMAN?

(V spomin prijatelju)

Turn še stoji v Soteski,
pod njim teče zelena Krka,
poslopje grajsko že dolgo spomine srka,
njegov vrt spomladi krasijo narcisni cveti.

V tem okolju so nam tekla mlada leta,
utrjevale so nas pešpoti v Toplice
v šolo, tudi v dežju, snegu, ko nogavice
mokre se niso posušile zlepa.

Ljubezen naša bila je žoga,
ki nas družila je in vlekla
na travnik, včasih tudi skrivaj od dela,
ko starši tarnali so, da mladež nič ne uboga.

Nekdaj »naš« travnik je zdaj njiva,
ostali samo lepi so spomini,
tudi turn sameva v sivini,
le Krka ostaja zvesta tam pod njima.

Zakaj odšel si, Roman – legenda tima…

Janez Vovk

IM MEMORIAM

Roman Pajk

(15. 12. 1943 - 14. 9. 2016)

Po dolgi in hudi bolezni je v bolnišnici dotrpel naš vaščan, gasilec in prijatelj Roman Pajk. Še zadnjič smo se od njega poslovili na dvorskem pokopališču v ponedeljek, 19. septembra 2016.

Nemogoče se je v nekaj besedah zahvaliti za njegov prispevek, ki ga je s svojim neutrudnim delom vtkal v delo našega društva. V gasilske vrste je vstopil leta 1970, takoj poprijel za delo kot operativni gasilec in že leta 1977 opravil osnovni tečaj. Redno se je izpopolnjeval in tako pridobil čin podčastnika, podčastnika II. stopnje ter leta 1997 čin nižjega gasilskega častnika II. stopnje. Poleg operativnih nalog je bil dolgo časa zadolžen za gasilsko tehniko, za motorne črpalke, predvsem pa za vozila. V tistih časih je bil gasilski kombi namenjen tudi številnim potrebam občanom in Roman je z velikim veseljem priskočil marsikateremu na pomoč. Z vestnim in odgovornim delom je Roman pridobil zaupanje med člani, zato so ga leta 1986 izvolili za predsednika društva. Njegov štiriletni mandat ni bil lahek, spopadal se je s številnimi težavami in uspehi; kronal ga je z nabavo novega gasilskega kombija TAM 80 leta 1989. Za njegov nesebični trud je prejel najrazličnejša priznanja in odlikovanja: značko za 30 let operativnega dela, značke za dolgoletno delo z najvišjo 40-letno dobo,vse tri stopnje odlikovanj GZ Novo mesto ter gasilski plemenici 2. in 3. stopnje, kar mu je podelila GZ Slovenije v republiškem merilu. Še zadnjič se je Romanu ob odprtem grobu zahvalil predsednik Tomaž Obštetar ter počastil njegov spomin in obudil trenutke, ki smo jih preživeli skupaj v dobrem in slabem. Roman je bil tudi velik ljubitelj narave in lovstva, saj je bil več kot štiri desetletja lovec. Nepozabni so tudi spomini na nogomet in številne tekme, odigrane na »Kolperni« in drugod po Dolenjski, igre in maškarade, s katerimi smo popestrili kulturni vsakdan. Veder, prijazen in povsod dobrodošel je vsakomur in vedno priskočil na pomoč, s svetovanjem in z delom, še posebej družinam, ki so jih prizadele nesreče.

Vedno je bil prisoten pri dogodkih vaškega življenja. Njegov smeh in šale so se slišale na številnih udarniških akcijah pri izgradnji domov, betonskih veselicah in drugih akcijah za dobrobit vaščanov in vasi. Romanu smo hvaležni za vse nepozabne trenutke, ki smo jih skupaj užili, spomin nanj bo za vedno zapisan v naši zavesti.

PGD Dvor za Slavko Mirtič

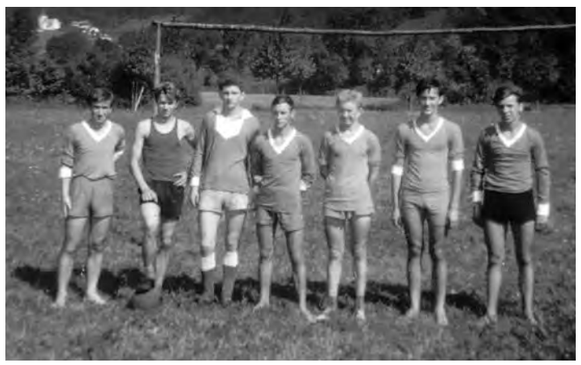

Nogometaši Soteske pred tekmo s Podhosto. Roman stoji v sredini (avgust 1963)

POGREBNE STORITVE
NOVAK

Marija Novak s.p.
Reber 2a
8360 Žužemberk
Tel: 07/ 38 88 100
GSM: 031/ 876 276

Nudimo Vam kompletne storitve na enem mestu in smo Vam na voljo 24 ur na dan. Naš namen je prevzeti vso skrb in odgovornost v najtežjih trenutkih, ob izgubi vaših najdražjih.

KONCESIONAR V OBČINI ŽUŽEMBERK

Koncesionar v Občini Zužemberk

ZAHVALA

V 81. letu starosti je umrla mama, babica in prababica

Bernarda Veselič

z Mačkovca pri Dvoru.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste mami pomagali v zadnjem obdobju njenega življenja, posebno negovalkam na domu in osebju doma starejših Horjul.

Hvala vsem, ki ste mamo pospremili na zadnji poti in nam stali ob strani; zahvaljujemo se vaščanom in Danici za molitve ter gospodu župniku za pogrebno svečanost; hvala pogrebni službi, govorniku, pevcem in posebno še sosedom za vsestransko pomoč; hvala tudi vsem sorodnikom in prijateljem za spodbudne besede, za dobre misli, za molitve in za darove.

Otroci Boris, Marina in Peter z družinami, svakinja Stanka iz Toronta in ostalo sorodstvo.

Im memoriam

Jaka Koren (1931-2016)

Prišel je čas, ko smo se za večno poslovili od nekoga, ki smo ga imeli radi, živeli in delali z njim.

V 85. letu starosti se je 6. avgusta zaključila življenjska pot Korenovega Jaka. Jaka Koren se je rodil 19. julija leta 1931, v številčni družini kot enajsti, zadnji otrok. Ostal je doma na kmetiji, medtem ko so bratje in sestre odšli s trebuhom za kruhom. Za življenjsko družico je izbral Hermino, po domače Bildovo iz Zafare in 30. aprila 1961 sta se v cerkvi sv. Miklavža tudi poročila. S trdim delom na kmetiji sta v krščanskem duhu vzgojila štiri otroke: Jaka, Jožeta, Marjeto in Štefana. Kmetija je zahtevala pridne in delovne roke, vendar kljub trdemu delu dohodka ni bilo dovolj. Jaka se je zaposlil 2. julija 1974 v podjetju Novoles, poleg dela pa je skrbel tudi za kmetijo in družino. Sodelavci, s katerimi je preživel dobrih šestnajst let, se ga bomo spominjali kot iskrenega, mirnega, delovnega in poštenega človeka. Njegove pozitivne lastnosti - zanesljivost, odkritost in marljivost - so ga spremljale vseskozi, bil je tudi izredno priljubljen med delavci. Večkrat je bil izvoljen v delavski svet in druge organe. Upokojil se je leta 1990 in na kmetiji še naprej delal kot dober gospodar. Ob zadnjem slovesu na žužemberškem pokopališču se je od njega poslovila množica. Še zadnjič se je ob odprtem grobu v imenu DU Žužemberk in vseh prijateljev zahvalila za njegova številna dobra dela na zemeljskem življenju govornica Silva Mohorčič, saj je bil dobrodošel in priljubljen v vsaki družbi. Bil je velik človek, z veliko srčne dobrote in vsem pomoči potrebnim je nesebično pomagal. Bil je pravi sosed, prijatelj in sodelavec, in takega smo spoštovali.

Slavko Mirtič

Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar druži nas.
So vezi močnejše.
Brez pomena zanje so
razdalje, kraj in čas.
(M. Kačič)

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari ata

Jakob Koren

Trške njive 1, Žužemberk.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovane sveče, cvetje in svete maše. Zahvala vsem, ki ste ga pospremili in se mu poklonili na njegovi zadnji poti v tako velikem številu. Hvala g. župniku Franciju Godcu in ge. Silvi za poslovilna govora. Hvala pevcem, izvajalcu Tišine, pogrebni službi Novak in vsem trem g. župnikom za lepo opravljen cerkveni obred.

Še enkrat vsem in vsakemu posebej hvala.

Žalujoči: vsi njegovi

Odkrivamo stare fotografije

Osebe na fotografiji dvorskih in žužemberških mladincev v osemdesetih letih je prepoznala naša bralka Francka Ožbolt iz Žužemberka, zato prejme tudi nagrado. Na fotografiji stoje (od leve proti desni) Erika Banko, Jana Mirtič, Franci Grum, Ivica Kren, Sonja Legan, Ljuba Špec, Sonja Pečjak, Breda Hrovat, Miro Vovk, Andrej Banko in Srečko Kodre. Na tokratni fotografiji je igralska skupina pod vodstvom Mimice in Srečka Kodre. Če jih prepoznate in napišete kaj več o fotografiji, nam podatke pošljite **do 30. novembra 2016** na naslov: **Suhokranjske poti, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk** s pripisom »Odkrivamo stare fotografije«.

■ **Uredništvo**

Ste bili tudi vi na dogodku?

V prejšnji številki smo objavili fotografijo učencev, malčkov iz vrtca, učiteljic in osebja iz Podružnične osnovne šole Dvor, ki je letošnjega septembra obeležila 10. letnico odprtja. Osebe na sliki sta prepoznali bralki Francka Ožbolt,Vrti 9, 8360 Žužemberk, in Darinka Košiček, Stranska vas 51, 8360 Žužemberk. Obe zasluženo prejmeta lepi nagradi našega sponzorja. Tudi tokrat objavljamo fotografijo dogodka iz naše soseščine. Če dogodek prepoznate in napišete kaj več o njem, nam pišite na naslov: Suhokranjske poti, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk **do 30. novembra 2016** s pripisom **»Ste bili tudi vi na dogodku?«** Nagrade vas čakajo.

■ **Uredništvo**

Poznate vaš kraj?

V prejšnji številki smo vas spraševali po kužnem znamenju, ki stoji na Dvoru. Fotografija je nastalo ob zadnji večji prenovi. Znamenje sta prepoznali Bronislava Repar, Dvor 12, 8361 Dvor, in Darinka Košiček iz Žužemberka. Obe prejmeta nagrado našega sponzorja po pošti. Tokrat objavljamo fotografijo dveh prelepih mostov ob reki Krki. Če mostička in kraj, v katerem se nahajata, prepoznate, nam odgovor pošljite najkasneje **do 30. novembra 2016**, na naslov: Suhokranjske poti, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk, s pripisom »Poznate vaš kraj«. Seveda boste z malo sreče za pravilen odgovor tudi nagrajeni.

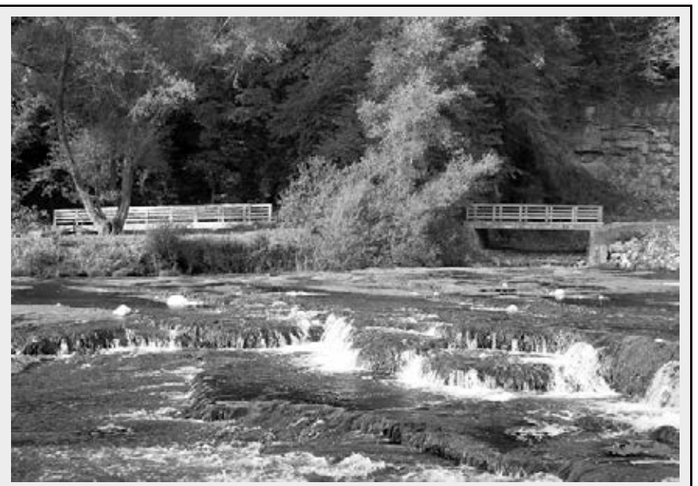

Prispevke za 64. številko Suhokranjskih poti je potrebno oddati do 30. novembra 2016.

■ **Uredništvo**

Nagradna križanka

				TOMAŽ. VESEL	GMOTA IZ VESOLJA		KDOR PEČE PECIVO, KRUH	ALEŠ LISAC	OSEBNI ZAIMEK	
						NEODLOČ. POLOŽAJ / ENOTA ZA GLASNOST				SESTAVILA PETRA KASTELIC HAMBISA
				OMEJENO TRAJANJE				OBREDNA POSODA	MOŠKO IME	RAZLIČNA SAMOGLASNIKA
ČRTOMIR TAVZES				OSEBNI ZAIMEK / NEOMEJENO			GRŠKA ČRKA / PODLOGA ZA MEŠANJE BARV			
PLOŠČIN-SKA MERA			SIMONA LEVI			DEL NOGE / LETENJE				
SLOVENJ GRADEC			TIPALNI ORGAN / ŽANR FILMA							PAPIGA
	MALA AZIJA / ZVRST GLASBE									
KOS POHIŠTVA					SKLADATELJ FRANZ / 21. IN 19. ČRKA					
PET VOKALISTOV								NINA AGDAL / 21. ČRKA		
TELO S PLINOM										

Za križanko iz 62. številke Suhokranjskih poti smo dobili 23 rešitev.

Tokrat so bili izžrebani naslednji reševalci: Gašper Hren Osredkar, Kresnikova 1, 1290 Grosuplje; Marija Kocjančič, Marjekova pot15, 1000 Ljubljana; Jožica Gačnik, Hinje 42, 8362 Hinje; Slavka Andrejčič, Dvor 55,8361 Dvor; Urška Godec, Vinkov Vrh 19, 8361 Dvor.

Čestitamo nagrajencem, nagrade naših sponzorjev prejmete po pošti.

Rešitve križanke iz 63. številke pošljite na naslov Suhokranjske poti, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk **do 30. novembra 2016** s pripisom: križanka.

☎ 07/ 30 87 290

GOSTILNAZUPANČIČ, Gostgrad d.o.o.
Grajski trg 4, Žužemberk, e-mail: gostgrad@volja.net

Suhokranjske poti, javno glasilo izdaja Občina Žužemberk, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk, e-mail: suhokranjske.poti@zuzemberk.si. TRR: 01393-0100015568. Medij Suhokranjske poti vpisan v razvid medijev Ministrstva za kulturo RS pod številko 14 (odločba 006-120/01). Odgovorni urednik: Slavko Mirtič. Uredniški odbor: Vlado Kostevc, Tinka Fric Kočjaž, Mateja Filipič in Mojca Obrstar. Zunanji sodelavci: Irena Blatnik, Karmen Koncilja, Petra Kastelic, Tanja Hrovat,Tomaž Špelko, Tjaša Primc in Nevenka Urbančič. Lektorica: mag. Jelka Mrvar. Oblikovanje, grafična priprava, filmi in tisk: Grafika Pavlič Jože, s. p. Naklada: 1900 izvodov. Uredništvo Suhokranjskih poti si v skladu z uredniško politiko, zasnovo časopisa in prostorskimi možnostmi pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov.

JEŠPRENČKI